IKL:n Joulu 1938

MAITO, terveytenne huoltaja

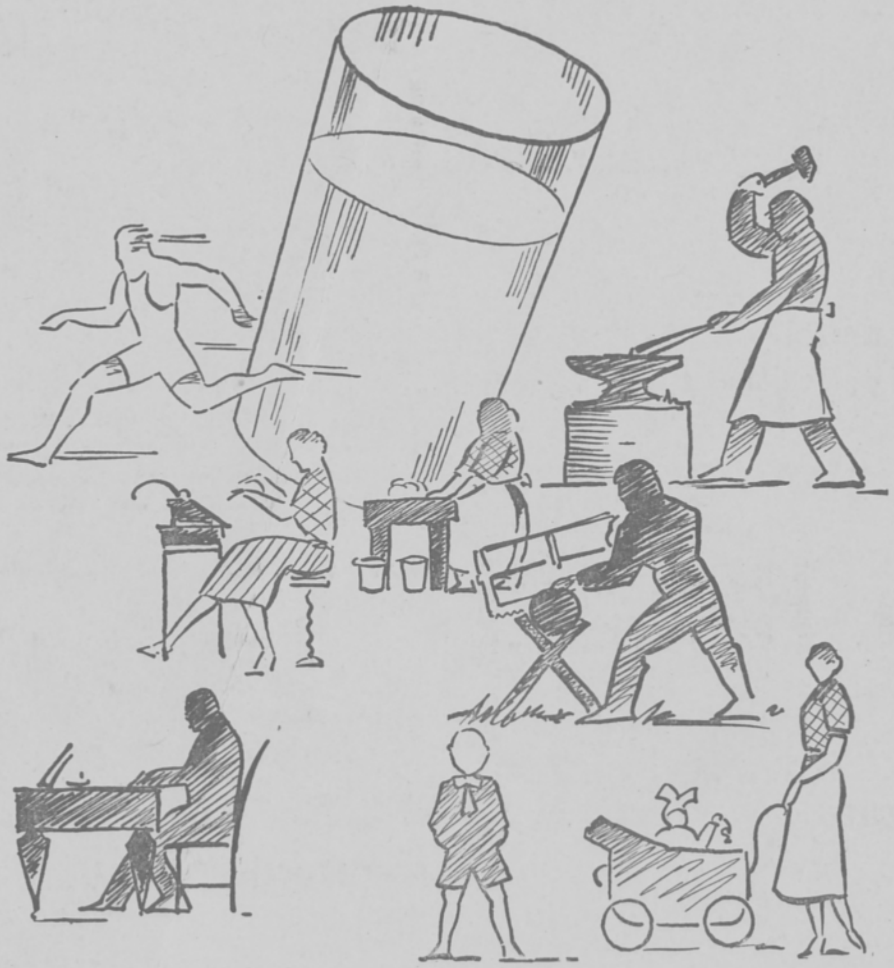

HELSINGIN MEIJERI O.Y.

HELSINKI,
3:s linja 24.

Puh. Konttori 72 974.
Meijeri 71 955.

RAVINTOLA

Rosendal

TAMPERE. PYYNIKKI.
I luokan ravintola.

*

Illallistanssiaiset säännöllisesti joka keskiviikko lauantai ja sunnuntai.

AAMIAISIA — PÄIVÄLLISIÄ — ILLALLISIA

*

Pöytätilaukset: hovimestari, puh. 4711.

Jo Kalevalan aikuiset Suomen urhot nauttivat juhlia viettäessään hyvää suomalaista pilsneriä.

Lehden lukijat! Pyytäessänne vaasalaista

PUKKI

PILSNERIÄ

tiedätte saanneenne juomaa, joka täysin vastaa vaatimuksianne.

Myy: **Oy. Alkoholiliike Ab.**

PANIMO Oy. BOCK,
VAASA. Perustettu v. 1890.

Katisten Kukkakauppa
I. Reinola

I. Reinolan
KUKKAKAUPPA

HÄMEENLINNA.

*

Suorittaa ensiluokan sitomatöitä.

TÄHTI PAITA

ERIKOISTA:

Sivunappeihin kiinnitettävät kaulukset.

Hedelmiä päivän hinnoilla

Rautatieläisten Kauppa Oy.

Tampere, Hämeenkatu 6.

Sivuliikkeet:

JYVÄSKYLÄSSÄ, SEINÄJOELLA ja HAAPAMÄELLÄ.

Pyytäkää kauppiaaltanne allekirjoittaneen

Vesi- tahi voirinkeliä

niin parempia ette kaipaa.

T:MI L. SILVENNOINEN
Leipomo- ja Kondiittoriliike.
Sortavala. Puh. 659.

T:mi HERKKU

Omist. A. HEINONEN.

*

Kahvia,
Siirtomaatavaraa, Hedelmiä,
Herkkuja

*

HÄMEENLINNA. Puhelin 492.

Oy. RAAMATTUTALO Ab.

SORTAVALA. Karjalankatu 27. Puh. 171.

Täydellinen kirjapaino ja kirjansitomoliike.
Kirjapaino suorittaa kaikkia kirjapainoalaan kuuluvia tehtäviä.

TIEDUSTELKAA HINTOJA!

Joensuun Kemikaliokeskus

JOENSUU
Suvantokatu 7, puh. 2.

Isänmaalliset kansalaiset tekevät ostoksensa sopivasti

J. A. Lukkarilan
Oulun Kahvikaupan
Pohjolan Tupakkakaupan

myymälöissä Oulussa.

Nurmeksen Kauppa Osakeyhtiö

NURMES.

TUKKU- JA VÄHITTÄISKAUPPA.

Oulun Kaupungin Säästöpankki

PERUSTETTU v. 1845.

VELJEKSET WAHLGRÉN

Omist. Y. WAHLGRÉN.

SORTAVALA — Puhelin 202.

Aina uusiintuva varasto valmista vaatetta ja lyhyttavaraa.

SUOSITELLAAN!

Jo 80 vuoden aikana on

Tammisaaren Olut- ja Portteri-tehdas

valmistanut yli koko maan tunnettua

Portteria ("Brown Stout") ja olutta,

jotka tunnetaan nimellä

"TAMMISAAREN KAKSOSET"

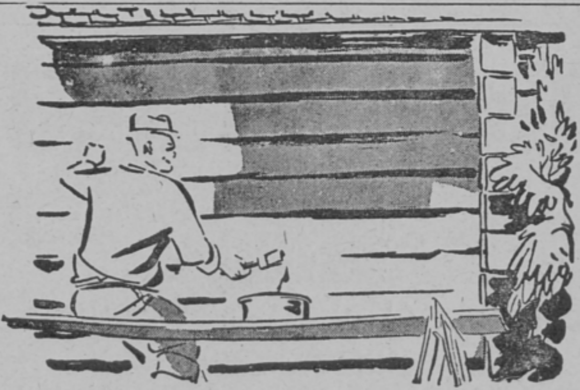

Hangon punamulta sopii ilmastoon, ympäristöön ja kukkarollenne!

Se kestää hyvin vaihtelevat säämme, sen väri on kaunis ja pirteä pohjolan maisemassa, ja se käy huokeaksi, sillä hienojakeisena se on erinomaisen peittämiskykyistä ja riittoisaa ja suojaa tehokkaasti seinät.

Vaatikaa kaupassa nimenomaan punamultaa, jota valmistaa

HANGON VÄRI O/Y

Hangon punamulta — huokea punamulta.
Saatavana kolmea värivivahdetta.

HISTORIAA HYVÄN TUPAKAN YSTÄVILLE

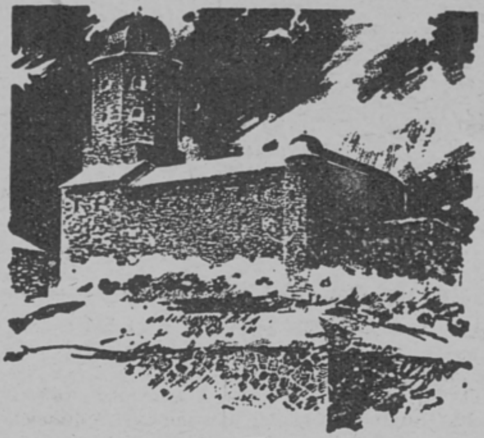

VIIPURIN TUPAKKA OY

Suomen lukkona

on Viipuri ollut Aasiaa vastaan Viipurista tulee myös sellainen lukko, joka estää pahan tuulen päälletulon:

ERIKOIS-KERHO

TAIDOLLA VALMISTETTUA ERIKOISTUPAKKAA

Oy. MARJA Ab.

PAROLA,

valmistaa uusimpien menetelmien mukaan

tuoremehuja

kotimaisista marjoista ja hedelmistä.

Suomalaista ajatusta

henkivakuutusalalla edustamaan ja suomalaisuuden asiaa niillä keinoin palvelemaan, jotka kuuluvat henkivakuutusyhtiölle, perustettiin

S A L A M A

Tälle pohjalle rakentaen Salama on ripeästi kehittynyt erikoisen vakavaraiseksi ja vakuutuksenottajille voittamattoman edulliseksi suuryhtiöksi.

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ

S A L A M A

VAKUUTUSKANTA 3000 MILJ. MK.

VALIOTIKUT

ovat

VALIO-TAVARAA

Kotiinne –
keittiöönne –

Kupittaan koristekeramiikit luovat uutta kauneutta koteihin — Kupittaan tulenkestävät vuoat ja talouskeramiikit ovat emäntien suosikkeja keittiöissä.

Kupittaan tuotteet valmistetaan Turun seudun parhaaksi todetusta savesta.

KUPITTAAN SAVI O.Y.
TURKU

Kodin hauskimmasta kulmauksesta

kädenkäänteessä parivuoteinen makuukamari.

MERIVAARAN DUPLO-sohva

onkin täydellä syyllä merkitty kodin käytännöllisimmäksi huonekaluksi. Laatunsa, kestävyytensä ja mukavuutensa ansiosta MERIVAARAN DUPLO-sohva on monin kultamitalein palkittu sekä ostajain täyden luottamuksen voittanut.

Y. Merivaara Oy.

Myymälä ja näyttely:
Helsinki,
Unioninkatu 32
Puhelin 70 001
vaihde

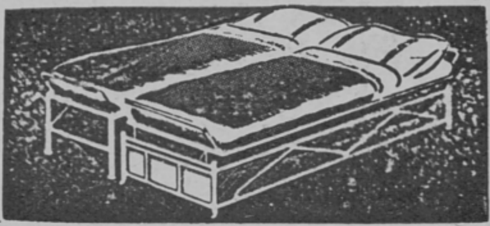

Jo joulukynttilät palaa,
on kinkkua, livekalaa —
On hyöritty paljon salaa,
nyt Klubia mieli halaa,
se mielehen rauhan valaa.

KLUBI 7 PIRISTÄÄ!

Niinkuin on eroa miehellä ja miehellä . . .

Niin on eroa myöskin muissa asioissa. Ei sovi verrata valtameren kapteenia saaristolaivan kippariin. — Ja niin eroittuu muitten joukosta myöskin hyvä olut. Juokaa vain

LOIMAAN OLUTTA

- Se on kotoisin Suomen viljavimmalta seudulta.
- Sen täytyy siis olla hyvää ja voimakasta.

Loimaan OLUTTEHDAS OY

Myyntikonttoreita Helsingissä, Turussa, Salossa, Forssassa, Uudessakaupungissa, Raumalla, Vammalassa ja Lohjalla.

JO HUOMATAAN

ulkopuolella oman maakunnan, että

Varsinais-Suomi

joka ilmestyy Turussa Isänmaallisen kansanliikkeen pirteänä ja valppaana kannattajana

MUUALLAKIN SUOMESSA

on sopiva, mieluisa ja mielenkiintoinen sanomalehti.

TILATKAA, TUTUSTUKAA.

Tilauksia vastaanottaa ja asiamiespapereita lähettää

Varsinais-Suomen konttori

Turku — Eerikinkatu 15.

Jälkimmäisiä saatavana hyvistä pukuliikkeistä kautta Suomen. Useita kuosi-, väri- ja mallivaihtoehtoja. 5 rinnakkaiskokoa!

VALMISTAJA:

Lassila & Tikanoja OY.

Puku- ja Paitatehdas. — Vaasa.

Nakkilan Osuusmeijeri

Tunnettu ensiluokkaisista tuotteistaan.

Myymälä
Porin Kauppahallissa.
Puh. 569.

Suurin ja suosituin

Olut- ja virvoitusjuomatehdas

Satakunnassa

PORIN OLUTTEHDAS OY.

Perustettu v. 1863.

Kahvila **Musta Karhu**

PORI ✶ Valtakatu 2

tarjoaa asiakkailleen hyvää kahvia viihtyisässä huoneustossaan.

Ulkotilaukset nopeasti
puhelimella 990.

Jouluostokset teette edullisimmin liikkeistämme. Suuri valikoima jouluksi sopivia tavaroita.

JOULUHERKUT, KANKAAT, JALKINEET Y. M.

Tervetuloa tutustumaan hintoihimme.

B. Pauni Puh. 98 — **F. Pauni** Puh. 31

PITKÄRANTA.

* *

IKL:n JOULU 1938

SISÄLLYSLUETTELO

	Siv.
Nimilehti	5
Johdon joulutervehdys	7
Joulutervehdys naisille, *Hilja Riipinen*	8
Joulutervehdys SKA:lle, *Martti Tertti*	8
Joulutervehdys nuorisolle, *Elias Simojoki*	9
Autuaita ovat rauhantekijät, *Urho Muroma*	10
Valo ja rauha, *K. R. Kares*	12
Joulu rajan takana, *Onni Karte*	15
Rauhan sanoma, *Reino Hirviseppä*	16
Raikuu rummut, *Onni Karte*	18
Työ on ainoa, joka tuo pelastuksen, *Hilja Riipinen*	19
Kerrotaanpa johtajistamme, *Erkki Kontio*	23
Nuori Takeo, *Heikki Asunta*	32
Hauta tuntureilla, *Lauri Haarla*	34
IKL:n työtä sanoin ja kuvin	40
Pakolainen, *Heikki Asunta*	50
Suomen soitto, *Uuno Talvio*	53
Kaksi kiloa kompasseja, *Paavo Susitaival*	54
Sydämetön nainen, *Auni Nuolivaara*	57
München, kansallissosialismin pääkaupunki, *Armi Hallsten-Kallia*	61
Me odotamme olympiakisoja, *Olavi Varoma*	64
Elokuva julistajana — hyvän ja pahan, *Oiva Ruusuvuori*	65
Kauniitten unien maassa, *Unto Kaipainen*	68
Maailmanmarkkinat 1938, *Esko*	72

Julkaisun kuvittajat: *Veli Kalima, Hugo Otava, Heikki Asunta, Unto Kaipainen, Airi Helaakoski* ja *Paavo Päiwiö.*

*

Pilsneri
jolla on perinteitä

Sff 1819

Sinebrychoff

19 WAP 07

W. A. Piekkola

LIHA-ALAN TUKKULIIKE

Kolmaslinja 17. Puh. 71 648, 72 511, 72 581 ja 73 138.

Myy tukuttain ja vähittäin: lihaa, voita, munia, juustoa, silliä, silakkaa, säilykkeitä, margariinia, sipulia, herneitä y.m.

Myymälät:

Suonionkatu 5.	Puh.	72 581.
Maariankatu 14.	„	28 722.
Fredrikinkatu 38.	„	24 613.
Kulosaarenhallit	„	78 017.

LIIKKEISSÄ AJANMUKAISET JÄÄHDYTTÄMÖT.

OY HÄMEEN SANOMAT

Hämeenlinna, Hallituskatu 24.

KIRJAPAINO
ROTATIOPAINO
KIRJANSITOMO
PUH. 65 JA 866.

Ei minulla ole varaa

täytyy monen raskain mielin huoata, kun mieli tekisi toisten seuraan, joilla on.

Sillä, joka säästää saadessaan, on tarvitessaan.

Suuretkin toiveesi voit toteuttaa, jos osaat säästää.

HELSINGIN

Suomalainen Säästöpankki

Kluuvikatu 8 — Turuntie 19
Tapanila, Koulutie 21

Lihakauppa

Hämeentie 1, puh. 71 664. — AARO SALMINEN.

Myy halvalla, vähittäin ja tukuttain lihaa y.m.

EDULLINEN OSTOPAIKKA RAVINTOLOILLE.

Suositellaan.

Ei mikään

Joululahja

ole tervetulleempi kuin **Elektrolux'in** hiljaa käyvä pölyimuri mallia Z. 30.

Pyytäkää esitystä.

OY. ELEKTROLUX AB.

Helsinki - Keskuskatu 7 - Puhelin vaihde 20 438

IKL:n Joulu

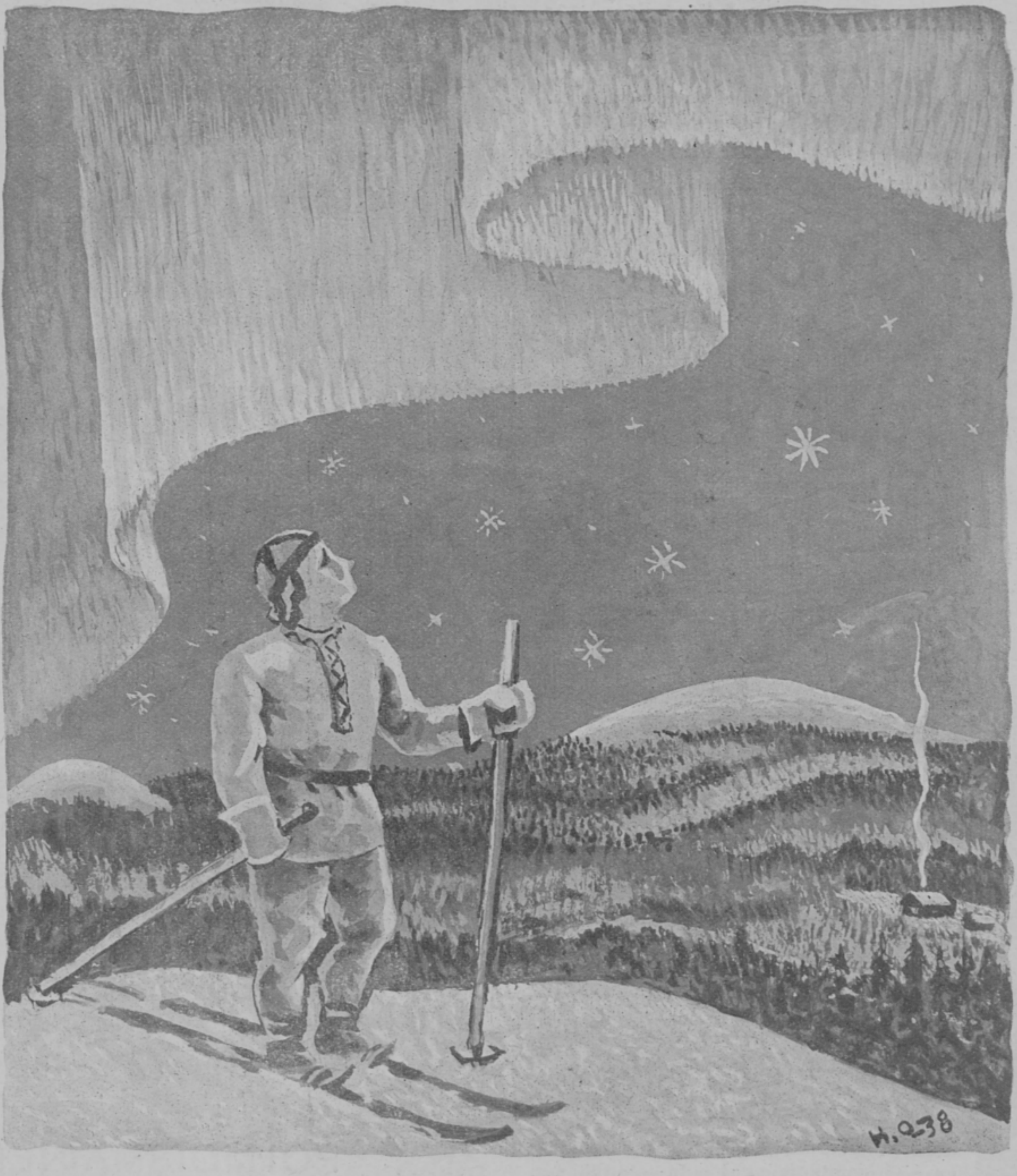

ISÄNMAAALLISEN KANSANLIIKKEEN JÄRJESTÖN JULKAISU

TOIMITTANUT H. JAHNUKAINEN

Tampereen Konttoritarvike Oy.

TAMPERE—HELSINKI—VIIPURI

TAMPEREEN KONTTORITARVIKE O.Y.

merkki takaa laadun

Paperitavarain ja konttorivälineiden erikoisliike.
LEIJONA-värinauhatehdas

Alan suurin tukku- ja vähittäisliike Sisä-Suomessa

Varattu.

Kiinnostuneena seuraa äiti Pekan mielikuvien luomia "ihmeellisiä" piirroksia. Hänellä on kieltämättä taipumuksia. Turvallista on nyt myöskin tietää, että hänellä on varmat mahdollisuudet niitä kehittää. Onhan isä ottanut perheensä tulevaisuuden turvaksi riittävän suuren henkivakuutuksen.

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ **SUOMI**

Maan suurin henkivakuutuslaitos

VIEHÄTTÄÄKÖ *Teitä*

ehkä tällainen valaisin?

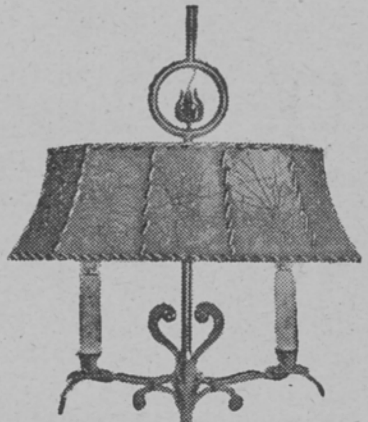

Lampun valinnan voitte nyt suorittaa nopeasti ja vaivattomasti. Kultamerkkisten PSO valaisimien valikoima on niin monipuolinen, että suurmyymälämme näyttelyssä ne muodostavat suorastaan ihailtavan näyn.
Sieltä on Teidän hauska valita itsellenne mieleinen valaisin.

PSO valaisimet ovat oman tehtaamme valmisteita. Niiden kultainen merkki on Teille hyvänä ohjeena.

PSO

POHJOISMAINEN SÄHKÖ OY.

HELSINKI, Vuorikatu 14.
VIIPURI, Torkkelinkatu 8.

Isänmaallisen Kansanliikkeen Johdon

Joulutervehdys

Joulun sanoma, rauhan sanoma kaikuu taaskin kautta kristikunnan. Se on hyvä sanoma erikoisesti niille, joita painaa hätä. Se tuo voimaa, rohkeutta ja uskoa.

Te, Isänmaallisen kansanliikkeen taistelijat, jotka näette näkyjä suuresta kansallisesti heränneestä Suomesta, te jotka samalla näette kansan kulkevan rikkinäisenä ja puoluehengen sokaisemana, te kannatte sydämissänne murhetta isänmaan tähden. Kun äsken suursodan uhka heitti varjonsa Europan ylle aina meidän maatamme myöten, te jouduitte hätäisinä kysymään, onko Suomen kansa valmis kestämään ja voittamaan? Valvovatko vartijat?

Te ymmärsitte entistä selvemmin: nukkuva kansa kulkee tuhoansa kohti. Valtasiko teidät hätä, taistelutoverit. Tiedättekö: ei ole muuta pelastusta kuin kansan herättäminen.

Ja herättäjiä olette te.

Sitä varten me kaikki taistelemme päivä päivän jälkeen. Meillä on kiire, sillä huomenna voi kaikki olla myöhäistä.

Taistelutoverit, tehkää työtä uupumatta! Te ette kuulu itsellenne, te kuulutte isänmaalle!

Tuokoon joulun sanoma teille jokaiselle voimaa, rohkeutta ja uskoa.

Vilho Annala

Bruno A. Salmiala Iisakki Nikkola

Isänmaallisen Kansanliikkeen naisille

Taistelusisar! — Tervehdin Sinua ja toivotan joulun pyhän juhlan siunausta. Kiitän sydämellisesti ja nöyrästi siitä, mitä olet tehnyt, auttanut, uhrannut suuren asiamme hyväksi. Kiitän siitä, mitä kotisi on tehnyt. Uhrisi on ehkä ollut hyvin suuri, enemmän kuin toisten. Kiitän siitä, että olet ollut uskollinen taistelumuodosta toiseen etkä ole väistynyt vastuksia, joilla on yritetty masentaa. Taistelusisar! Kestä vielä, uhraa, rakasta! Katso, juuri siten, että sinun kaltaisesi rohkeat, uhrautuvat naiset, joilla on sydämessä rakkautta ja horjumaton usko, jaksavat taistelussa miesten rinnalla vaikeissakin vaiheissa, siten meidän kansallinen taistelumme kerran voittaa.

Hilja Riipinen

Suomen Kansalliselle Ammattikuntajärjestölle

Suomen Kansalliselle Ammattikuntajärjestölle on kohta päättyvä vuosi ollut sisäisen kasvamisen ja syventymisen aikaa. Lapuan kesäinen suurkatselmus kirkasti ammattikuntajärjestömme suurta osaa kansallisen rakennustyön rintamassa ja vahvisti voiton uskoa. Maamme työolojen viimeaikainen kehitys, jolle on ollut ominaista vastakohtien jatkuva kärjistyminen niiden välillä, joiden luottamuksellinen yhteistoiminta kuitenkin on kansakunnan menestyksen ehto, osoittaa vakuuttavasti kansallisen ammattikuntajärjestön tarpeellisuuden. Järjestömme ei vielä ole niin suuri kuin toivoisimme. Mutta vielä tärkeämpi kuin järjestön jäsenmäärä on sen sisäinen ryhti, joka ilmenee siinä, kuinka tunnollisesti ja tinkimättömästi jokainen meistä täyttää velvollisuutensa järjestöä ja sen pyrkimyksiä kohtaan.

Kiittäen suuren päämäärämme hyväksi uskollisesti työtä tehneitä jäsenjärjestöjä ja niiden velvollisuutensa täyttäneitä jäseniä toivotan Suomen Kansallisen Ammattikuntajärjestön kaikille jäsenille ja ystäville rauhallista joulujuhlaa ja työllemme menestyksellistä uutta vuotta.

Martti Pertti.

Isänmaallisen Kansanliikkeen nuorisolle

Isänmaallisen Kansanliikkeen mustapaidat ovat päättämässä v. 1938 työkautta. Järjestön organisatio on vahvistunut, propaganda saavuttanut yhä laajempia nuorisopiirejä. Viime kesänä kokoontuivat mustapaidat taajemmin lippujensa alle kuin koskaan aikaisemmin, seitsemällä eri leirillä koulutettiin 360 mustapaitaa järjestön riveihin.

Mutta vaikka taistelumme onkin edistynyt ovat ne tavoitteet, jotka olemme asettaneet päämääräksemme, vielä huimaavan kaukana. Tämä nuoriso muodostaa kuitenkin vain murto-osan Suomen koko nuorisosta. Me emme voi rauhassa katsoa kuinka suurin osa nuorisoamme kuluttaa nuoruudenaikansa ainoana päämääränänsä mukavuus, hyvinvointi ja viettien tyydytys. Meidän sielujamme täytyy polttaa kun näemme, kuinka marxilainen propaganda liittää yhä laajempia joukkoja lippujensa alle ja porvarillinen puolueelämä kokoaa karsinoihinsa ajan hengen veltostuttamaa porvarinuorisoa.

Suomen koko nuorison on saatava kuulla julistuksemme uudesta maailmankatsomuksestamme. Sen täytyy nähdä, että tässäkin maassa on nuorisoa, jonka täytyy luopua levostaan ja elämänmukavuudesta ihanteittensa vuoksi, ja alistua vastuunalaisuuteen ja kuriin. Nautinnonhimon ja huvitteluelämän kyllästämälle nuorisolle on meidän julistettava kansallista taistelukutsuamme ja toteutettava se asketismin ja vastuun raskaalle tielle.

Tätä aikaa, jota parhaillaan elämme, on sanottu NUORISON AIKAKAUDEKSI. Ne kansalliset liikkeet, jotka ovat luoneet voimakkaita kansallisia valtioita Euroopassa, ovat saaneet iskuvoimansa nuorison riveistä. Myöskin niillä alueilla, jotka ovat olleet viime aikoina maailman huomion polttopisteenä, on kansallinen expansio imenyt voimansa nuorisosta. Sudeettisaksalainen liike oli alun perin vain nuorisoliike, jonka keskuudessa Henlein suoritti varsinaisen taistelunsa. Vain siinä määrässä kuin mustapaitanuorison rivit vahvistuvat, voi vahvistua meidän toivomme Suomen paremmasta tulevaisuudesta. Vasta sitten kun tämän nuorison taistelu on koko Suomen nuorison taistelua koittaa se aika, jolloin Neuvostoliiton kuristamat suomalais-ugrilaiset heimot saavat nähdä uuden päivän koiton.

Jumala yksin tietää, mitä on sen esiripun takana, joka kätkee meiltä tulevan vuoden kohtalot. Kuitenkin tuntuu siltä, että toivon säde pilkoittaa pimeässä Suomenkin heimon kohdalla. Viime aikoina olemme saaneet nähdä sorrettujen kansojen pudistavan kahleet yltänsä. Totuuden ja oikeuden täytyy kerran voittaa meidänkin heimomme kohtaloissa. MUSTAPAIDAT! Taistelu tämän päämäärän puolesta on vanhurskasta taistelua, pauhatkoon maailma ympärillä mitä tahansa. Sillä tiellä ei teidän tarvitse väistyä hetkeksikään vaikka menisi elämä ja henki.

"EESPÄIN TAAJANA SIIS
RIVIT MUURINA, MURTUMATONNA."

MATT. 5: 9.

Itsekäs tahto itsekästä tahtoa vastaan, ja rauha on mennyttä. Minun etuni muiden etujen kustannuksella, ja rauha on taas mennyttä. Väkivalta polkemaan toisten oikeuksia, ja vielä kerran rauha on mennyttä.

Onko rauhan säilyttäminen sitten sula mahdottomuus?

Ei.

Yhdellä ehdolla.

Arvosteltakoon ryhmä-liikettä miten paljon tahansa, viitattakoon sen kuinka moneen heikkouteen hyvänsä, yksi on varma, se on tuonut ihmisten tietoon yhden suuren ja tärkeän asian, jota noudattamalla voitaisiin paljon tehdä keskinäisen rauhan ja yhteisymmärryksen saavuttamiseksi, ja se on:

MAAILMASSA ON OLEMASSA VAIN YKSI AINOA OIKEA JA HYVÄ TAHTO, JA SE ON JUMALAN TAHTO. JOS KAIKKI ALKAISIVAT KUUNNELLA SITÄ, TULISI MEISTÄ KAIKISTA RAUHANTEKIJÖITÄ.

”Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, maan päällä rauha ihmisten kesken, joihin Hänellä on mielisuosio.”

Näin lauloivat enkelit jouluyönä Rauhan Ruhtinaan syntyessä maan päälle. Kun Jumalalle annetaan kunnia, seuraa sitä rauha ihmisten kesken.

Syynä kaikkeen rauhattomuuteen on, että Jumalalle ja Hänen tahdolleen ei anneta kunnia, vaan ihmistahto nostetaan valtaistuimelle siellä, missä yksin Jumalan tahdon tulisi vallita. Jos kaikki pyrkisivät pääsemään selville, mikä on Jumalan tahto, ja noudattamaan sitä, vallitsisi maailmassa suuri sopusointu.

Sellaista emme nyt kuitenkaan voi odottaa täysin toteutuneena tänä ”pahana maailmanaikana”, sillä se edellyttäisi kaikkien ihmisten kääntymistä kaikista synneistä Herran puoleen. Mutta kerran tulee sellainenkin aika maan päälle. Jeesus on opettanut meitä rukoilemaan: ”Tulkoon Sinun valtakuntasi ja tapahtukoon Sinun tahtosi maan päällä niinkuin taivaassa.” Tätä rukousta ovat sukupolvet toisensa jälkeen rukoilleet, ja mekin olemme sitä rukoilleet satoja kertoja.

Kerran tulee siihen vastaus. Kerran se toteutuu. Jumalan tahto tulee tapahtumaan maan päällä niinkuin se tällä hetkellä tapahtuu taivaassa. Ja silloin on suuri rauhan aika tullut.

Tätä aikaa me odotamme, ja tämän tulemiseksi me työtä teemme.

Emme n.s. pasifistien linjalla, jotka koettavat poistaa *seuraukset* tarttumatta kiinni *syihin*. Sota on vain synnin seuraus. Ja sotaa ei voida poistaa, ellei ensin poisteta sodan syytä, synnin *hallitusvaltaa*. Niinkauan kuin sallimme synnin hallita *omassa* elämässämme, emme ole oikeutettuja tuomitsemaan sitä muiden elämässä. Vasta sitten, kun jokainen ensin tarttuu synnin hallitusvaltaan omassa elämässään, ja tahtoo päästä siitä, on hän oikeutettu odottamaan, että muut tekevät samoin.

Ryhmä-liike tekee siinä aivan oikein, kun se painostaa joka-aamuista hiljaisen hetken viettoa Herran edessä tarkoituksella, että kukin pääsisi ymmärtämään, mikä hänen kohdallaan on Jumalan tahto juuri tänä päivänä. Kun Jumalan tahdon ohjeeksi otetaan Jumalan sana Raamatussa ja heränneen omantunnon ääni, ja kun näitä päätetään päättävästi totella, täytyy elämässä tapahtua suuria muutoksia. Ajanpitkään ei voida säilyttää tietoisia syntejä omallatunnolla, ei olla väärissä suhteissa ihmisiin, ei ajaa omia itsekkäitä pyyteitä, vaan sijalle täytyy tulla alistuminen Jumalan tahtoon sen valon mukaan, minkä kukin saa. Ja tämänlaisista ihmisistä tulee rauhantekijöitä, mikä merkitsee samaa kuin Jumalan tahdon täyttäjiä.

Kristityistä tulee hiljainen hapatus maailman riitapyyteiden keskelle.

Kun vain ensin kukin yksityinen kohdaltaan pyrkii rauhantekijäksi omassa kodissaan, ystäväpiirissään, työssään ja toimessaan, syntyy ikäänkuin pieniä ”rauhanrenkaita”, samallaisia kuin veteen heitetty kivi synnyttää, ja kun nämä ”renkaat” sitten vähitellen laajenevat, alkaa yli koko yhteiskunnan syntyä se, jota enkelit jouluyönä lauloivat:

”KUNNIA OLKOON JUMALALLE KORKEUDESSA, MAASSA RAUHA IHMISTEN KESKEN, JOIHIN HÄNELLÄ ON MIELISUOSIO!”

Jumalan tahto tapahtuu sittenkin lopulta kaikessa Hänen luomassaan luomakunnassa. Saatana voi täällä jonkun aikaa kylvää eripuraisuutta ja riitaa, valhetta, vääryyttä, tuskaa ja sotaa. Mutta hän on kerran kärsivä tappion. Jumala voittaa kaikki vastustajansa. Siitä ei ole epäilemistä.

Kummalla puolen rintamaa sinä seisot, hyvä lukijani?

Herraako vastaan vaiko Hänen puolestaan?

Paavali taisteli kerran Herraa vastaan, taisteli vilpittömästä vakaumuksesta. Silloin Herra ilmestyi hänelle ja sanoi: ”Turha on sinun potkia keihään kärkeä vastaan”. Ja Paavalista tuli Kristuksen innokkain palvelija.

Turha on ihmisenkin taistella Jumalan tahtoa vastaan. Siinä taistelussa hän vain potkii itsensä verille ja sortuu joka tapauksessa lopuksi.

Viisas hiljentyy Jumalan edessä. Alkaa kysyä Hänen tahtoansa ja tehdä sitä. Hänestä tulee rauhantekijä, ja sellaista kutsutaan Jumalan lapseksi.

Näitä rauhantekijöitä kaipaa tämäkin aika.

Ei väärien ”kompromissien” ja ”lehmäkauppojen” tekijöitä. Ei niitä, jotka ostavat rauhan *totuuden* kustannuksella. Sitä ei Jeesus koskaan tehnyt. Ja se ei ole milloinkaan Jumalan tahto. Vaan niitä rauhantekijöitä, jotka rakentavat rauhan ehdottoman, *jumalallisen* totuuden ja oikeamielisyyden pohjalle.

Sillä yhtä paha kuin on riita ja sota, yhtä paha on valheelliselle pohjalle rakennettu rauha.

Siksi vain ne rauhantekijät, jotka samalla *tahtovat tehdä juuri Jumalan tahdon*, ovat ainoat oikeat rauhantekijät.

Urho Muroma.

Joulun suuresta tapahtumasta, Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen syntymästä, veisaa vanha virsirunoilijamme, että Jeesuksessa on tullut "valkeus vaivaisia valaisemaan, Pimeihin sydämiin paistamaan, Murhetta iloksi muuttamaan". Ja toinen: "Täst' enkelein joukko iloitsee, Ilon meill' ilmoittaa. Kiittäin Jumalaa kunnioitsee, Rauhan meill' toivottaa."

Valoa ja rauhaa!

Miten paljon niistä puhutaan ja runoillaan joulun yhteydessä. Niin paljon, että kovinkin ja välinpitämättömin — hengellisistä asioista tyyten välinpitämätön — mieli tulee tunteelliseksi ja tahtoo osoittaa päivänpaisteista mieltä kaikille läheisille. Vieläpä sodan ampumahaudoissa jouluyö synnyttää hetkisen levon ja hyvien toivotusten hetken, joka kuitenkin kohta kuolee tykkien jyskeeseen ja kaasupilvien vyöryyn.

Se on hyvä, että edes jonakin hetkenä pimeässä hapuilevain sieluun valon ja rauhan kaipaus luo taivaista hohdettaan. Mutta aina täytyy muistaa, että Joulun piltti, Nasaretin Jeesus, syntyi hyvin pimeään maailmaan. Mykkien epäjumalien alttarien ääressä uhrasivat toivottomat äidit lapsiaan, kansakuntain opettajat valaisivat sieluja saduilla ja taikauskolla. Orjalaumat laahustivat väsyneinä, toisiinsa sidottuina, ruoskittuina ja haavoissaan suurten kaupunkien markkinatoreille. Herran todistaja ilmoittaa siitä ajasta: "Ei ole ketään, joka hyvää tekee, ei yhden yhtäkään. Heidän kurkkunsa on avoin hauta, kielellään he pettävät, kyykäärmeen myrkkyä on heidän huultensa alla, heidän suunsa on täynnä kirousta ja katkeruutta. Heidän jalkansa ovat nopeat verta vuodattamaan, hävitystä ja kurjuutta on heidän teillään, ja rauhan tietä he eivät tunne. Ei ole heillä Jumalan pelkoa silmäinsä edessä." Eikä asia ollut paljoa parempi sen kansan joukossa, joka oli valittu viimeisten valon pilkahdusten säilyttäjäksi ja rauhan ennustajaksi. Sama todistaja valittaa, että se kansa oli tullut saatanan synagoogaksi.

Nykyisessä virsikirjassamme veisataan joulun tapahtumasta: ”Kristus saapui, yömme haihtui, Ja päiväks' öiset varjot vaihtui, Uus koitti päivän kirkkaus”. Runollista kuvittelua. Jospa olisikin käynyt niin! Mutta kuka huomasi pientä yön tähteä Betlehemin seimen oljilla. Joku tietomies kaukaa itäisiltä mailta Jumalan salatusta neuvosta ja jotkut paimenet, joita aivan kädestä pitäen talutettiin mitättömän tähden paisteeseen seimelle. Muuten oli kaikki yhtä pimeätä yötä, jonka helmasta kaikui Betlehemin äitien sydäntä karmiva valitushuuto, kun esi-äiti Raakel itki lapsiansa. Ja sinne se yön tähti painui näkymättömiin Niilin sumujen taakse vuosiksi, joiden määrästä ei tiedetä.

Kirkkaalta näytti sitten hetken Galilean kevätpäivinä, jolloin Betlehemissä ilmestynyt tähti kolmen vuosikymmenen perästä valaisi Galilean rantoja, peltoja ja kunnaita. Miltei tuntui siltä kuin päivä todella olisi tullut ja ihmismielten yön synkkyys hälvennyt. Mutta se oli vain hetkinen päivän pilkahdus pilvien lomassa. Pimeni, pimeni niin pitkälle, että loppujen lopuksi kauhistavan synkeyden keskeltä kuului Valon ruhtinaan ja Rauhan ruhtinaan kauhistava valitus: ”Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut”. Jossakin hengellisessä runossa puhutaan enkeleistä, jotka Golgatalla itkien palvoivat Jeesusta. Taaskin runoilua, jossa koetamme tähdillä koristaa maailman kauhistuttavinta yön pimeyttä. Siinä pimeydessä oli todellisuudessa vain yksi enkeli, yksi ainoa, kuolemaan tuomittu ryöväri, jota valmistettiin Jeesuksen kuningassaatoksi taivaaseen.

Valo ja rauha ovat vain uskossa, samassa käsittämättömässä ja hullussa uskossa, jonka ryöväri sai armolahjana Jumalalta, joka ei katso ihmisen muotoa ja jonka edessä puhtainkin on niin saastainen, ettei lumivesikään voi häntä puhdistaa, ja jonka luona maailman tahraisin loistaa tähtenä taivaalla, kun hän on saanut sen valon ja sen rauhan, joka saadaan Jeesukselta. Tietäköön maailma ja maailmallinen mieli tämän. Joulun valkeus on pimeyttä kaikille maailmaan kiintyneille ja uskottomille mielille. Sellaisille on aurinkokin pimennyt, saatikka pieni Betlehemin tähti. Tiedettäköön myös, että Jumalan rauha Jeesuksessa Kristuksessa, joulun rauha, ei ole mitään laina- eikä kauppatavaraa, jota olisi saatavana tämän maailman turhuuden markkinoilla ja uskottoman mielen panttilainastoista. Siksi maailma kipuilee sodan kuormien alla. Siksi ovat kaikki uskottoman maailman rauhan puheet vain kuin helvetin ivanaurua kidutetuille sieluille. Kristityt haluaisivat auttaa. Maailman pitäisi tulla valoisaksi ja rauhalliseksi. Mutta nuo kaksi lahjaa on löydettävissä vain paimenten pienellä paikalla ja ryövärin asemassa ristiinnaulittuna tälle maailmalle Golgatan Jeesuksen rinnalla. Siellä on valo ja siellä on rauha.

Mutta ei silläkään paikalla oleville anneta valoa ja rauhaa tässä pahassa maailmassa. Tämän maailman meno on menevä. Ja sen henki on vihollisuutta Jumalaa vastaan ja vanhurskautta vastaan. On aina ollut ja tulee olemaan niin kauan kuin sanotaan: ”Tänä päivänä”. Jos kristitty saa valon ja rauhan maailman joukolta, niin varokoon vaan, ettei hänessä oleva valo olekin pimeyttä ja hänen rauhansa kuoleman unta nukkuvan rauhaa, jossa nähdään kauniita unia — unia, vain unia —. Kristitty, Betlehemin kuninkaan todellinen rintamasoturi, on aina sodassa maan päällä — lihaa, verta ja tämän maailman pääruhtinoita vastaan, pimeyden henkiolentoja vastaan, jotka maailman pimeydessä hallitsevat. Luther sanoo: ”Kristityn oikeus tässä maailmassa on risti, risti, se eikä mikään muu”. Herra sanoo: ”Voi teitä, jos maailma teitä kiittää”.

Jumalasta luopunut mieli on aina vääryyden ja väkivallan mieli. Oudoksutaan verilöylyjä, joita kristillisyyttä pilkkaavat muhamettilaiset ovat panneet toimeen kristityssä Armeeniassa. Ollaan hämmästyneitä siitä kauheudesta, millä kristillisyyttä vihaava ja rienaava Venäjä raastaa, hävittää ja ajaa maanpakoon Inkerin pohjaltaan nöyrästi kristittyä kansaa tai Karjalan rahvasta, jonka nöyrä ja Jumalaa pal-

vova hurskaus on tunnettua. Nyt Inkerin kirkot ovat autioita ja Karjalan vaatimattomat tsasounat järvien rannoilla lahoavat hoitamattomuuttaan. Niissä palvelleet veisailevat kuoleman luolissa: "Jumala ompi linnamme" tai Karjalan: "Herra armahda meitä, Kristus armahda meitä".

Ei oudoksuta. Ei kristittyjen sovi sitä oudoksua. Semmoinen on jumalankielteisen maailman mieli. Juuri niin — eikä toisin — pitää tapahtua, jotta Jumalan kunnia kerran sitä kirkkaammin ilmestyisi.

Ja yksityiset kristityt, älkää oudoksuko sitä hellettä, johon Betlehemin Jeesus teidät on vienyt ja vie. Me olemme sodassa maan päällä. Liha sotii henkeä vastaan ja henki lihaa vastaan. Siinä sodassa tulee tappioita, jotka pusertavat kyyneleitä ja haavoja. Siinä pahuuden ruhtinas usein lyö kuin pimeään yöhön. Mutta tässä sodassa ja tässä pimeydessä on meillä ihmeellinen, yli kaiken ymmärryksen käyvä rauha ja sellainen valo, jota ei meiltä voida ottaa pois. Meillä on Jeesus Kristus. Hänessä ja häneen nojaten me kuin uhaten huudamme, "Älä iloitse vihollliseni, vaikka minä kaaduin, minä nousen taas". Siinä kohdassa veisataan vihollisten kiusallakin: "Rauhan he meill' pitää suoman, Vaikk' ovat kiukuss' ja hullun' ".

Semmoiset ovat rauhan lapsia ja valon lapsia tässä rauhattomuuden ja pimeyden maailmassa. He nauttivat sanoin kuvaamatonta rauhaa, vaikkapa he joutuisivat isänmaansa takia sodan tykkien suuhun. Heillä on sanomaton valkeus, vaikkapa he vietäisiin ikkunattomaan vankityrmään. Heillä on tämä rauha ja valkeus myös omissa sisäisissä kilvoituksissaan ja pimeyksissään. Rauha ja valo, jotka eivät ole kotoisin tästä maailmasta, ja joita ei maailma voi heiltä riistää. He ovat myös keskenään rauhan lapsia, sillä he seisovat palvelustyössä sen kuninkaan esikartanoissa, joista vanha jouluvirsi veisaa: "Ei toraa, ei vihaa, Kärsi sen Kuninkaan piha". He tukevat toisiaan sitä enemmän, mitä enemmän maailma pimenee ja pahenee. He muistavat veljiä vankeudessa. Suomen rauhan lapset eivät lakkaa huutamasta ennen kaikkea heimoveljien puolesta, erittäinkin niiden, jotka ovat myös veljiä uskossa ja toivossa . . .

Toivotamme toisillemme hyvää joulua. Se merkitsee taistelun ja kilvoituksen tietä kaikkia helvetin ja vääryyden voimia vastaan. Mutta se merkitsee myös sitä, että sillä tiellä ei sodita ilman rauhaa ja valoa. Sillä tiellä ollaan varmoja vanhurskauden voitosta. Sillä tiellä kulkee valon ja rauhan lasten armeija kuninkaansa johdolla sitä isänmaata kohden, josta joulun seurakunta on ammoisista ajoista asti veisannut: "Sinne me halaam', Sinne me halaam'."

Pääsemmekö sinne? Kyllä, mutta vain Jeesuksen ystävinä, ei muuten.

K. R. Kares.

Joulu rajan takana.

(Sanat: H. Asunta.)

Onni Karte

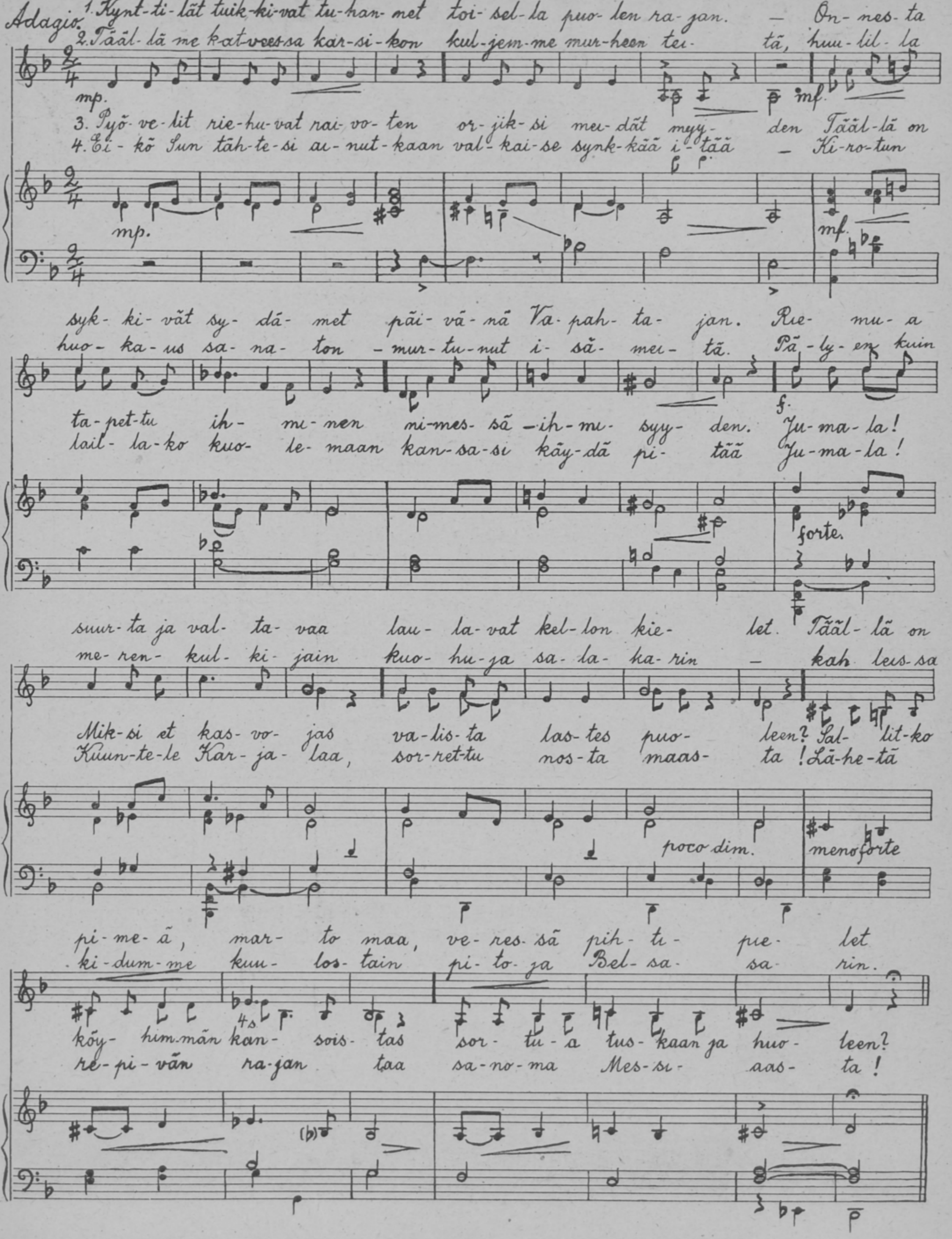

RAUHAN SANOMA

Valon enkeli kultasiipinen,
minun lapsuudentaivaani tähti,
sulosanoman saattaja paimenten
alas pilven partaalta lähti.

Lens' sinne nyt siivin välkkyvin hän,
maa missä on kaunis ja hyvä. —
— Meren siellä vain nähdä nyt myrskyävän
sai silmänsä kyyneltyvä!

Oli usvassa maailma, kansat sen
ase kädessä, hammasta purren
taas uhkassa seisoivat, unohtaen ...
Sitä katsoi nyt enkeli surren.

Viha, kateus, kosto ja katkeruus
idun ihmisten sieluista kitki.
Oli vallassa valhe ja toivottomuus ...
Sitä enkeli katsoi ja — itki.

Käsi kahvassa jälleen hän miljoonain
näki syöksyvän toistansa vasten,
näki ristit hän vainajain viattomain,
hädän vanhusten, naisten ja lasten.

Veren puuntavan virrassa Veikselin
näki hän, koki Marnen kauhut,
ja hän kuuli kuin Hornaakin hurjemmin
taas Verdunin tykkien pauhut.

Ja hän värisi, kaunista maailmaa
syvä uhkasi hävitys, hätä.
— Isä, kansaasi kurjaa ja hukkuvaa
vihan myrskyhyn noin älä jätä!

— Suo vielä mun sanoma pelastuksen
kuten ennenkin viedä nyt sille,
sama sanoma rauhan ja rakkauden
kuin ammoin jo paimenille! —

Ja kuin muinoin tuo myrskyisä Genetsaret
samoin tyyntyi nyt turmion tuuli.
Samoin seestyi taas taivas ja rukoukset
valon enkelin Jumala kuuli.

Sodan sokaisemaa tätä maailmaa
Hän ohjasi sovinnon teille,
ja nyt enkeli suloista sanomaa saa
taas joulusta viedä heille.

Sinä enkeli valon ja oikeuden,
joka vääryyttä koskaan et sallis,
Sinä näitköhän, kuinka on kuumeinen
polo Pohjolan kansani kallis?

Sinä näitkö myös Aunuksen, Inkerin,
joill' eessä on tuho ja hauta,
vie sanoma Joulusta heillekin,
Isä, Karjalan heimoa auta! —

Raikuu rummut-

(Sanat: Paavo Hynynen.)

Onni Karte.

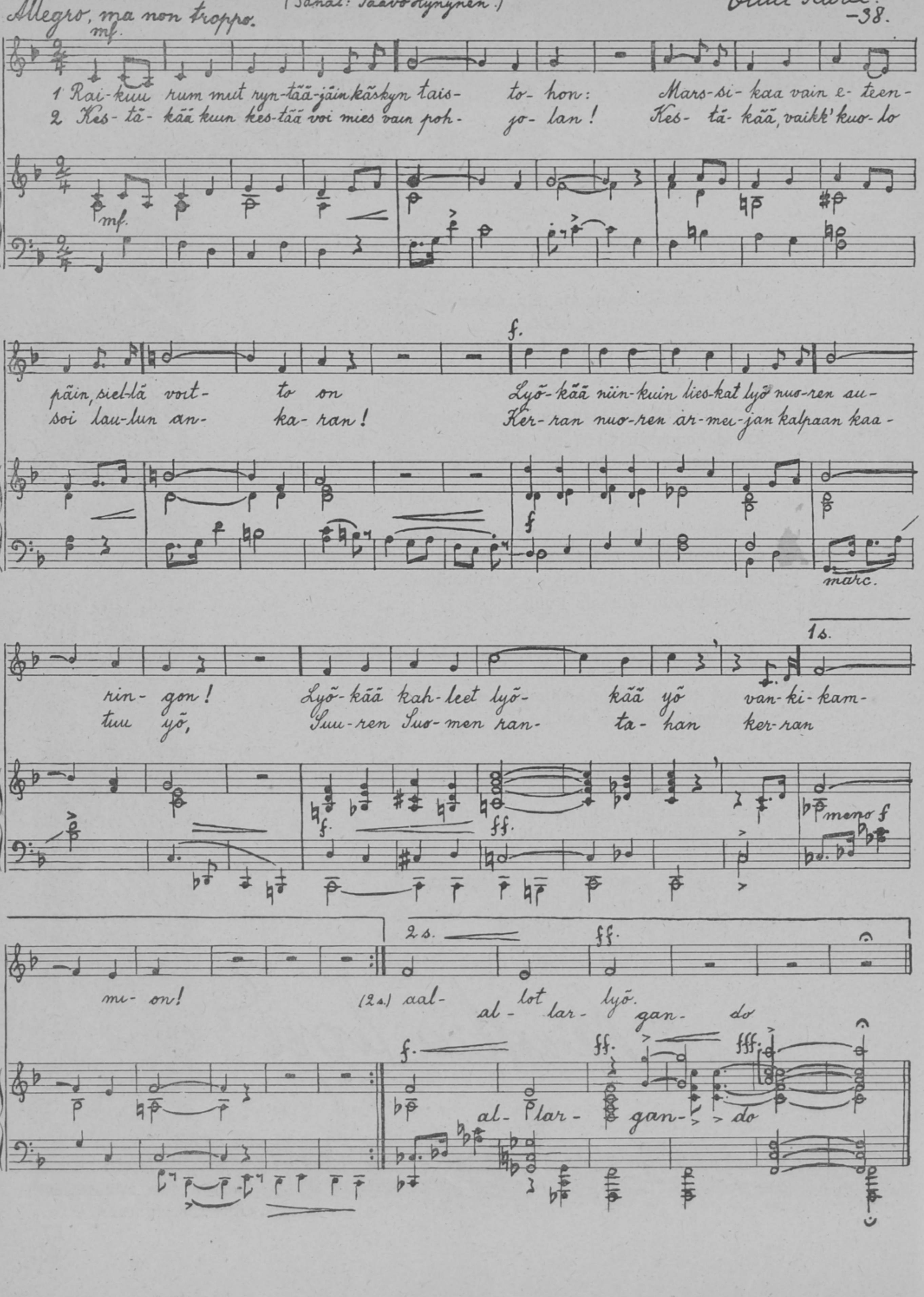

TYÖ ON AINOA, JOKA TUO

PELASTUKSEN

Työ on ainoa, joka tuo pelastuksen. Siksi on jokaisen valtion maanpuolustuksen rinnalla huolehdittava siitä, että kaikilla on tilaisuus tehdä työtä. — Onko joku sanonut niin, vai onko se ajatus, joka liikkuu ilmassa?

Mutta sopiiko työn ajatus joulun lehteen? Hetkiin, joina ihmismieli kääntyy lepoa kohden joulun pyhien kellojen soidessa?

Sopii. Onhan sittenkin ihaninta maan päällä työ. Terveintä maan päällä työ. Oikeinta maan päällä työ. Onneatuottavinta yksilölle ja kansalle juuri työ. Työ on ainoa, joka tuottaa pelastuksen ja siunauksen tässä elämässä.

Suurin sisäinen onnettomuus, mitä kansalla voi olla puolue-elämästä johtuvan riidan ja rauhattomuuden ohella, on sellainen tilanne, että kansan mieli irtaantuu työstä tai ettei maassa kyetä antamaan työtä. Sellaisena aikana elämä menee raiteiltaan. Sellainen aika on vaarallinen, sillä siinä nopeasti kasvaa kansantuhon siemen.

Työtä hankkimalla ei kuitenkaan kansaa vielä pelasteta. Kaikki riippuu siitä, millainen on ihmisen suhde työhönsä.

Meillä on jo lähes puolen vuosisataa johdettu väärään ihmisen suhdetta työhön vasemmisto-opeilla. On toistettu eri tavoin sitä väitettä, että työ on riistoa, että työ on orjuutta ja että työntekijä on orja, jonka on noustava sorronyöstä, niinkuin on vuosikymmenet laulatettu Suomen työkansaa, ja että työ ei ole herkkua, sillä "jos työ olisi herkkua, sen herrat itse tekisivät", niinkuin hallituksen ministeri viimeksi on määritellyt vasemmiston kannan työhön nähden. Näitä iskulauseita on moni kunniallisesti työtänsä tehnyt mies ja nainen aikoinaan kuunnellut käsittämättä niitä. Mutta kun kuunteli vuodesta toiseen ja kokouksesta kokoukseen, oppi jo toistamaan ne, oppi ne omalle kohdalleen, oman kotinsa kohdalle ja uskoi ne lopulta. Uskoi, että työ on pahasta, että työnteko on orjuutta ja että se, joka antaa työtä, on riistäjä, jota pitää vihata. Syntyi luokkaviha, ja syntyi vähitellen tympeä, halveksiva, vihamielinen suhde työhön yleensä.

Siitä on kehittynyt yksi kansamme vaikeimpia sisäisiä sairauksia.

Ei voi kieltää, että työnantajien puolelta on paljon laiminlyöty, että tämä kohta olisi korjattu. Mutta ei myös sitä, että siltä taholta on tehty jo paljon tämän suhteen parantamiseksi.

Saksalainen työpalvelusmies kunniantekoasennossa.

teettoman paljon käytännölliseen elämään kasvattamisen kustannuksella. Käytännön elämä on kuitenkin useimman elämäntehtävä. Mutta kasvatustoiminta on vähäarvioinut käytännöllisen elämän. Kansa on oma-aloitteisesti yrittänyt tyydyttää opinhaluansa. Perustanut yksityisiä käytännöllisen elämän kouluja, mutta valtion tuen puutteessa liian vähän. Perustanut laajan oppikoululaitoksen, jonka keskikouluaste sopii kansalaissivistyksen pohjakouluksi. Mutta työ, käytännön elämän koulutus tälle pohjalle on järjestämättä. Niin on pakosta korkeakouluihin valmistunut suhteellisesti enemmän kuin henkisen työn alat tarvitsevat. Ja monen nuoren mieli on sensijaan, että se olisi johdettu tulevaan työhön, vieroitettu työstä. Tässä on suurkorjaus tarpeen. Mutta siitä vielä ei tule kaikki, mitä tarvitsemme.

Mistä sitten? — Ilmiö elämästä antaa erään vastauksen. Siinä on oppikoulu ottanut kahden arkipäivän lomaa — koulu on maalla, sen ulottuvilla ovat laajat viljelykset ja talonpojilla on tilapäisesti pula työväestä. Oppilaille

Kaikki sellainen ei riitä kuitenkaan. Sairaus on levinnyt niin eri tavoin ja syvälle, ettei se parane, vaikka jotkut määrätyt suhteet parannettaisiin. Parannus on saatava kansaan yleensä, kansan mieleen.

Entä miten? Miten muuttaa suuntaus, jota on vuosikymmenet ylläpidetty?

Sen tuskin mikään muu voi muuttaa kuin kansan herääminen. Kansan herääminen näkemään ja tuntemaan asemansa, tehtävänsä, kutsumuksensa, paikkansa ja oman kansallisen voimansa mahdollisuudet. Tuskin muu. Siihen kansa on herätettävä. Parannuskeinot tulevat sen mukana, ne syntyvät jokaiselle kansalle omat, sille ominaiset. Yhtä vähän kuin me voimme vaatia, että kansan on sillä ja sillä tavalla herättävä, yhtä vähän voimme väittää, että jonkun toisen kansan luomat tavat sopisivat meillä sellaisinansa käytettäviksi. Ainoa mitä voimme, on osoittaa miten kansat heräävät, mitä herääminen tuo mukanansa, ja viedä herätystä sanana ja tekona omaan kansaamme.

Väärä suhde työhön — missäkö se näkyy? Otan vain yhden yleisen ilmiön kasvatuksesta. Nuoria kasvatetaan meillä teoreettisesti suh-

Saksalainen naisylioppilas lomauttaa kutomotehtaan työntekijättären.

on sanottu: Meitä tarvitaan nyt ulkona pelloilla. Tehkäämme voitavamme! — Iloinen ilme oppilaiden kasvoilla osoittaa, että luvataan tehdä. Jälkiselostus näyttää, että on tehty maatyötä yhteensä noin kahden vuoden työpäivien luku. Omalla ja naapurin työmaalla. Ja mieliin on jäänyt iloinen tunne tehdystä avusta.

Eikö tämä ole itu työkasvatusta. Palanen suomalaisten lasten ja nuorten työpalvelua

Ja tuolla — kyläkunnan miesväkeä on katolla, torppaan pannaan uutta kattoa. Talkoolla. Iloinen on työntahti. — Siinä on pala vanhaa suomalaista työpalvelua. — Tuohon on ripillepäässyt nuoriso istuttanut puistotien syntymäseutunsa kaunistukseksi. — Tuonne on ilmestynyt uusi peltomaa. Tupa on köyhän vapaussoturin. Kansanliikkeen väki on kokouksen asemasta ottanut kuokat ja lapiot. Kova maanpinta on iloisessa työnvireessä äkkiä käännetty pelloksi. Suomalaista työpalvelua! — Tuolla käy nuori nainen palvelemassa köyhää äitiä. Mitä on suojeluskuntatyö harjoituksineen, leiritöineen, kentän raivauksineen muuta kuin työpalvelua isänmaalle! Entä lottatyö, jossa naisen työtaito ja -nopeus koetellaan, eikö se samalla ole Suomen naisen työpalvelus isänmaalle!

Työpalvelu pohjaa näin jo syvälle suomalaiseen elämään. Siltä pohjalta on lähdettävä eteenpäin.

Kenen se on hoidettava? Säätämälläkö laki? — Se tulee varmaan kulkemaan aikanaan sitäkin tietä. Mutta nyt se on saatava käyntiin kansallisesti heränneitten voimien toimella. Työpalvelu maanpuolustuksessa on jo syöpynyt kansaan. Sitä tarvitaan nyt kaikilla aloilla. Maanpuolustuspalvelun menestyksen koko salaisuus on siinä, että se aloitettiin oikeassa hengessä. Niin on aloitettava kaikki muukin työpalvelu. Kuka sen voisi paremmin kuin kansallisesti herännyt nuoriso. Nuoriso, joka kerran on tätä maata johtava. Missä nyt toimineekin — Isänmaallisen kansanliikkeen nuorissa — Akateemisessa Karjala-seurassa — Naisylioppilaiden Karjala-seurassa — oppikoulujen ja opistojen aktiivisissa yhtymissä — kansallisessa partiotyössä ja muissa. Palavaa, uhrautuvaa mieltä tällainen kysyy. Isänmaanrakkaus on ihana asia tunteena, sanana, lauluna, lupauksena. Se on vielä ihanampi ja se on aitoa, kun se on työtä ja tekoa.

Jokaisen kansallisesti heräävän maan nuoriso on näin aloittanut kansansa pelastamisen. Meillä on unohtumaton oma esimerkki niitten nuorten palveluksesta, jotka jääkärileireillä raskaalla teolla valmistivat vapauden maalle. Ja miten teki Saksan nuoriso suuren hädän ja työttömyyden aikana, jolloin ei mitään pelastusta nähty? Se loi karuilla työleireillänsä, työpalvelullansa uuden valtakunnan perustuksen. Saksan voima kasvoi nuorten työleiriläisten kuokaniskuista. Kääntyi kokonainen uusi aikakausi. Henkisesti myrkytetty, toivoton kansa nousi uuteen elämään. Ihmisen suhde

IKL:n naisia leirin muonituspuuhissa.

IKL:n nuorisoa metsänraivaustalkoissa.

Suomen Kansallisen Ammattikuntajärjestön toimisto.

työhön muuttui. Ja pelastus tuli. — Eikä vain yhdessä maassa. Sama ihme nähdään tapahtuvan kaikissa kansallisen voimansa löytäneissä maissa: Heräävä kansa hoitaa itsensä terveeksi työllä. Asettamalla kohdalleen ihmisen suhteen työhön. Niin, ettei jaeta työtä vain hienoon ja karkeaan, vaan hyvään ja huonoon. Niin että työ nostetaan orjuudesta ja pakosta kunniaan. Että sitä rakastetaan. Ennenkuin siihen päästään, ei edes kysymys työn korvaamisesta, palkasta, voi onnellisesti ratketa. — Työn kautta, läheisessä työnyhteydessä, tulee kansasta ehjä, sisäisesti luja.

Työpalvelu — suomalainen työpalvelu — pelloille, torppiin, taloihin, puutarhoihin, työmaille, kaikkialle, missä siihen on tilaa. Lähimmäisen rakkautta ja työniloa kuokin, lapioin, auroin, työasein. Köyhän kodin tukena, pienviljelijän apuna, lastenkaitsijana siellä, missä äidin on päästävä pellolle, apuna työpaikalla ja tehtaassa, pesusoikkojen, patojen ja leivinpöytien ääressä, kaikkialla, missä sijaa on. Viime kesänä teki maanpuolustusmielinen ylioppilasnuorisomme koko kansasta lahjoittajan maamme puolustuksen hyväksi yhdellä ainoalla voimakkaalla otteella. Niin käy, kun isänmaallinen mieli purkautuu teoksi.

Siellä on yli armaan maamme suuria alueita, jotka voidaan saada kasvamaan uusille kodeille viljaa. Siellä on aukeita, joihin voitaisiin istuttaa metsää. Siellä laajat alat kaipaavat ojia. Siellä on tuhansia, kymmeniä tuhansia koteja, jotka tarvitsevat korjausta, paremman aidan, ehyen katon, kappaleen kasvitarhaa. Siellä on tuhansia äitejä, jotka eivät koskaan jouda lepäämään, joille vähäinen rakkaudenteko olisi rohkaisu. Siellä on vielä vapaustaistelijaimme pirttejä, joissa lapsilla ei ole ehyttä yllä eikä kylliksi leipää. Suunnattomasti työn sijaa, palvelun sijaa, rakkauden sijaa siellä on. Herättäjiä, kutsujia, järjestäjiä, palveluksentekijöitä, heitä vain odotetaan. Koko kansamme tarvitsee niitä, jotka korjaavat omalla teollansa, uhrillansa, rakkaudellansa terveeksi ihmisen suhteen työhön.

Työ on ainoa, joka tuo pelastuksen ja siunauksen täällä maan päällä.

Hilja Riipinen.

IKL:n naisten ensimmäisten leiripäivien osanottajat.

KERROTAANPA JOHTAJISTAMME

Tiedättekö,

että toht. Vilho Annala rakentaa viuluja vapaahetkinään?
että prof. Bruno A. Salmiala kerää taideteoksia?
että maanviljelijä Iisakki Nikkola nimitettiin äskettäin herastuomariksi?

Isänmaallisen Kansanliikkeen Johdon jäsenet, fil. toht. Vilho Annala, prof. Bruno A. Salmiala ja maanviljelijä Iisakki Nikkola ovat ainakin nimeltään tunnetut kaikkialla maamme kansallisesti valveutuneen väestön keskuudessa. Heidän suuri panoksensa kansallisessa taistelussa on kaikkien tiedossa, ja heidän ajatuksensa leviävät sekä puheina että kirjoituksina yhä laajempien piirien keskuuteen. "IKL:n Joulu" on tällä kertaa halunnut tutustuttaa lukijansa Johdon jäsenten niin sanoaksemme yksityiselämään — heidän työhönsä, harrastuksiinsa, koteihinsa. Seuraavassa lehden reportteri selostaa käyntiään heidän luonaan.

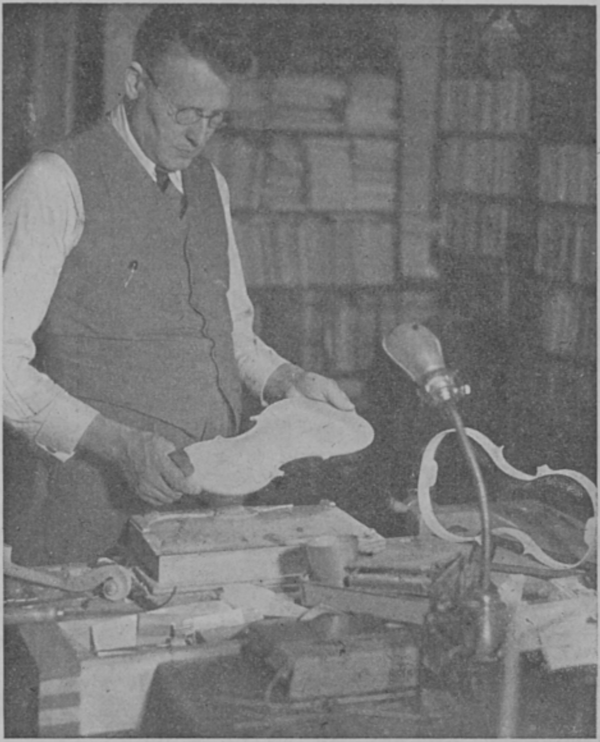

Viulun pohjalauta alkaa saada oikeat muotonsa.

Fil. toht. Vilho Annala

asuu pienen puistikon äärellä sijaitsevassa kauniissa Eiran talossa. On pimeä syysilta, kun reportteri soittaa seitsemännessä kerroksessa sijaitsevan asunnon ovikelloa ja saa talon isännältä ystävällisen kehoituksen astua sisään. Kodikkaasti sisustetuissa huoneissa vallitseva lämpö ja kirkas valaistus muodostavat miellyttävän vastakohdan ulkona vallitsevalle sadesäälle.

Toht. Annalan työhuone herättää kävijässä erityistä mielenkiintoa. Ei niinkään paljon sen vuoksi, että siellä on lattiasta kattoon ulottuvia kirjahyllyjä täpötäysine kirjariveineen, sillä kukapa yliopistomies ja tutkija tulisi ilman omaa kirjastoa toimeen. Päähuomion veti sittenkin puoleensa kookkaan kirjoituspöydän vieressä seisova siro — höyläpenkki.

Innokas viulunrakentaja.

Tämäpä jotakin erikoista, reportteri ajattelee ja aikoo juuri ryhtyä kysymään höyläpenkin tarkoitusta, kun toht. Annala itse ennättää aloittaa:

— Niin, siinä näette minun "kärpäseni", joka lisäksi ei taida olla ainoa. Olen innokas viulunrakentaja ja uhraan kaiken liikenevän vapaa-aikani tähän mieliharrastukseeni. Ensimmäisen viuluni rakensin jo 8-vuotiaana ja kyllä se vain oli viulun näköinen, vaikkei muoto täysin muistuttanutkaan normaaliviulua. Poikavuosina olen rakentanut niitä useitakin; uudelleen tämä kärpänen otti valtoihinsa kolmisen vuotta sitten; tuolla kirjakaapin päällä näette muutamia.

Todellakin — kaapin päällä on komea rivi kauniin vaaleita viuluja, joitten lainevaahterasta rakennettu pohja sädehtii valossa kuin

silkki ja joitten ääni kokeiltaessa kuuluu erinomaisen jalolta ja täyteläiseltä.

— Viulun rakentaminen on uskomattoman suurta lepoa raskaan henkisen työn lomassa, isäntämme kertoilee hiljakseen. Ajatukset saavat siinä vapaasti, pakottamatta pohtia eri asioita, ja monta kertaa olen huomannut, kuinka juuri vaahteralaudan ja taltan ääressä monet tärkeätkin suunnitelmat ovat kypsyneet valmiiksi. — Lisäksi uuden viulun ääneen kohdistetut iloiset toiveet tekevät rakentamisen suorastaan jännittäväksi, ja jos sitten odotukset täyttyvät, niin askartelun tuottama tyydytys on sanomaton.

Kalastaja ja metsästäjä.

— Entäpä kesäaika?, reportteri heittää ammattinsa vaatiman kysymyksen.

Toht. Annala naurahtaa ja vastaa:

— Kalastaminen ja metsästäminen ovat muut kärpäseni viulun rakentamisen lisäksi. Kesät vietän Kallio-Kuninkaalan huvilassa. Kalastelen Tuusulan järven erinomaisia kuhia, jotka — vaikka sen itse sanonkin — mielellään näyttävät käyvän polakoukkuuni ja uistimeeni. Seitsemättä kiloa painavia kuhia olen saanut ainakin kolme kappaletta, muista nyt tällä kertaa puhumatta.

— Vahinko vain, että Tuusula on niin lähellä Helsinkiä, että täältä käsin voidaan kesken lomankin vaatia tulemaan pääkaupunkiin, vaikka yleensä koetankin loman ajaksi vapautua tehtävistä. Pitäisi päästä jonnekin sydänmaalle kesäloman ajaksi, sulaa sinne suureen luontoon.

Millä olisi kala nostettu, ellei Elli olisi muistanut haavia?

— Paitsi Tuusulassa käyn pari kertaa kesässä prof. Salmialan kanssa lohia onkimassa Puntarkoskesta Joensuun lähistöllä. Viime kesänä pistäydyin lisäksi Petsamossa — vaikkei sieltä 'sitä suurinta' tullutkaan.

— Lohimies ei muuta taida pyytääkään kuin sitä suurinta?

— Ei kylläkään, ja tavallisesti käy vielä niin surkeasti, että suurin lohi ottaa silloin kuin pyydykset eivät kestä.

Saamme vielä kuulla, että haastateltavamme valmistautuu jo talven aikana tähän uuteen tilaisuuteen ottamalla esille perhoslaatikkonsa ja pohtimalla, mikä perho missäkin tilanteessa houkuttelisi parhaiten. Ja sekin tulee ilmi, että metsästys on kalastuksen rinnalla yhtä jännittävää ja että sitä varten tehdään syksyisin matka vanhan luokkatoverin, eläinlääkäri Ville Kosolan luokse Lapualle.

Aatteen mies.

Keskustelu jatkuu kahvipöydän ääressä, jonne ystävällinen isäntämme on meidät johtanut. Nyt siirrytään puhumaan toht. Annalan elämäntyön ehkä mielenkiintoisimmasta osasta: hänen tulemisestaan mukaan kansalliseen liikkeeseen ja myöhemmin kansanliikkeen johtoon. Toht. Annala kertoo näistä asioista vaatimattomasti kuten aina, mutta siitä huolimatta reportteri tulee elävästi vakuuttuneeksi siitä, miten suuri osuus haastateltavalla on Suomen kansallisen valveutumisen historiassa.

— Kansallinen ajattelutapa tuli minulle läheiseksi jo opiskeluaikanani, jolloin osallistuin ylioppilaiden aktivistitoimintaan. Nuoreen mieleen silloinen herätys teki suorastaan lähtemättömän vaikutuksen saaden minut m.m. innokkaasti osallistumaan osakuntaelämään Etelä-Pohjalaisen osakunnan sihteerinä. Minut aiottiin korottaa vuonna 1918 kerrassaan kuraattoriksi, mutta koska olin jo valtion virassa, en yliopiston statuuttien mukaan voinut kuraattorina toimia. Sen sijaan olin jonkin aikaa tämänkin jälkeen Ylioppilaslehden päätoimittajana.

— Itsenäisyytemme ensimmäisellä vuosikymmenellä tapahtui sitten muutos. Puoluejärjestelmä epäkohtineen tympäsi minua siinä määrin, että 10 vuoteen en äänestänyt lainkaan valtiollisissa vaaleissa ja kartoin muutenkin tarkoin kaikkea poliittista toimintaa. Vasta Lapuan Liike toi mukanaan muutoksen, mutta silloinkin koetin pysyä syrjässä. Mutta kun

sitten Isänmaallinen Kansanliike perustettiin, sai lehtori Reino Ala-Kulju minut aktiivisemmin tulemaan mukaan.

— Ja sen jälkeen IKL on vienyt suurimman osan aikaani. — Kun lisäksi on hoidettava virka ja vähäinen yliopistotyökin, niin todellakin vuorokausi tuntuu välistä liian lyhyeltä. Mutta samalla tämä aatteellinen työ on tyydytystä tuottavaa työtä. Mitä syvemmälle tunkeutuu kansallisen ajattelun peruskysymyksiin, sitä vakuuttuneemmaksi tulee, että Isänmaallinen Kansanliike on oikealla tiellä ja että mitään muuta tietä kansalliseen ylösnousemukseen ei ole.

Suomalaisen korporatismin alku.

— Milloin tohtori ensimmäisen kerran tutustui korporatismiin? kysyi reportteri tietäen haastateltavan suomalaisen korporatismin perustajaksi ja tutkijaksi.

Tohtori Annala miettii hetkisen.

— Se tapahtui muistaakseni noin kymmenkunta vuotta sitten. Luin silloin eräästä saksankielisestä aikakauskirjasta muutamia Mussolinin puheita, jotka heti kiinnostivat minua. Olihan siinä esitetty edes yksi järjestelmä parlamentarismin tilalle. Niinpä hiljalleen jatkoin tutustumistani italialaiseen korporatismiin sekä Saksassa Hitlerin valtaan tulon jälkeen toimeenpantuihin valtiollistaloudellisiin uudistuksiin.

— Jo aikaisin kuitenkin olin selvillä siitä, etteivät mainitut järjestelmät sinänsä kelpaa sovellettaviksi Suomen oloihin. Tarvittiin sellainen ohjelma, jossa Suomen kansan erikoiset ominaisuudet ja tottumukset oli otettu huomioon. Siten vähitellen päädyin n.s. suomalaiseen korporatismiin, joka eroaa italialaisesta esim. siinä, että meidän korporatismiimme sisältyy yhteiskuntaelämän kaikkien eri puolten — valtiollisen, taloudellisen ja sosiaalisen — järjesteleminen.

Opettajahaaveet, jotka eivät toteutuneet.

Monelle Isänmaallisen Kansanliikkeen jäsenelle lienee uutta, että toht. Annala on alkuaan tahtonut tulla oppikoulunopettajaksi. Sitä varten hän opiskeli historiaa, suomea, ja kansantaloutta suorittaen kandidaattitutkinnon ja auskultoiden normaalilyseossa. Suorittipa hän opettajanäytteetkin saaden arvostelijoilta suurimman mahdollisen äänimäärän.

— Mutta toteutumatta ne suunnitelmat loppujen lopuksi jäivät. Jouduin väliaikaisesti tilastotyöhön, jolloin ryhdyin vapaa-aikanani kirjoittamaan väitöskirjaa, joka sitten jäi aina syksyyn 1925. Olin kyllä tuntiopettajana normaalilyseossa ja kovasti innostunut olinkin. Mutta vakinaiseksi en päässyt. Siitä kiukustuneena heittäydyin kirjoittamaan väitöskirjaa, ollakseni riittävän kompetentti. Mutta se veikin minut toisille aloille — ja opettajahaaveet ovat haaveita tänäkin päivänä.

— Sen sijaan antaa yliopistotyöni, vaikka eduskuntatyön takia olenkin vapautettu luennoimisvelvollisuudesta, minulle nykyisinkin paljon päänvaivaa tohtoriväitöskirjojen tarkastuksen muodossa. Oman väitöskirjani aihe käsitteli eräitä varhaiskapitalismin ilmiöitä. Aihe kiinnosti minua suuresti, minkä vuoksi olen suunnitellut väitöskirjani jatkoksi laajan tutkimuksen kapitalismin selvittämiseksi meillä Suomessa. Mutta tuntuu kuin sekin jäisi unelmaksi, joka ei koskaan toteutunut.

Kodin valtijattaret.

Reportterin parhaillaan kuunnellessa ja merkitessä muistiin näitä mielenkiintoisia tietoja saapuu kotiin rouva Mirjam Annala, joka oli ollut asioilla kaupungilla. Samalla reportteri näkee perheen lapset, ”Nupukan” ja kasvattitytär Ellin, edellinen tumma ja siro, jälkimmäinen pyöreä pellavapää. He ovat jo aloittaneet koulunkäyntinsä. Viulutunteja he myöskin ovat alkaneet ottaa, ”sillä täytyyhän talossa olla joku, joka soittaakin viulua”, selittää viulunrakentaja-isä.

Nupukalla on hauskaa kerrottavaa.

— Kotielämälle jää vain muilta tehtäviltä kovin vähän aikaa, pahoittelee toht. Annala. Mutta sillehän ei kerta kaikkiaan voi mitään.

Hellittää ei saa!

— Ehkä tahtoisitte lopuksi lausua muutaman sanan IKL:n uskollisille taistelijoille?

— Tahtoisin sanoa vain sen, että ainoastaan sitkeä työ johtaa aatteemme lopulliseen voittoon. — Mikään aate ei valtaa Suomen kansaa äkkirynnäköllä. Voittoa varten tarvitaan hiljaista uupumatonta työtä, joka suo kansalaisille mahdollisuuden omakohtaisesti kypsyttää vakaumuksensa. Hellittää ei saa! Eikä kukaan, jolle IKL:n aatemaailma on täysin selvinnyt, voikaan hellittää. Te IKL:n uskolliset taistelijat, te uupumattomat, te olette tällä hetkellä maan suola ja tulevaisuuden lupaus, te olette se kansallisen Suomen ydinjoukko, jota Suomen kansa on kerran siunaava. Tämän minä tahtoisin jouluterveisinä kaikille taistelutovereille sanoa.

Haastattelu päättyy. Reportteri poistuu ja miettii portaita laskeutuessaan, mistä saattaa johtua se melkein juhlallinen tunne, joka hänet haastattelun aikana oli vallannut. Hetken kuluttua hän luulee voivansa vastata tähän kysymykseen: haastateltava on henkilö, joka tiedemiehen loogillisuudella on kyennyt ratkaisemaan häntä polttaneen ongelman, millä tavoin isänmaan tulevaisuudesta parhaiten voitaisiin huolehtia. Ja kun ratkaisu on selvinnyt, on se kiteytynyt vakaumukseksi, joka antaa leiman asianomaisen koko olemukseen, puhetapaan, vieläpä kodin ilmapiiriinkin.

Prof. Bruno A. Salmialaa

ei ole helppo tavata varsinkaan lukukausien aikana, jolloin yliopisto ja eduskunta vievät hänen aikansa. Monta puhelinsoittoa tarvitaan, ennen kuin "IKL:n Joulun" reportteri saa tilaisuuden astua sisään Simonkadun 12:ssa sijaitsevan asunnon ovesta.

Professorin työhuone on erinomaisen tilava ja tyylikkäästi sisustettu. Varsinkin syvänsiniset seinät ja vaalea katto sointuvat mainiosti yhteen. Lattialla on useita pehmeitä mattoja ja seinillä tunnettujen taiteilijoiden maalaamia tauluja. Suuri kirjahylly on täynnä tieteellisiä teoksia; prof. Salmiala on, kuten tunnettua, Helsingin yliopiston rikosoikeuden professori.

Luonnon ja taiteen ystävä.

Aiheen ensimmäiseen kysymykseensä reportteri saa erillisen kirjakaapin päällä olevasta suuresta, täytetystä huuhkajasta:

— Professori on luonnon ystävä?

— Pikku pojasta saakka, kuuluu vastaus. — Metsästän ja kalastan aina kun vain suinkin saan siihen tilaisuuden. Lohikalastus varsinkin on intohimoni, samoin lintujen metsästys. Mutta, kuten sanottu, vain harvoin nykyisin ennättää päästä luonnon helmaan, vaikka sinne kuinka kaipaisi.

Toinen mieliharrastukseni on taide, varsinkin taidemaalaus. Paljon en sille ole voinut uhrata, mutta joitakin maalauksia olen kuitenkin kerännyt.

Ja reportteri lukee tauluista nimet Gallen-Kallela, P. Halonen, A. Favén, Ruokokoski j.n.e. Muuan Sjöstrandin sievä kipsityö näkyy niinikään kirjahyllyn reunustalla.

Hämäläis-Osakunnan innokas inspehtori.

Kun puhe siirtyy osakunta-elämään, leviää prof. Salmialan kasvoille valoisa hymy.

— Nuorison kanssa haluan olla kosketuksissa, koska sellainen kosketus muodostaa todellisen henkisen voimanlähteen. Varsinkin akateemisen nuorison nykyinen kansallinen taistelu herättää vanhemman polven edustajassa mitä suurinta ihailua. Olen vakuuttunut siitä, että tämä nuoriso on aikanaan rakentava sen onnellisen

Professori on syventynyt tieteelliseen työhön.

Tiedemies on innokas metsämies.

Suomen, johon meidänkin taistelumme tähtää.

— Mitä professori pitää akateemisen nuorison positiivisimpina ominaisuuksina?

— Sen määrätietoista tahtoa ja pyrkimystä valmistautua kelvolliseksi tekemää työtä kansamme hyväksi niin, että kansakunta muodostuisi sekä kansallisesti, sivistyksellisesti että taloudellisestikin voimakkaaksi. Tuo pyrkimys on todellakin suurta, ja minä uskon, että tämä nuoriso kerran pystyy suuret ihanteensa toteuttamaan.

Professori Salmiala pitää pienen tauon ja jatkaa:

— Mutta uhrauksia ja kieltäymyksiä tämä taistelu tulee vaatimaan. Kansallisen taistelijan leipä pysyy vielä pitkän ajan kapeana. Ja toisaalta luopiot kohoavat vastustajiemme piirissä korkealle, kuten jo on nähty. Mutta en epäile, etteikö rehellinen akateeminen nuoriso jaksaisi vastustaa kiusauksia.

Kaikesta näkee, että toiminta osakunnan piirissä on inspehtori Salmialan sydäntä erittäin lähellä. Tämä käy ilmi hänen sanoistaan, että hänestä väliin tuntuu, ettei hän muitten töittensä ohessa voi osakunnalleen tarpeeksi uhrata voimiaan.

Yliopiston opettaja.

Prof. Salmialan toiminta rikosoikeuden professorina saa reportterin kysymään, millä tavalla hän arvelee puoluemiesten valheiden vaikuttaneen kansamme oikeustajuntaan. Eikö ole luultavaa, että nuo poliittiset valheet ovat turruttaneet oikeustajunnan ja siten tuottaneet korvaamattoman vahingon kansamme tulevaisuudelle?

Haastateltavamme on tässä suhteessa optimistinen. Hän selittää kansan oikeustajunnan olevan edelleen herkän. Kansan suuri enemmistö seuraa puoluejohtajia siksi, että se uskoo näiden ajavan kansakunnan parasta. Mutta kun se kerran havaitsee totuuden — että n.s. demokratia on puoluejohtajien huulilla vain ontto sana ja että yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden toteuttaminen on kansakunnan eheyden, voiman ja onnen ehdoton edellytys — silloin kansa tuomitsee puoluepelin ankarasti ja liittyy yhtenä miehenä kansalliseen rintamaan. Ja kansallinen rintama on luova ehyen kansan, joka ei hyväksy puolue- eikä luokkataistelua ja joka rakentaa tulevaisuutensa voimakkaan kansallishengen ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden pohjalle.

Prof. Antti J. Pietilä herätteen antajana.

— Itse jouduin mukaan kansalliseen taisteluun oikeastaan prof. Antti J. Pietilän vaikutuksesta, prof. Salmiala kertoo. — Hänen kanssaan keskustelimme näistä asioista useampaankin otteeseen. Tällöin hän kehoitti minua aktiivisemmin ottamaan osaa kansalliseen taisteluun, kuten sitten IKL:n perustamisen jälkeen tapahtuikin.

— Ja sen jälkeen kansanliike on virran tavoin vienyt mukanaan kiivaisiinkin otteluihin vastustajien kanssa. Näissä taisteluissa on tullut sanan voimaa käytetyksi paljon, väliin tulee jopa ajatelleeksi, eikö rakentavaa työtä olisi tarvittu enemmän. Mutta sitten tulee mieleen, että taistelu a i n a on repivää, koska siinä t ä y t y y olla hyökkäävänä puo-

lena, jos mieli voittaa. Toisaalta meillä on positiivinen ohjelma pääsisältönä, joten siitäkin puolesta on pidetty huolta.

Haastattelu tapahtuu aivan viime syksyisten jännittävien ulkopoliittisten päivien jälkeen, joitten mainingit ulottuivat Suomeenkin. Näihin viitaten haastateltavamme jatkaa:

— Minusta on alkanut tuntua kuin viimeaikaiset tapahtumat olisivat avanneet silmiä meidänkin maassamme. Vastustajamme ovat jo vuosikausia hälynneet esim. Italiassa ”joka hetki odotettavissa olevasta romahduksesta”, samoin kuin Saksan heikkoudesta. Ja nyt nämä molemmat kansallisesti heränneet suurvallat pelastavat Euroopan rauhan ja toimivat kansallisen itsemääräämisoikeuden esitaistelijoina! Pakostakin tämä saa ”demokratian” lumoissa olevan tavallisen kansalaisen hieromaan ihmetyksestä silmiään, jotka pian aukeavat kokonaankin. Varmaa on, että meikäläinen ”kansanrintamalehdistö” ennen pitkää saa ryhtyä nielemään omia valheitaan, sillä ei sen harjoittama sumutus voi ikuisesti jatkua.

Muuan Saksan-matka.

Kirjoituspöydällä olevien kirjojen joukossa näkyy päällimmäisenä eräs saksankielinen kirja, joka herättää reportterin mielenkiintoa. Sen nimenä on ”Völker-Recht gegen Bolschewismus”, jonka kirjoittaja, toht. Bockhof oli lähettänyt prof. Salmialalle teoksensa omistuskirjoituksellaan varustettuna. Tästä haastateltavamme joutui puhumaan viimekesäisestä Saksan matkastaan. Hän oli erityisesti halunnut kiinnittää huomiotaan työväen ja keskiluokan asemaan ja sitä varten koko ajan oppaitta liikkunut juuri mainittujen piirien keskuudessa.

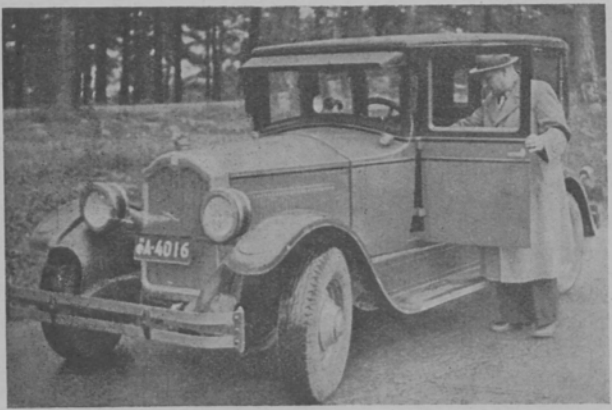

Professori Salmialan auto on aina liikkeellä IKL:n asioissa.

— Tällöin tulin vakuuttuneeksi, että Saksan työväestö ja vähävarainen keskiluokka tuntee itsensä nykyisin tyytyväiseksi. Nimenomaan virkamiehistö on tyytyväistä. Tässä suhteessa meillä Suomessa on lyöty paljon laimin: jätetty keskiluokan epäkohdat korjaamatta ja kasvatettu siten tyytymättömyyttä sen piirissä.

Julkisen sanan merkitys.

— Lopuksi tahtoisin IKL:n väelle vielä kerran — vaikkapa eräänlaisena ”ceterum censeona” — korostaa kansanliikkeen lehdistön tärkeätä merkitystä taistelussamme. Sitä merkitystä ei ole lupa aliarvioida, siksi tärkeä sija lehdistöllä on kansallisessa herätystyössä. Nimenomaan maamme kansallisen väen päääänenkannattaja ”Ajan Suunta” on lähellä sydäntäni. Haluaisin lausua sen toivomuksen, että jokainen, joka voi tilata pääkaupunginlehden, tilaisi juuri ”Ajan Suunnan”. Älköön tämän lehden syrjäyttämiseksi riittäkö kenellekään enää se, että mainittu lehti ei ole niin laaja kuin jokin vanha, rahamaailman tukema aamulehti. IKL:n päälehti voi kehittyä ja kasvaa vain siten, että kansanliikkeen kannattajat tilaajina luovat sille riittävän taloudellisen pohjan.

Ystävällinen isäntä saattaa vieraan eteiseen saakka. Luja kädenpuristus todistaa prof. Salmialan tahdonvoimaa ja horjumatonta päätöstä uhrata kaikki voimansa kansallisen herätyksen voittoon viemiseksi.

Maanviljelijä Iisakki Nikkolan

tapaamme hänen Helsingin-asunnostaan Rautatiekadun Hospizista. Rehti ja ystävällinen ilmajokelainen isäntä on kovin kummissaan kuultuaan asiamme.

— Pitäisikö minun kertoa omista asioistani ja vielä lehteä varten? hän kysyy.

Mutta hetkisen kestäneen keskustelun jälkeen tullaan molemmin puolin vakuuttuneeksi, ettei tavalliseen haastatteluun sisälly sellaista, mitä ei voisi suuren yleisön tiedoksi antaa. Ja niin siirtyy keskustelu suuremmitta vaikeuksitta

Tolppaharjuun,

maanviljelijä Nikkolan Ilmajoen pitäjän Peltoniemen kylässä sijaitsevaan taloon.

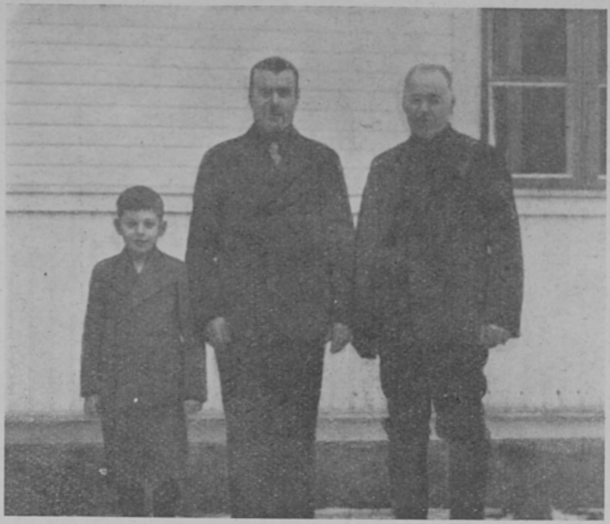

Kolme polvea.

— Ei tämä tila meidän suvulla vielä kauan ole ehtinyt olla, haastateltavamme selittää rauhallisen verkkaiseen tapaansa, joka jo ennakkoon panee aavistamaan, että Nikkolan suku on hämäläistä juurta — kuten sitten keskustelun kuluessa selviääkin. — Mutta antakaamme isäntä Nikkolan jatkaa:

— Isäni osti tämän herraskartanoksi muuttuneen tilan, jonka aikaisemmista omistajista mainittakoon Peldánien pappissuku, vuonna 1905. Kahdeksan vuotta myöhemmin, siis v. 1913, vanhempamme luovuttivat tilan meille kolmelle pojalleen. Tila jaettiin ja tällöin minun osalleni tuli tämä nykyinen Tolppaharju.

— Taitaa olla isokin tila?

— No ei sitä kovin isoksi voi sanoa. Kokonaispinta-ala on 300 ha, josta noin 60 ha viljeltyä. Mutta maaperä on hyvää, vaikka sen itse sanonkin.

Ja maanviljelijä-kansanedustaja kuvailee, miten varsinkin suopellot kasvavat vahvan rukiin ja heinän. Tolppaharjussa on aivan viime vuosina raivattu n. 5 ha suota viljelykselle. Puolet tästä alasta oli kuluneena kasvuvuotena ensimmäistä kertaa rukiina. Heilimöimisaikana vallinnut kaksiviikkoinen sade oli huonontanut satoa, mutta joka tapauksessa oli kasvuaikana saattanut nähdä, miten rehevästi uusi kytö oli kasvanut.

Kukapa maanviljelijä ei kiinnostuneena seuraisi uudisraivauksensa ensimmäistä kasvua. Ymmärrämme siis hyvin, miksi haastateltavamme erityisellä mielihalulla puhui tästä asiasta.

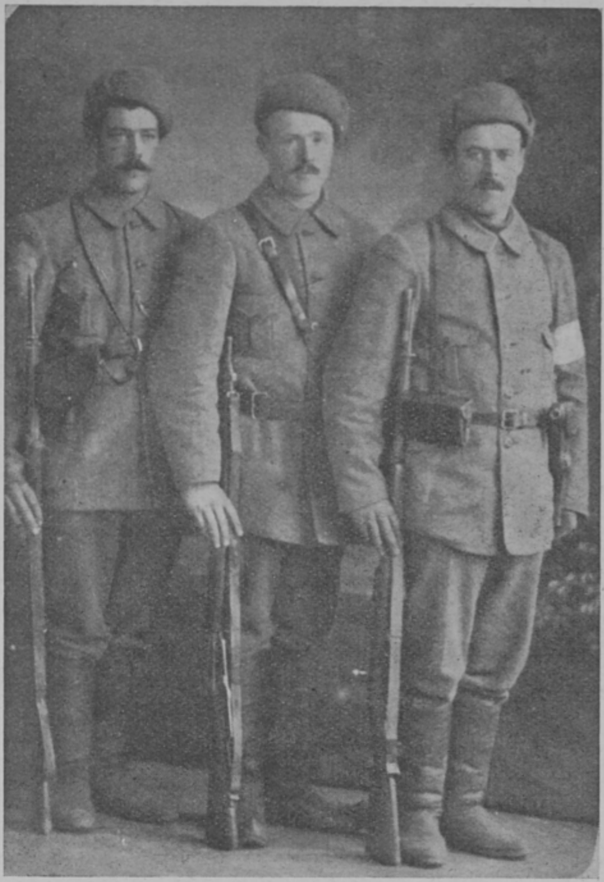

Kolme veljestä Tampereen valtauksessa.

Maanpuolustajaperhe.

Reportteri saa edelleen kuulla, että Nikkolan isäntä ja emäntä viettivät hopeahäitään v. 1934. Saimi-emäntä — Ilmajoen Lauroselan sukua — johtaa taloutta isännän hoitaessa kansanedustajatehtäviään Helsingissä.

— Tyttäriä meillä on kaikkiaan kuusi, joista vanhin nyt jouluksi valmistuu hammaslääkäriksi. Ikäjärjestyksessä seuraava valmistui viime keväänä kansakoulunopettajaksi toimien nykyisin Karstulassa opettajana. Kolmas tytär on keskikoulun käytyään ollut äidin apulaisena kotosalla, kaksi seuraavaa käy edelleen keskikoulua ja nuorin kansakoulua. Ainoa poika käy hänkin tällä hetkellä keskikoulua.

— Lottia on koko perheen naisväki, mikäli vain ikänsä puolesta ovat päässeet mukaan. Kuinkapas muuten . . .

Kovasti utelemalla haastattelija saa viimeiseen lauseeseen selityksen, että isäntä Nikkola on innokas suojeluskuntamies, joka on Ilmajoen suojeluskunnan perustajajäsen ja edelleenkin kuuluu suojeluskunnan esikuntaan. Va-

paussodassa hän osallistui joukkueenjohtajana m.m. Vilppulan kaikkiin taisteluihin. Mutta jo vapaustaistelun valmisteluissa, jääkäriliikkeen aikana, hän oli mukana, toimien jääkärien suojelijana ja avustajana. Ei ihme, että perheen osallistuminen vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan tuntuu hänestä aivan luonnolliselta.

Kansanliike vei mukanaan.

— En ollut osallistunut minkäänlaiseen puoluetoimintaan ennen kansallisen liikkeen alkamista, haastateltavamme kertoo häneltä sitä kysyessämme.

— Suojeluskuntatoiminta oli 1920-luvulla ainoa, jota kohtaan tunsin kotini ulkopuolella harrastusta. Lapuan liike aiheutti syvän muutoksen, kuten niin monessa Pohjanmaan talossa. Minut valittiin joulukuun alussa 1929 siihen lähetystöön, jonka "Lapuan valtiopäivät" lähettivät Helsinkiin selostamaan hallituspiireille kansan vaatimuksia. Aina muistan, miten ystävällisesti varsinkin ylioppilaat ottivat meidät täällä vastaan. Etelä-pohjalaiset veivät kaikki lähetystön jäsenet heti Ostrobotnialle ja pitivät meitä siellä vierainaan. Lisäksi meidät kutsuttiin presidentin itsenäisyyspäiväkutsuihin. — Tässä yhteydessä tulee mieleen, että se lehti, joka miltei myönteisimmin ja valituimmin sanoin kuvaili meidän mukana oloamme presidentin kutsuissa oli — täkäläinen "Svenska Pressen"! Uskomatonta mutta totta.

IKL:n perustamisen jälkeen toimin siinä aluksi rivimiehenä, kunnes minut valittiin kansanedustajaksi ja Johdon jäseneksi. Kansanliike on vienyt mukanaan aivan vastustamattomasti. Se johtunee siitä, että liikkeen jäsenenä saa ajatella itsenäisesti, terveen järjen mukaisesti, mitä suomalainen talonpoika pitää suuressa arvossa.

Maatalous lähellä sydäntä.

Tästä joudutaankin puhumaan maatalouden nykyisestä asemasta, jolloin maanviljelijä Nikkolalla on paljon huomion arvoista sanottavaa.

— Varsinkin maatalouden luottokysymys on asia, josta ei voi tarpeeksi puhua, koska se ehdottomasti on ratkaistava myönteiseen suuntaan. Juuri tässä asiassa maanviljelijäin terveen järjen tulisi todistaa heille, että vain IKL:n suunnitteleman maatalousluottorahaston perustaminen johtaa asian pois nykyisestä umpikujasta. Aloitteen perusteluissa selvitettiin syyt perin pohjin, mutta vielä kerran tahtoisin tähdentää, miten nurinkurista on, että maatalousluottojen korko nousee juuri silloin, kun maataloustuotteiden hinnat alenevat ja menekki ehtyy — ja taas päin vastoin korko alenee silloin, kun maanviljelijän kannalta asema alkaa näyttää valoisammalta. Kun kerran *voidaan* tämä suhdannevaihtelujen vaikutus pienentää, mutta ei sitä tehdä, on vika tosiaankin järjestelmässä, joka kansan edun nimessä vaatii uudistamista.

Isäntämiehet keskustelevat satotoiveista.

— Maanviljelijänä olen joutunut läheltä seuraamaan tätä luottokysymystä, ja sen vuoksi siitä niin mielelläni puhun, isäntä Nikkola jatkaa yllä olevien vakavien sanojen jälkeen. — Itse asiassa olen enemmän maanviljelijä kuin kansanedustaja.

— Ajatukset taitavat hyvin usein liikkua Tolppaharjussa?

— Liikkuvatpa kyllä . . . ja käynhän siellä itsekin valtiopäivien aikana niin usein kuin ennätän. Kyllähän talo hoidetuksi tulee näinkin, mutta tosiasia on sekin, että isäntää kaivataan.

Viime kesänä — reportteri kuulee — oli heinänä ja laitumena yhteensä 25 ha, rukiina 12 ha ja kaurana samaten 12 ha. Erikoisuutena mainittakoon, että Tolppaharjussa on laajasta heinänviljelyksestä huolimatta vain 12 lehmää, sillä suurin osa heinästä myydään.

— Heinänviljely kannattaa senkin vuoksi, ettei hallasta ole pelkoa. Viljaa viljeltäessä

saa aina pelätä hallaa, sillä Etelä-Pohjanmaan suovaltaisilla viljelmillä se käy usein. Laskelmieni mukaan halla viimeisten 30 vuoden aikana on vieraillut keskimäärin joka 5:s vuosi tuottaen tuhoa milloin rukiille, milloin kauralle — ei sentään molemmille samana vuotena.

— Mutta hallan pesäpaikkoihinkin on Tolppaharjussa voimien mukaan isketty. Suoalueiden metsänkuivatusta varten on luotu 35 km metsäojaa. Noin 20 vuoden ajan olen kiinnittänyt huomiota metsänuudistukseen ja tuloksiakin on tullut. Metsäistutuksistani on osa taimistunut hyvin. Faneerikoivua on tulossa ja hyvin ovat kasvaneet myös kuusi ja mänty.

Tulevaisuuden uskoa.

Haastattelu on päättynyt ja reportteri kiittää rehtiä pohjalaista maanviljelijää hänen antamistaan tiedoista ja miellyttävästä keskusteluhetkestä. Sillä miellyttävää tuo keskustelu ainakin reportterin kannalta on ollut. Jäyhät isäntämiehet muodostavat maassamme todellisen maa-aatelin — jos Pohjanmaasta puhuttaessa niin rohkenee sanoa — ja Nikkolan isäntä on tämän suomalaisen valioväen tyypillinen edustaja. Ei ihme, että hänelle juuri äskettäin suotiin herastuomarin arvo — äsken jäi mainitsematta, että herastuomari Nikkola on 20 vuoden ajan toiminut kotipitäjässään lautamiehenä.

— Kirjoittakaa siihen loppuun, että puhukoot vastustajat IKL:stä mitä tahansa, niin uskallan sanoa, että tämä liike voittaa sittenkin, haastateltavamme lausuu lähtiessämme.

— Ja miksikö? Siksi, että se on voittanut puolelleen akateemisen nuorison ja voittaa parhaillaan maalaisnuorison — ja kun kerran nuoriso on puolellamme, silloin ei lopullista voittoa voi estää mikään.

E. Kontio.

Kulo on tehnyt pahaa jälkeä, mutta uutta metsää kylvetään palaneen tilalle.

Nuori

— On vaarassa amiraali;
jo „Tshushima" yksin jää.
Se vieraan on varma maali;
vain hetki — se räjähtää.

— Te tiedätte: kuolemalle
mies Nipponin tuttu on.
Ken vihollislaivan alle
vie trotyylitorpeedon?

On kysymys turha aivan:
käy esille mies kuin mies.
Sai iäksi jättää laivan,
ken lähti, sen kaikki ties.

Ja kapteeni katsoi heitä
kuin punniten mielessään.
— Käy, poikani, miesten teitä,
hän virkahti, painoi pään.

— On silmäsi varman vakaa,
on sydämes paikallaan.
Se tekosi, työsi takaa.
Käy, poikani, kuolemaan.

Niin joukosta urheasta
hän valitsi Takeon.
Ei säästänyt omaa lasta
mies hetkenä kohtalon.

Takeo

He laskivat hänet veteen;
hän sytytti moottorin.
Nous kuvia silmäin eteen,
soi potkuri sävelin.

Hän laulua äidin kuuli
ja kotojen helinää.
Ja huimana niinkuin tuuli
jo läheni määränpää.

— Jää hyvästi, päivän kaari;
sain sinulta elämän.
Jää hyvästi synnyinsaari,
niin hartaana virkkoi hän.

Nous keula jo keulan eessä. —
Hän kierteli uhriaan
pää kylmänä pintaveessä
ja varmana saaliistaan.

Hän suuntasi peräsimen,
päin maalia käänsi sen,
ja kaivatun, kauniin nimen
hän kuiskasi hymyten.

Niin panssarin alapuolla
hän hyökkäsi niinkuin hai.
He näkivät, kuinka kuolla
voi Nipponin samurai.

Heikki Asunta

Eräänä huhtikuunalkuisena yönä — susipirkkojen verottaessa Lappia — roihahti Pallastunturin itäisestä outametsästä Raattaman peskiäijien kotakylä tulena ja savuna ilmaan.

Tornion ja Kemin kauppakuntien kostojoukko oli sen tehnyt, sillä kylä oli alistunut Haalogalannin norjalaisten veroon, joka näihin asti oli kuulunut Pohjan-pirkoille yksinomaan. Oli annettava luihuille nokinaamoille varoittava rangaistus ja julistettava norjalaisille rauhanrikkojille sotaa, siksi oli kotakylän hävittävä maan päältä, sillä kova ja armoton oli silloinkin Lapin laki.

Muutaman päivän kuluttua nousee jäljessä taivaltanut pirkkojen pääjoukko pientä Pallasjoen uomaa.

Siinä on satakunta hiihtomiestä ja lyhyt pororaito kuorma-ahkioineen, jotka nuorin Toratin talon veljeksistä, Jaakko, on hät'hätää kerännyt kotikonnuilta, Tornion puolesta, ja etupäässä Kemin kauppakunnan alueelta ja Ounaan varsilta, metsäpirkkojen päiväkunnista.

Kotopuoli, Tornion seutu ja Suensaari, oli ollut jousellisista vähältä pitäen tyhjä, sillä veljeksistä vanhin, Matias, oli raavaat miehet vienyt mukanaan Matarengin talvimarkkinoille, veläpä enimmät porot, niin että vainopolulle heittyneet jouselliset olivat vasta Ounaan varsilta verolapeilta ottaneet joukon porohärkiä ja ahkioita myötä muonan kuljetukseen.

Nopea oli sivakoilla vauhti. Ja niin pitikin olla . . . käskyn mukaan. Oli näet äkkiä, keskellä rauhaa Matiaalta tullut porolla laukaten sotaviesti.

Haalogalannin norjalaiset olivat jääneet markkinoille tulematta vastoin jokavuotista tapaansa. Ja huhuja oli tullut, että Alattio-

vuonosta oli Koutokeinon kautta vaeltanut Enontekiötä kohti kolmisatainen joukko sotisopaisia norjalaisia uudestaan hävittämään Tornion ja Kemin pirkkojen lappalaisalueita tai ainakin niitä laittomasti verottamaan.

Niille oli annettava nopeasti vastaisku, jotta tietävät pirkkojen päiväkuntaa uhanneensa, oli viestintuoja toistanut Matias-päällikön sanat. Jaakon piti hiihtää Ounasta myöten, nousta Pallasjärvelle ja Pallastunturille, päällikön aikoessa nousta Tornionjokea ylöspäin, jotta norjalaiset joutuisivat kahden pirkkajoukon puristuksiin tunturialueen kuruissa.

Tämä oli nuoren Jaakon ensimmäinen retki ominpäin ja päällikkönä. Levottomana, tähyillen ja jännittyneenä hän pyyhki lylyllään etujoukon avaamaa latua.

Pallasjoen niska jäi jo taakse. Pallasjärvi avautui jo eteen parin neljänneksen pituisena. Sen pohjoisrannalla nousivat huikaisevina Pallas- ja Palkaskerot sinistä taivasta vasten.

Kerojen juurelta työntyi vastaan Inganniemi. Väijytys saattoi uhata miltä taholta tahansa. Mutta järvi oli tyhjä ja saareton. Siksi saattoi vaara ampua kylkeen parhaiten rantapetäjiköstä, joka nousi voimakkaasti yleneväksi outamaaksi ohi Pallaan kylkien kohti Laukukeroa ja sitä sivuavaa Vatikurua, josta kautta urkeni vanha hiihto- ja porotie Muoniojärvelle.

Niemen kunnaalta lähetti Jaakko Purran veljekset, Mikon ja Jussin, vainuamaan tietä ja vihollista, joka saattoi yllättää suoraan pohjoisesta.

Itse hän nouseskeli hitaasti Pallasoutaa, pieniä kumpareita ja näiden välisiä kurunsyrjiä seuraillen.

Vielä on vahvoja petäjiä ja kuusia molemmin puolin. Yhä on koivun kylki valkea ja terve. Vain yksinäiset, harvat kuuset ovat latvoiltaan poikki merkkinä niiden yli syöksyneistä tunturimyrskyistä. Ilma outametsässä on hivelevän lämmin.

Mutta maa ylenee ylenemistään, kumpareet käyvät kapeammiksi ja korkeammiksi, viereiset kurut pitemmiksi ja syvemmiksi. Pari ahkioista horjahtaa kurun reunamalta pohjaan saakka. Päällikön ääni hiljentää miesten hälyn ja kiroilun. Edessä on vainopalas. On kuunneltava suden ulvontaa, jota Purralaisten piti matkia vaaran uhatessa.

Yhä nousee kiemurrellen Outapalas. Koivujen kyljet tummenevat, niissä on tuhkan väriä, ne ovat jo vaivaiskoivujen rujoa, rampaa sukua, mutta sitkeästi ne jännittävät köyryjä selkiään lumitaakkojen alla.

Jo vilahtaa sakeaan metsään heläkkä päivänpilke. Nuori Jaakko-päällikkö ohjaa hiihtojonon ja pororaidon suoraan pohjaa kohti: Lauku- ja Pallaskerojen lomitse kohti pilviä pitelevää Taivaskeroa, jota etelässä kiertää Palkaskeron ankaran syvä kuru.

Tätä, Palkaskeroa, myöten piti norjalaisten syöksyä pirkkojen veromaille, jollei ollut Matias lyönyt niitä jo Muonionjärveltä takaisin Enontekiötä kohti.

Huikean keron ylimmäinen laki on pälvitellen kevätauringon ja myrskyjen ohutlumiseksi sulattama, mutta sen kupeella on vielä raskaat, räystäänomaiset nietokset. Vuoroin kovaa maata, vuoroin lujia kivenlaakoja, vuoroin lumisiltoja pitkin, jotka ovat kovia kuin sotapanssarit miehen rinnalla, Jaakko kapuaa keropäätä kohti.

Ei nouse keron laelle päällikkö seisoskelemaan. Vatsallaan maaten hän tähyilee pohjaa päin, jossa Orotuskero ja Lehmäkero viittovat tietä summattomina avautuviin ilmoihin, Ounasta kohti.

Tuntureitten aliset vaarat ovat tumman tummaa sineä ja kerojen sivuja kulkee hitaasti, kuin laiskasti madellen pilvenvarjoja, joiden lomasta kerojen säihkyvä hopea sokaisee katsojan silmää.

Ei ihmisen näköistä. Ei pienintä mustukaista, ei kerojen ryntäillä, ei Pyhäkurun, ei vieläkin pohjoisemman Rihmakurun vaiheilla.

Loikoillen kuultavassa illassa kovalla hangella Jaakko katselee Pallaskeron ohimoitse kaukaista tunturilakea. Sen takainen taivas ennustaa myrskyä.

Vähitellen sen kuultava kelta on kelmentynyt vihertäväksi myrkyksi. On entistäkin tyynempää. Mutta se on koleata ja kalseata rauhaa. Ei lakkaa muuttumasta takainen taivas. Tihentyy ylätaivaalla pilviseinä, luontuen hitaasti himmeän kuparin karvaiseksi.

Ei näytä tunturi välittävän näistä merkeistä. Se on ottanut ylleen ylemmistä ymmärkeistä heleän sinisen häähunnun kuin pitäisi pitkiä pitoja ylkämiehensä, auringon, kanssa.

Mutta himmenee ilta. Kuparin karvainen pilvi samentuu, sen alareuna alkaa punertaa. Se itse muuttuu yhä tummemmaksi, lopulta

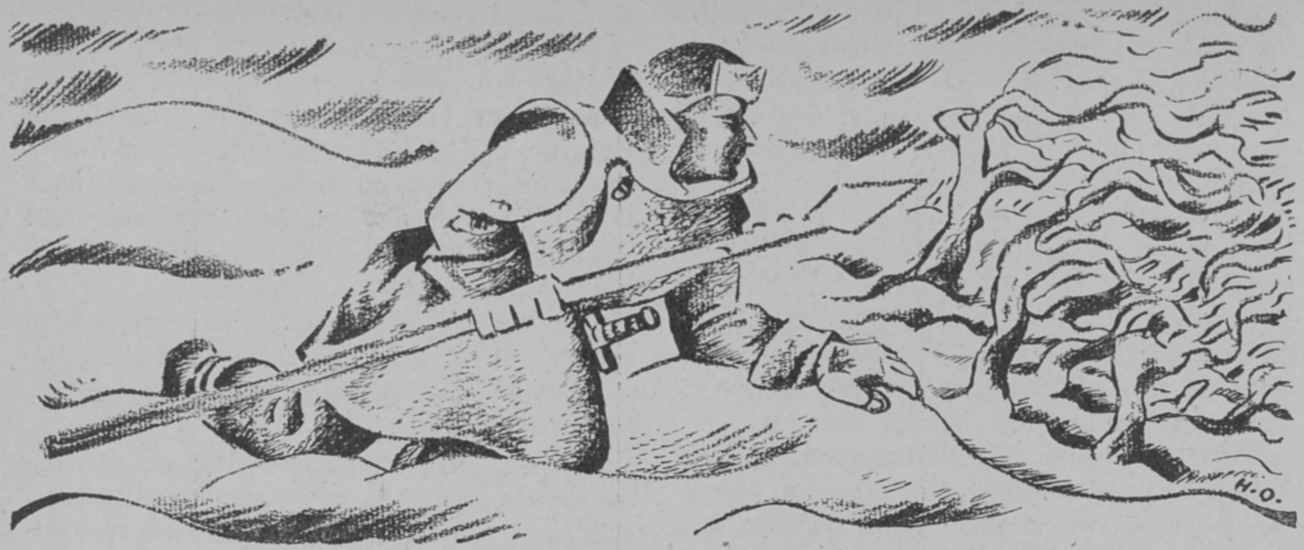

mustaksi; nyt se on kuin hiilellä sivuttu vaate, helvetin esirippu, jonka alareuna valuu tummanpunaista, raakaa verta.

Jaakko tietää, että koko pirkkalaisvalta pohjan perillä on vaakalaudalla. Vain voitto avaa jälleen tien kauppakuntien miehille Jäämerelle, Näätämöön ja Vesisaaren kalakentille. Muussa tapauksessa Lapinrannan jakavat ikuisiksi ajoiksi keskenään Haalogalannin maavouti ja Novgorod.

Näissä huolissa ja mietteissä kuluu kaksi päivää ja yötä. Länteen lähetetyt hiihtäjät eivät tuo palatesaan mitään selviä tietoja. Ei lähetä Matias-veli pienintäkään sanomaa, onko taistellut, voittanut tai tapannut. Raskas, näkymätön taakka näkyy laskeutuvan hänen, kokemattoman harteille. Öisin kulkee lakkaamattoman myrskyn paine kuruja pitkin. Miehet jäykistyvät. Ei uskalleta sytyttää nuotiota. Poroille, joita pidetään piilossa idän puolella, on jo vaikea saada jäkälää. Jollei tänä yönä tai huomisaamuna näy lännestä mitään merkkiä, päättää Jaakko ureta koko joukkoineen Muoniota kohti.

Aamuyöstä nousee kummallinen haamu Vatikurun pohjasta. Se tunkee matalana, kyyryssä, aivankuin myrskyn alitse kohti Palkaskeroa, jolla Jaakko pirkkoineen kyyhöttelee. Päällikkö laskee pahaa aavistaen suoraan tunturin rinnettä tulijaa kohti. Tämä on jo kaatunut pari kertaa myrskyn syliin. Yrittää parhaillaan nousta Jaakon ehtiessä luokse.

Hän nostaa kainaloista miehen pystyyn, vetää sen kasvot omiensa tasalle. Se on pirkka, eräs Jylhänkosken isäntäpoika, hänen metsästys- ja kalatoverinsa. Mutta Jaakko on tuskin tuntea nuorukaista. Karvalakki, kasvot, kulmakarvat, tukka ja turkki ovat kuurassa ja lumessa. Huulet eivät saa irti sanaa kurkusta. ”Lyöty, tappio”, tulee lopulta jäykistyneistä leuoista.

”Matias-päällikkö . . . vankina, nuorissa . . .”

Säikähtävä kauhu lyö liikkeelle Jaakon veret. Hänen yksin on kyettävä pelastamaan isoveli. Nyt ei auta enää voitto. Nyt on tarpeen äkkiyllätys, joka pakottaa norjalaiset luovuttamaan pirkkapäällikön — ennenkuin hänet surmaavat hädän tullen.

Viheriän karvaisena häämöittää aamu koillisesta. Jaakko on asettanut jousellisensa maahan, kunkin mahalleen suksiensa viereen vaivaiskoivurykelmien taakse jyrkälle rinteelle ja lähettänyt Jussi Purran Raattaman puoleiseen kurun päähän nuotan pohjaksi. Vihollista oli iskettävä päähän ja pyrstöön yht'aikaa, muuten se keihästää Matias-päällikön voittaessaan tai — ainakin — vaatii Tornion ja Kemin kauppakunnilta armottomat lunnasrahat.

Aamu on valkenemassa. Sen hämärästä nousee äkkiä tulenpalava läikkä, kuin suunnaton

aurinko. Kuumeenpunaa leviää kerojen päihin ja hartioille. Himmeä sini kiertää vielä kurunpohjia ja alarinteitä.

Ensi kerran elämässään kiroaa nuori Jaakko ylpeätä auringonnousua.

Hiihtoviesti on tietänyt lopultakin vihollisen lähestyvän. Mutta jos se pääsee tuohon aliseen kuruun vasta päivän säihkyvässä valossa, silloin käy mahdottomaksi hänen yllätysaikeensa.

Aamu ei tuo mukanaan edes peittävää myrskyä. Se tulee tällä kertaa päinvastoin huurtavana pakkasena.

Nuoren päällikön rinnassa alkaa kiertää levoton hätä.

Mutta miten ollakaan! Päivänvalo on jo valtaamaisillaan hänen asentopaikkansakin. Ja kuitenkin: Jaakko alkaa nauraa suu leveällä äänetöntä ja pitkää naurua. Hän on havainnut jotain erikoista. Aamupakkanen on huurtanut monikoukeroiset kääpiökoivut melkein läpinäkymättömiksi. Ne tunkevat kaikille haaroille kuin makaavien porojen sarvimetsä, jonka takana makaava mies, jos pysyy liikkumattomana, on jotakuinkin varmasti näkymättömissä.

Jaakko selittää suunnitelmaansa Purran Mikolle, kun vihdoin näkyy Vatikurusta kaksi vihollisen tiedustelijaa. Jaakko viittaa miehet pysymään liikkumattomina. Mikko ja hän vetävät suksensa kämmenensä alle ja hivuttavat keihään vierelleen.

Toinen norjalaishiihtäjistä etenee pälyillen kurun pohjaa pitkin, toinen nousee viistosti rinnettä ylöspäin, suoraan väijyspaikkaa kohti.

Jaakko ja Mikko jakavat uhrit keskenään. He hivuttautuvat kyyryyn. Rinnettä nouseva norjalainen punnertaa ylös katsomatta kääpiökoivujen rykelmää kohti. Tämän keskeltä ponnahtaa yht'äkkiä Purran Mikko ja haamaisee uhrinsa mukaan rykelmän keskelle ja maahan, jossa kamppailu on lyhyt!

Jaakko odottaa olemattoman hetken. Kurua hiihtävä norjalainen on hänen allaan, kohtisuorassa suunnassa. Jaakko vaistoaa hetken ja välimatkan kuin ahma petäjänoksalla, jonka alitse nuori vaadinporo kampeaa.

Suksien äkkinäinen syöksy, keihäs, jonka kärki lävistää kyljen salamana, on kuin näkymätön myrskynnuoliainen keskellä hankien rauhaa. Ei näy mitään, ei ole kuulunut ainoaakaan ääntä. Jaakko peittää varovasti lunta kasaten uhrinsa nietoksen alle ja ryömii hitaasti entiselle paikalleen.

Alkaa taas loppumaton, kiduttava hiljaisuus. Mutta nyt tietää nuori päällikkö, että vaivaiskoivujen mitättömältä näyttävä huurreverho on parempi lymypaikka kuin vahvimmankaan linnan muurit. Ja jouselliset ovat näkemällä nähneet, miten on hyökkäys vihollisen tullen suunniteltava.

Säihkyvä keskipäivä sokaisee miesten silmät. Ne umpeutuvat punaisiksi viiruiksi. Eräät jousellisista ovat jo täydellisiä päivänsokkoja, joiden näköä ei paranna edes lumella hierominen.

Puolisokeitten vainojoukko odottaa luultavastikin yhtä sokeata vihollista.

Vihdoin, auringon ampuessa sokaisevilla valoillaan, lähes kolminkertainen ylivoima lähestyy Muoniontietä. Ilma on seisovan tyyni, mutta se kipinöi silmissä, niin että välimatkat sekoittuvat. Se on hämärä, mutta se läimähtelee kuitenkin kuin helvetin pätsi. Se on tunturinkylmää autiutta, mutta se polttaa kuitenkin kuin huumaava kaskenpalo.

Vihollisjono etenee. Se ei näytä odottavan mitään yllätystä. Keskellä jonoa keihäsmiesten välissä hiihtää sauvoitta ja kädet nuoritettuina selän taakse Matias veli. Hurstinen hiihtoreuhka on reväisty päästä. Mikään ei suojele vangin silmiä. Hän haparoi sokeana ja kurjana, yksinäinen, paksu verijuova kasvoilla eteenpäin. Sääli ja kiukku riipaisee Jaakon rintaa. Mutta hän puree hampaat yhteen. Oikea hetki ei ole vielä tullut.

Vasta kun vihollisen etujono alkaa kiertyä Raattaman puolelle, hän heiluttaa käsivarttaan ja syöksyy mykkänä alas. Ja samassa alkaa kuulua taistelun melske myös etujoukon puolelta, jossa Jussi Purra on ryhtynyt omaan taisteluunsa.

Vähäisinkään tuulenhenki ei lievitä taistelun kuumetta. Ensi hetki löi hetkeksi norjalaisilta jalat alta. Sen pitkä hiihtojono menetti miehiä molemmista päistään.

Jaakon täytyy tunkea kahtapuolta mahdollisimman nopeasti ahtaakseen vihollisen niin ahtaalle alalle kuin suinkin. Mutta sen aluksi sotkeutuvat rykelmät hakeutuvat kuitenkin välkeämpään tilaan ja pääsevät antamaan vastaiskuja.

"Maan tasalle!" "Tie auki, Ruijantie auki!" huutaa Jaakko hurjalla äänellä. Mutta taistelu ei etene enää hurjana koskena. Se tyrehtyy paikalleen. Lyhyet rintamat iskevät rinta rinnan toisiansa vastaan. Siellä täällä tuupertuu mies. Miesryhmä siellä, toinen täällä vimmautuu Palkaskeron loivahkolle rinteelle, josta vierii tuon tuostakin isketty mies alas taistelevien ja kaatuneitten sekamelskaan.

Mutta pitkän aikaa se on hidasta, yhtämittaista petojen tappelemista samassa ja yhteisessä susihaudassa, josta ei ole pääsyä muuta kuin manalaan.

Jaakon aivot takovat. Hukka on perimässä, jollei tule ratkaisua suoraan ylhäältä, hellittämättömästä auringon pätsistä.

Äkkiä kesken temmellystä nousee alarinteelle punanruskea pää, jonka tukka on takkuisena törröttämässä. Ranteet yhä selän taakse sidottuina juoksee Matias Toratti keron huippua kohti. Pari voimatonta nuolta yrittää kaataa pakenijaa. Turhaan. Keskirinteellä Matias huutaa jotain suu ammollaan Jaakkoa kohti. Pää näyttää nyökkäävän ylöspäin. Siis hänen, Jaakon, oli seurattava.

Purran Mikko saa käskyn irtautua hitaasti käsikähmästä ja kiertää veljesten luo tunturin huipulle. Isolla veljellä oli ehdottomasti jokin suunnitelma.

Jaakko tavoittaa veljensä. Riipaisee siteet poikki. Mutta Matias jatkaa juoksua huipulle saakka. "Könkään poika apuun, tuolta!" hän viittaa Muonion tielle. Vähitellen nousee Mikko Purra hitaasti perääntyen kerolle. Ja Matias lähettää viestin, että Jussi Purran oli peräydyttävä Palkaskeron itäpuolelle ja kierrettävä sen taitse jälleen ylös, keron laelle, jolta Matias alkoi johtaa nuolisatein puolustustaistelua.

Norjalaisten voitonhuudot kiertävät kurua, nousevat rinnettä, hukkuvat Hanhivuomalle päin kuin tyhjyyteen. Hyökkäys toisensa jälkeen kuohahtaa hyrskynä kohti keroa. Mutta jokaiselta kerralta se lakastuu, vuotaa kuin väsähtänyt koski takaisin kurun pohjaan ja jokainen uusi hyökkäys syö norjalaisilta miestä ja voitonuskoa.

Taas painuu hämärä painanteisiin ja kurunpohjiin. Könkään nuorta päällikköä ei kuulu. Toratin veljekset ovat turvassa kuin linnoituksessa. Mutta heidän jousellisensa ovat nääntymäisillään nälästä ja alkavasta yökylmästä, joka kovettaa vaatteet jäiseksi panssariksi hikiseen ihoon.

Nuolet tekevät loppuansa. Yöllinen yllätys tai aamun tullen alkava uusi, järjestetty hyökkäys merkitsee heidän tuhoaan, sillä silloin on vihollinen pääsevä suoraa päätä käsikähmään. Vain suunnaton taivas yläpuolella ja takana tuijottaa nääntyneenä makaavaan joukkoon yhdellä ainoalla silmällään, kunnes sen rajattomat luomet vähitellen raoittuvat verenpunaisina taivaan määrättömiltä rannoilta.

Toratin veljekset odottavat viimeistä taistelua.

Mitään viestiä ei kyetä lähettämään länteenpäin Könkään päällikölle. Sillä norjalaiset, joskin ovat peräytyneet yöksi kurun suojaan, ovat asettaneet vartijoita kaikille ilmansuunnille. On odotettava — voittoa tai kuolemaa. Muuta vaihtoehtoa ei ole.

Hohtavien pilvensuikaleitten venyessä yhä pitemmiksi idänpuolella tapahtuu yht'äkkiä jotain, mikä aluksi kuulostaa kuin olisi tunturimyrsky tulossa pohjoisesta. Taivaskeron seinänjyrkkä etelärinne tuntuu humahtavan suunnattomine lumimassoineen alas kuruun. Mutta myrskyn temmellys on samassa lakannut kuin noitasanalla. Toratin veljekset seisovat rinnakkain pimeässä koettaen erottaa ääniä. Onko Köngäs tullut? Onko hän syöksynyt niskaan? Mutta — mitään taistelun ääntä ei kuulu, ei ainoatakaan jousenjänteen nousemista rahkaan, ei miekan iskua, ei suomuspaidan kilahdusta, ei kuolinhuutoa, ei voitonkarjahdusta...

Yhä paksussa hämärässä on puolisokeitten miesten mahdotonta mitään nähdä. Ja jotain on kuitenkin tapahtunut, jotain ihmeellistä, joka on ratkaissut taistelun. Tällainen äänettömyys ei ole luonnollista, se ei ole myöskään taistelun jännittynyttä odotusta, se ei ole edes varman kuoleman odottamista. Se on jotain tyhjää, ehdotonta rauhaa, johon saattaa ainoastaan tuijottaa herpautuvin jäsenin ja juhlallisin mielin.

Kukaan ei sano sanaakaan. Mutta valoa valuu jostain kuin paksun kaihen läpi sokean silmään. Matias ottaa veljeään käsivarresta.

He eivät edes käske ketään itseänsä seuraamaan. He vain astuvat askeleen alaspäin, astuvat toisen. Pysähtyvät. Astuvat taas. Kylmä hiki kihoo hiusrajaan. Äänettömyyttä on enää mahdotonta ihmisjärjen käsittää. He tuntevat seisovansa kahden koko maailmassa.

Taas he etenevät alaspäin, harvoin askelin, varovasti, polvet hervottomina notkuen.

Matka kurun äkkiä jyrkkenevälle reunalle tuntuu loppumattomalta. Yhä vallitsee liikahtamaton hiljaisuus.

Äkkiä uppoavat veljekset syvään lumeen vyötäisiä myöten. Kurun pohjaa, koko kurua ei ole olemassakaan. Se on täyttynyt reunojaan myöten Taivaskeron seinämästä irtautuneista lumimassoista. Ja lumivyöry on haudannut alleen koko vihollisjoukon ja — luultavasti — tuntureilta hyökänneen Könkään koko joukkoineen.

Tapahtuma selvenee yht'äkkiä Toratin veljesten silmien eteen näyn kaltaisena kuvana. He näkevät askel askelelta Könkään nuoren päällikön kiertävän yössä vihollisen selkäpuolelle, Taivaskeron pohjanpuoliselle rinteelle. He näkevät pirkkajoukon nousevan keron huippua kohti. He näkevät, miten etummaiset miehet äkki iskulla surmaavat keron huipulta norjalaisvartijan. Tie on auki. Nuori, huimapäinen Köngäs syöksyy kerolta alas etelärinnettä. Jouselliset laskevat suksilla suinpäin vihollisen niskaan. Valtavat nietokset, jotka reunustavat jättiläismäisenä räystäänä tunturin kuvetta, putoavat alas laskevan rintaman painosta hirvittävällä huminalla, täyttävät kurun, hautaavat viholliset ja ahmaisevat myöskin hyökkääjät mitattomaan syliinsä.

Ja nyt he, Toratin veljekset, seisovat vyötäisiään myöten omiensa ja vihollisten yhteishaudalla.

Pelastustyö on toivotonta. Ei ole lapioita. Keihäslappein, sylin ja kahmaloin ja ahkioitten avulla pelastetaan mitä pelastettavissa on. Mutta vain pieni osa Könkään joukosta vedetään puolikuolleina päivänvaloon. Menetys oli ollut hirvittävä. Oli saatu raskain voitto, mitä Pohjan-pirkat olivat koskaan Lapin mailla taistelleet.

Monet vuosikymmenet sen jälkeen oli Palkaskuru luiden peittämä. Se oli kuoleman kuru.

Mutta se hauta oli myöskin monet vuosikymmenet valtatie, jota myöten kulki vapaasti, kenenkään estämättä, pirkkojen kevättalviset eräkunnat Ruijaan ja Lapinrannalle saitaa, pallasta ja holkeria pyytämään Jäämeren rannoilta ja tuonnemmiltakin kaukoulapoilta.

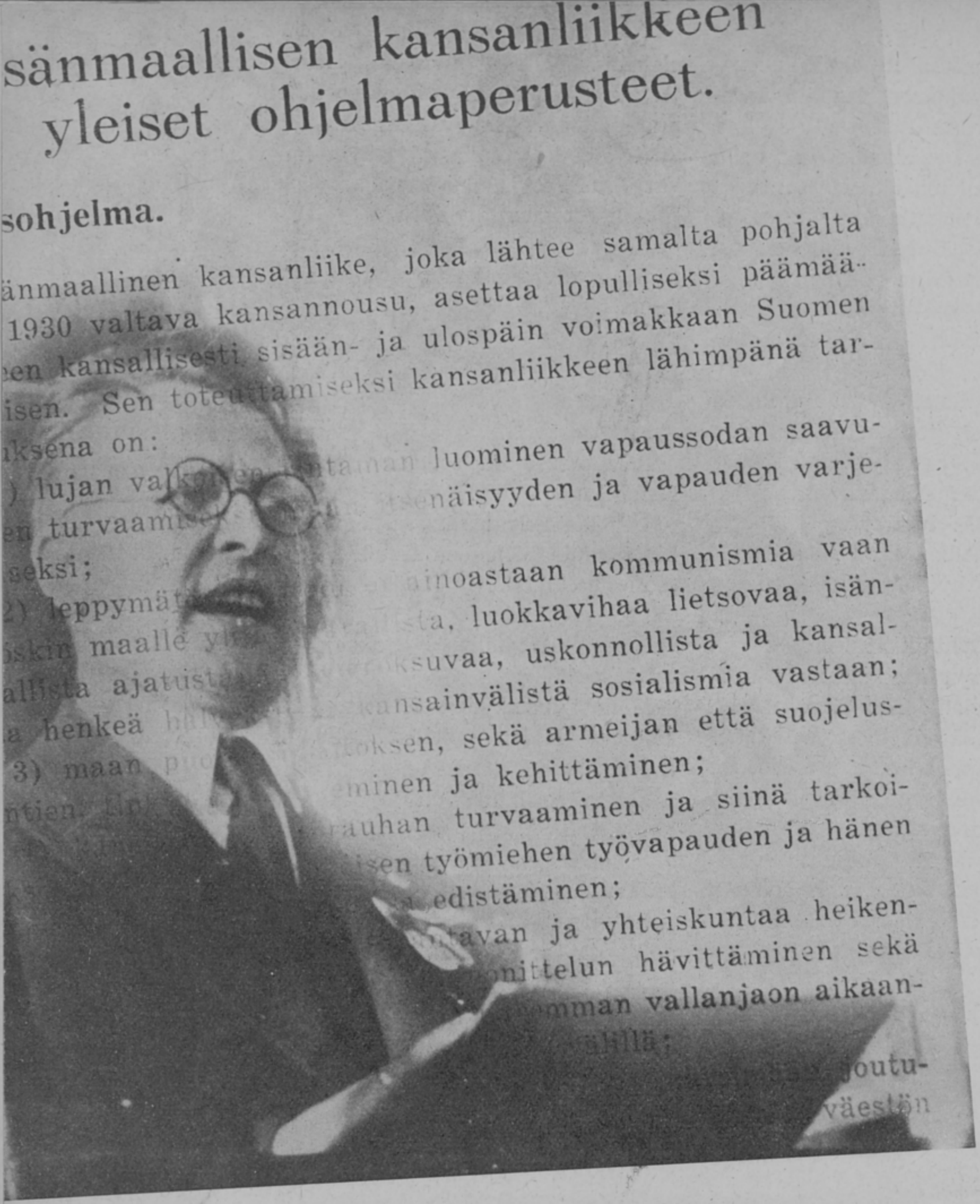
sänmaallisen kansanliikkeen
yleiset ohjelmaperusteet.

sohjelma.

änmaallinen kansanliike, joka lähtee samalta pohjalta
1930 valtava kansannousu, asettaa lopulliseksi päämää-
en kansallisesti sisään- ja ulospäin voimakkaan Suomen
isen. Sen toteuttamiseksi kansanliikkeen lähimpänä tar-
ksena on:
) lujan va ... luominen vapaussodan saavu-
en turvaami ... näisyyden ja vapauden varje-
seksi;
2) leppymät ... ainoastaan kommunismia vaan
sskin maalle ... a, luokkavihaa lietsovaa, isän-
allista ajatust ... suvaa, uskonnollista ja kansal-
a henkeä ... ansainvälistä sosialismia vastaan;
... oksen, sekä armeijan että suojelus-
3) maan ... minen ja kehittäminen;
ntien ... rauhan turvaaminen ja siinä tarkoi-
... sen työmiehen työvapauden ja hänen
... edistäminen;
... ja yhteiskuntaa heiken-
... nittelun hävittäminen sekä
... mman vallanjaon aikaan-
... välillä;
... joutu-
väestön

IK

TYÖ

SANOIN JA

Isänmaallinen kansanliike on
ja johdonmukaisesti kulkenut
mansa viitoittamaa tietä. Vil
kaatuessa hänen työnsä jäi elän
puheenjohtajan ankaran vast
tävä joutui fil. tohtori *Vilho*
dettavaksi. Vuoden 1937 edusta
litsi johdon muiksi jäse
Bruno A. Salmialan ja maa vil
Nikkolan. Tämän johdon ala ise
linen kansanliike on jatkuv st
niin että se nyt muodostaa
nisoidun, monipuolisen ja toim
järjestön, joka on vievä Vih
elämäntyön päätökseen, tai te
lemme suuremman ja onnellis
vaisuuden.

Johdon apuna on vuodesta 1937
kaen ollut *IKL:n neuvottelukunta,* joka
valmistelevasti on käsitellyt ne ohjel-
manluontoiset kysymykset, jotka sitten
kerran vuodessa kokoontuvalle *IKL:n
edustajakokoukselle* on esitelty ja siinä
hyväksytty ja vahvistettu. Edustaja-
kokoukseen lähettävät kaikki paikallis-
yhdistykset ja -osastot valtuutetut
edustajansa. — Parlamentissa IKL:n
ajatustapaa edustaa *eduskuntaryhmä.*

:N

TÄ

KUVIN

ke on hellittämättä
kenut perusohjel-
Vihtori Kosolan
elämään. Johdon
vastuullinen teh-
ilho Annalan hoi-
dustajakokous va-
si professori
aviljelijä *Iisakki*
laisena Isänmaal-
uvasti kehittynyt,
a kiinteästi orga-
toimintakykyisen
Vihtori Kosolan
aisteleva kansal-
hellisemman tule-

joka
hjel-
tien
IKL:n
sinä
ajt-
liit
etit
IKL:n

JOHTO ja EDUSTUS

Professori *Bruno A. Salmialan* eri koistehtävänä on *IKL:n järjestön* johtaminen. Hänen asemansa keskeisyys ja tärkeys on ilman muuta selvä, sillä järjestössähän on IKL:n koko voima ja tulevaisuus.

Järjestön ohjesääntö on se kiinteä runko, jonka puitteissa kaikkien järjestönosien on toimintansa ohjattava. Ohjesääntömme ei sisällä ainoastaan ulkonaisia ohjeita toiminnallemme, vaan sitä tutkimalla selviää — ja se onkin tärkeintä — se henki, jossa kaikki työ on ohjattava. Jokainen järjestömme toimihenkilö ja jokainen toimiva jäsenkin pitää sen vuoksi ensimmäisenä velvollisuutenaan alati tutkia ohjesääntöä ja sitä kaikissa toimissaan noudattaa. Taisteleva järjestö voikin pysyä koossa ja iskukykyisenä vain silloin, kun se kiinteästi noudattaa ohjesääntöään.

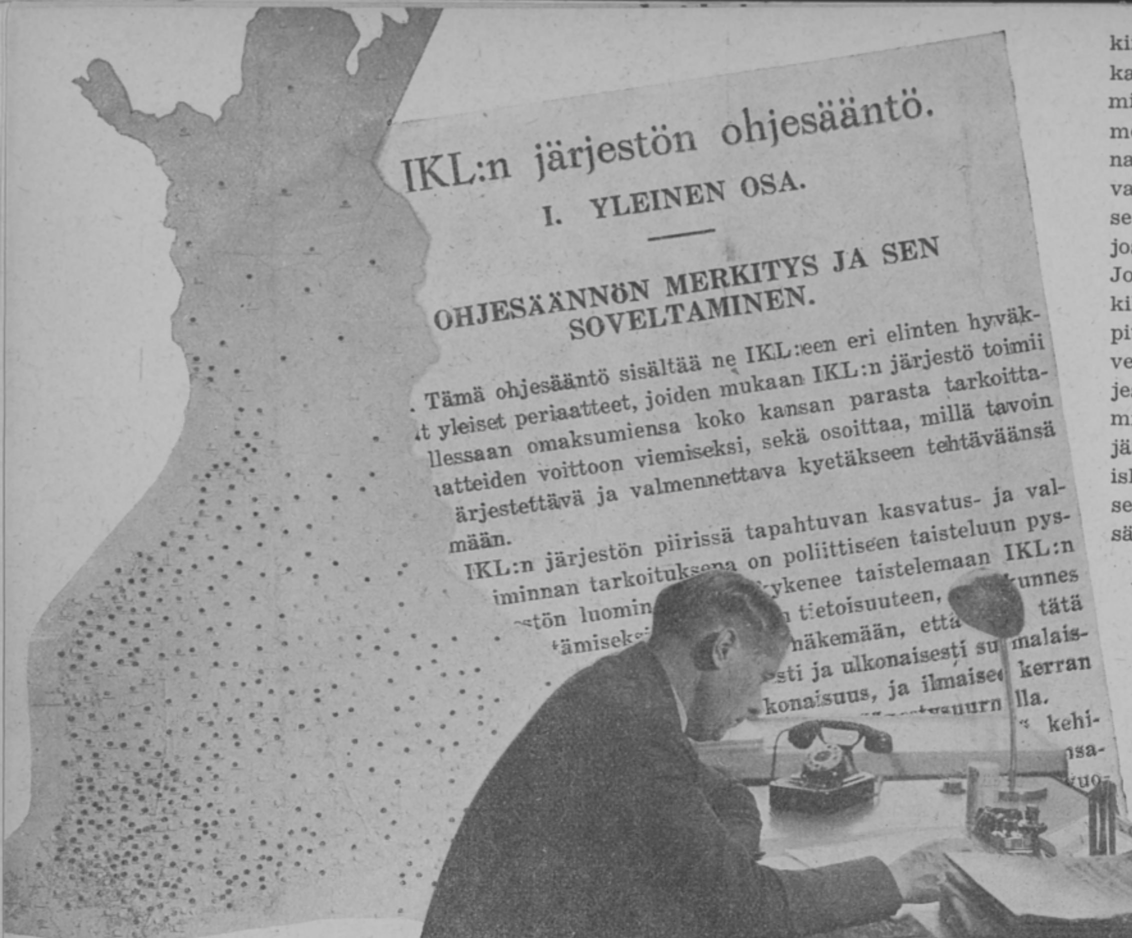

Järjestön johtoelimenä toimii Keskustoimisto. Sen järjestötoimintajaosto kapteeni *Oskari Meriluodon* johdolla vastaa siitä, että sadat paikallisosastot eri puolilla maata toimivat yhdenmukaisesti.

Järjestötoimintajaostossa on aina kiire puhujajakelun hoitajalla *V. Venholla,* jonka ääni lienee tunnettu jokaisessa Suomen kylässä.

Nuorisotoiminta vaatii erikoislaatunsa vuoksi

oman johtoelimensä, jollaisena keskustoimiston *nuorisojaosto* toimii lehtori *Reino Ala-Kuljun* johjohdolla.

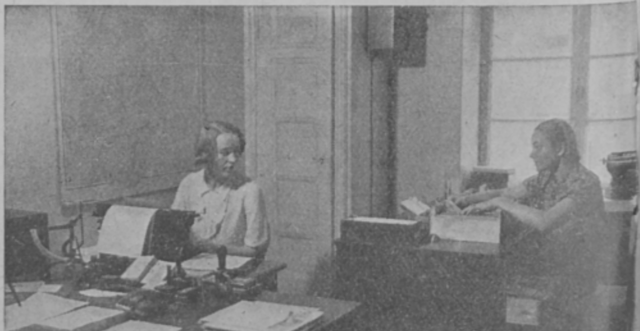

Keskustoimiston *suunnittelujaoston* johtajan, everstiluutnantti *Paavo Susitaipaleen* tapaa harvoin virkahuoneestaan, mutta sitä tutumpi on hänen reipas, sotilaallinen olemuksensa kentällä työtä suorittavien keskuudessa. Jokaiseen pitäjään hän on tervetullut ja odotettu vieras. "Lepohetkinään" hän pohtii, mihin kohtaan nyt on vastustajaa iskettävä, millä tavoin nukkuvia kansalaisia on ravistettava ja minkälaatuinen työmuoto kussakin tilanteessa järjestölle omaksuttava.

Isänmaallisen kansanliikkeen *naisten toiminta* on siksi monipuolista, että on katsottu olevan syytä asettaa erikoinen naistentoiminnan johtaja koko järjestöä varten. Rehtori *Hilja Riipinen,* naisistamme ensimmäinen, on luonnollisesti itseoikeutettu tälle paikalle.

Keskustoimiston *talousjaoston* johtajan *J. Louhivaaran* osa ei ole kadehdittava, sillä poliittinen taistelu kysyy loputtomasti rahaa. Sitkeyttä ja tarmoa vaatii työ, mutta vaikka *kantarahoitus* tahtookin tuottaa harmaita hiuksia, niin ylpeydellä voi talousjaoston johtaja lausua, että "se pyörii sittenkin".

Propagandaosaston johtajan *Paavo Päiwiön* piirtimen ja kynän jälki on siksi tuttua, ettei sitä tarvitse esitellä. Hän iskee suoraan asian ytimeen, mutta usein pilkahtaa ankaran piirron välistä leppoinen huumori.

Naisten toiminta ei rajoitu ainoastaan järjestön huoltotehtävien suorittamiseen, vaan he harrastavat ahkerasti naisten erikoiskysymyksiä. Naisen asema tulevassa kansallisvaltiossamme onkin kysymys, joka aivan erikoisessa määrin on askarruttanut rehtori Hilja Riipisen mieltä.

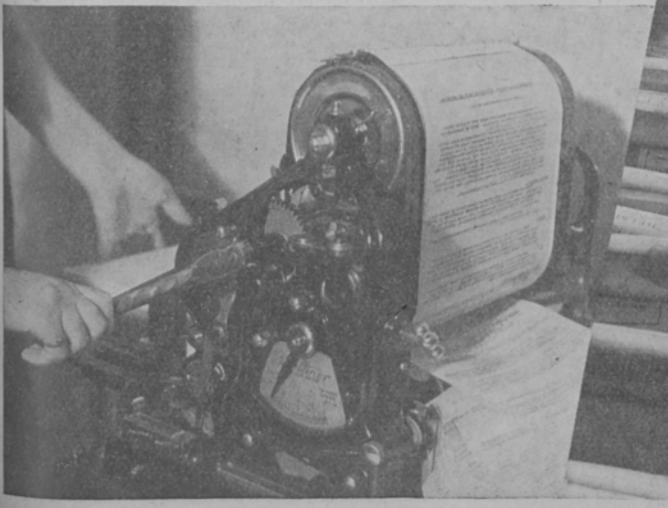

I K L:n KAUPPA

IKL:n Kauppa Oy. on kantarahoituksen ohella tärkein rahalähteemme. Talousjaoston johtajan hallinnossa on kauppa kehittynyt ja laajentunut, niin että sen tuotteita — varsinkin kahvia — myydään kaikkialla maassamme. Oletko muistanut, lukija, vaatia kauppiaaltasi IKL:n Kauppa Oy:n tai Laatukahvi Oy:n mainioiksi tunnettuja kahvilaatuja? — Mutta kauppamme myy myöskin monia muita tarvikkeita, joita kaikkia saadaan tilata myös paikallisosastojen välityksellä. Keskittäkäämme kaikki ostoksemme omaan kauppaamme ja tukekaamme silläkin tavoin taistelevaa järjestöämme.

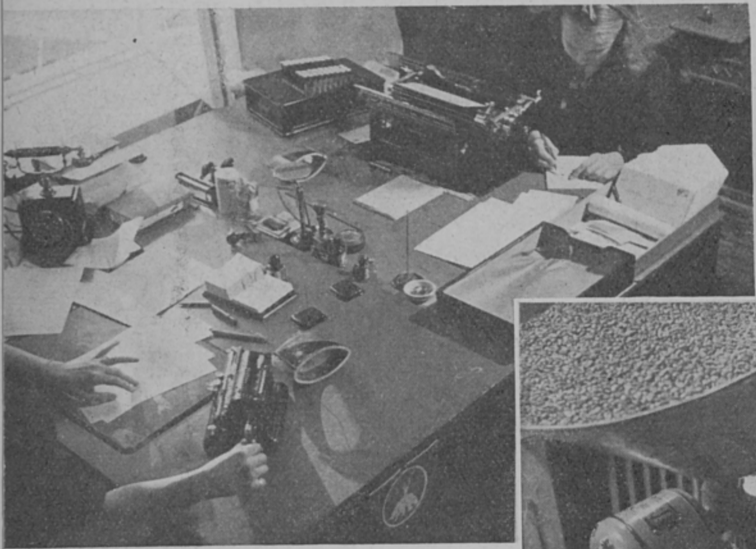

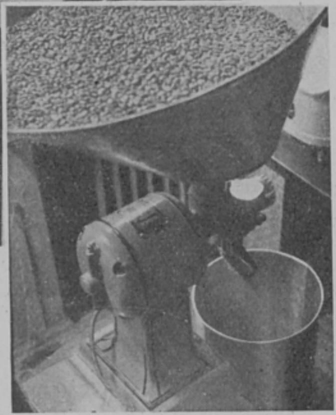

Laatu-kahvi Oy.

Helsinkiläiset saivat kauan odotettuaan oman myymälänsä, mistä käy mukavammin kuin keskustoimistosta kahvin ja muitten tarvikkeitten osto. Myymälä sijaitsee keskustalossamme *Kansakoulukatu 8.* Sopii Helsingissä pistäytyvän maaseutulaisenkin käydä sievään myymälään tutustumassa ja tekemässä siellä tuliaisostoksensa.

Kaupan *kassa- ja kirjanpito-osastolla* on kiirettä, sillä kauppa on vilkasta eivätkä laskutukset saa myöhästyä. Täällä pidetään myös koko järjestömme talouden kirjanpito.

Uljaana hulmahtaa siniristilippu IKL:n järjestön rivistön kärjessä. Sitä seuraten on m u s t a p a i t o j e n marssin tahti määrätietoinen. Mutta taistelumme ei ole juhlaparaatia, vaan sitä käydään voitokkaasti v a i n suunnitelmallisella, hellittämättömällä työllä. *Kerhoilloissa* ja *ryhmäkokouksissa* valistetaan toisiamme, *ohjekokouksissa* jaetaan tehtävät.

Taistelu kysyy varoja ja taas varoja. Siksi on tärkeätä, että *jäsenkirja* pidetään aina kunnossa. Maksumerkit on liimattava päivälleen ja tilitykset suoritettava viipymättä. Ken ei ole vähässä uskollinen, ei hänestä ole suuriakaan asioita hoitamaan.

JÄRJESTÖ

Järjestön toiminta on niin monipuolinen, että sen ylimalkainenkin selostaminen vaatisi monta vertaa laajemmat tilat kuin mitä tässä on käytettävissä. Uutteralla työllä monen monet paikallisosastot ovat hankkineet itselleen oman kerhohuoneustonsa. Yhtenä varojen hankkimismuotona on suosituksi tullut *työiltojen* järjestäminen. Niin naiset kuin miehetkin ovat antaneet käsiensä ahkeroida, ja *myyjäisistä* karttuneet varat on käytetty oman kodin perustamiseen. Mutta kaikkiallahan eivät edellytykset ole yhtä suotuisat. Silloin on tyydytty vaatimattomampiinkin kokouspaikkoihin. Navetan parvella pidetyillä kursseilla on taistelutahto ja innostus saatu yhtä korkealle kuin parhaimmissakin kerhohuoneistoissa. Muodot vaihtelevat, henki on yhteinen.

Valistustyö suuntautuu sekä omaan keskuuteen, että ulospäin. Omien jäsenten jatkuva valistaminen on tärkeätä, mutta tärkeätä on myös viedä kansallisen herätyksen sanoma niitten keskuuteen, joitten kansallishenki vielä nukkuu.

Myyjäispöytien tuottamia varoja tarvitaan uloskinpäin suuntautuvan valistustyön suorittamiseen. Työ on tietenkin vapaaehtoista, mutta kustannuksia kertyy silti runsaasti.

Kansakunnan tie heikkoudesta voimaan

on kaikkien kansallisten voimien kokoamisen tie.

Uusi korporatiivinen valtio rakentuu elävän elämän pohjalle.

Korporatismi on vielä sangen tuntematonta, vaikka sen periaatteet ovat luonnollisen yksinkertaiset. Helsingissä toimii erikoinen *"maanantaikerho"*, joka on omistautunut korporatismin tutkimiseen.

Kun periaatteet on itselle selvitetty, silloin lähdetään tekemään *"hyökkäysretkiä"* naapureitten luo. Väliin marssitaan jalkapatikassa ja yöksi leiriydytään sinisen järven rannalle. Mutta toisinaan taasen tehdään matkaa autokyydillä, vaikkakaan ei aina kaikkein loisteliaimman luokan linjavaunulla. Mutta kun kokonaisen piirin aktiivisimmat jäsenet lähtevät liikkeelle, silloin onkin autojono valtava. Pitäjästä pitäjään kulkien se jo sinänsä antaa vakuutuksen, että maassa on runsaasti niitäkin, jotka valvovat.

Myöskin *väestönsuojelun* opetusta on järjestön piirissä uutterasti harrastettu.

Johtajiston kouluuttamista varten harrastetaan laajaa *kurssitoimintaa*. Kursseja järjestetään järjestön toimihenkilöille ja erikoistehtäviin määrätyille.

Merkittävimmät ovat koko järjestön yhteiset johtajakurssit, joitten vakinaiseksi sijoituspaikaksi on muodostunut *Meijerhovin* kaunis ja muistorikas kartano.

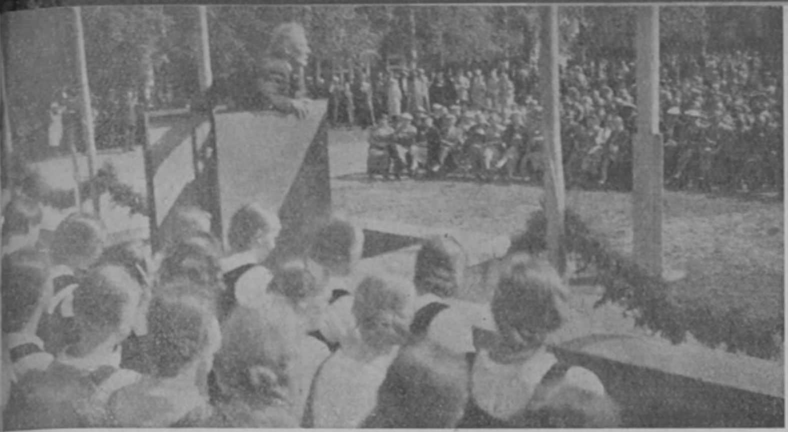

Voimallisena kajahtaa IKL:n julistus kutsuen lippujen luo jokaista, jonka rinnassa sykkii suomalainen sydän. Vastaanottavaisina kansalaiset sitä julistusta kuuntelevatkin, olkoon kokoontumispaikkana sitten matala mökki, avara pirtti, upea juhlasali tai luonnon suuri kartano.

Mutta jos puhujamme ovatkin alttiita asettamaan kykynsä ja taitonsa herätystyön palvelukseen, niin osansa suorittavat toisetkin. Puhetilaisuuksien mainostamisessa ollaankin monessa paikallisosastossa kehitytty kerrassaan kunnioitettavalle tasolle. *Mainosjulisteita* osataan valmistaa sellaisia, että ne väkistenkin kiinnittävät huomion puoleensa. Ne tehoavat, ne vetävät kansaa kuulemaan julistusta, ja niin kylvetään usein siemen, joka kerran kantaa kauniin tähkäpään.

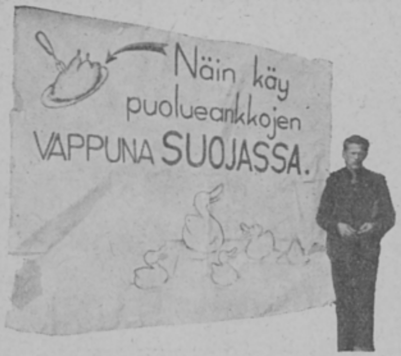

Huumoriakin osataan välistä käyttää tehokkaan mainoksen luomisessa.

Omaa väkeä taas käy touhukas *"Iikka"* yhtenään muistuttamassa. "Iikasta" onkin tullut kaikkien pitämä mainosmies, jonka mielipiteille osataan panna arvoa.

Järjestön levittämät *lentolehtiset* on varmaan laskettavissa jo miljoonin kappalein. Niittenkin laatimisessa ollaan kehitytty jo taitaviksi. Osataan vähillä sanoilla sanoa juuri niin paljon, kuin yleisön mielenkiinnon herättämiseksi on tarpeen. Lentolehtisten levitys taas on useimmissa paikallisosastoissa järjestetty siten, että se todella vastaa tarkoitustaan.

Kun puhetilaisuuden ohjelma on huolella valmistettu ja mainostyö tehokkaasti suoritettu, saamme iloita tuhansiin nousevasta kuulijamäärästä. Isänmaan tulevaisuuden hyväksi tehty propaganda kantaa silloin hedelmää.

Niin valistustyössä kuin propagandassakin on *sanomalehdistöllämme* aivan ensiarvoinen sija, jota ei millään muulla voi korvata. Sanomalehdistömme ohella on *”IKL”-lehti* jokaiselle järjestömme jäsenelle välttämätön, sillä onhan se ensiksikin järjestön oma lehti ja toiseksi se on ainoa suomenkielinen julkaisu, jossa selostetaan korporatismia. Tässä yhteydessä mainittakoon myös nuorison oma lehti *”Luo Lippujen”*.

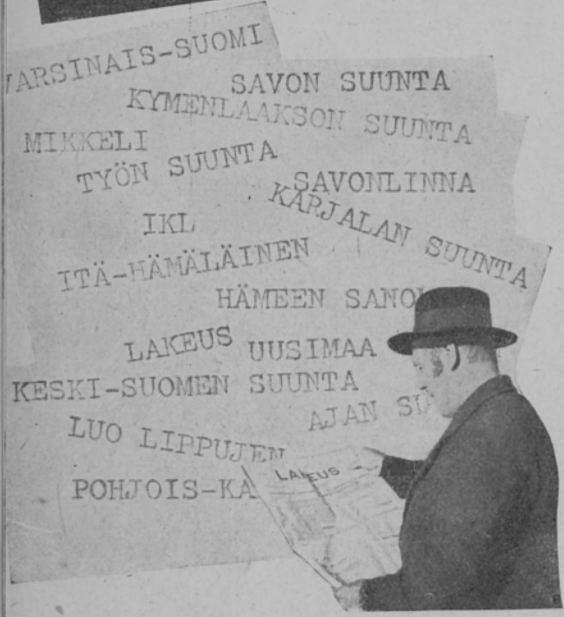

Sanoma- ja aikakauslehdistö.

Tarkkaa silmää, hyvää aistia ja täydellistä ammattitaitoa vaaditaan niin aikakaus- kuin sanomalehteäkin valmistavilta kirjapainon työntekijöiltä. Mutta niinpä ovatkin lehtemme ei vain sisällöltään vaan ulkoasultaankin moitteettomat. Tuhannet järjestömme jäsenet toimivat lehtiemme asiamiehinä päämääränään: jokaiseen kansallisesti valveutuneeseen kotiin aikakauslehtien lisäksi sekä paikallinen IKL:n sanomalehti että koko kansanliikkeen pääänenkannattaja *Ajan Suunta*.

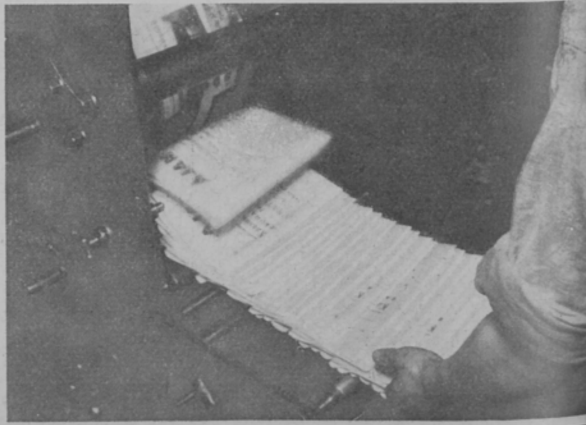

Kun jokapäiväisen päivätyön jälkeen olemme suorittaneet järjestötehtävämme, silloin on suloista istua kodin rauhassa ja nauttia kupillinen mainiota *IKL:n kahvia.* Kunnon IKL-läinen emäntä ei muuta kahvia käytä. Mutta miesväkikin voi "tehdä tikusta asiaa" sytyttäessään kahvin jälkeen piippunsa tai savukkeensa sinimustalla *IKL-tulitikulla.*

Kodin lämmössä istuessamme me kuitenkin muistamme, että maassamme on kymmenin tuhansin uskomattomassa köyhyydessä eläviä. Moni vapaussoturi kärsii puutetta Mutta on muitakin puutteenalaisia. Maamme on karu ja köyhä, sen pellot pienet ja kiviset. Turpeesta on vielä tuhansien mökkien katto. Nuoriso tuntee herkästi. Siksipä nuorison askeleet ohjautuvatkin usein matalimpaan majaan. Siunaus seuraa niitä askeleita.

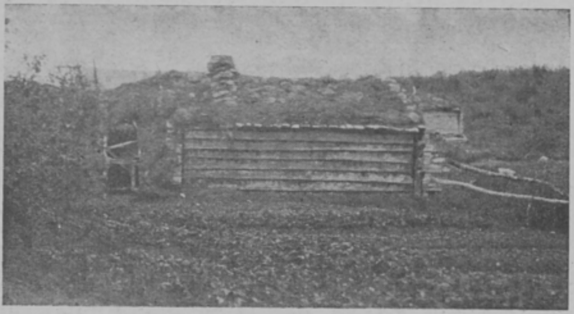

Vastustajista voimakkaimmat ovat ennakkoluulo, kademieli ja itsekkyys. Niitten lyöminen kysyy voimaa, uskoa ja ennen kaikkea r a k k a u t t a tähän maahan ja sen kovissa kärsimyksissä kovaksi tulleeseen kansaan. Mutta me näemme uhritielle lähteneessä nuorisossa tulevaisuuden lupauksen ja siksi me uskomme voittoon.

Heikki Asunta: Pakolainen

Jo kolmatta viikkoa oli hän piileksinyt sydänmaalla lumen puoliksi hautaamassa tuvassa, jossa vielä tuntui asustavan aikaa sitten siellä vierailleen kuoleman henki. Pyryisenä yönä oli hän sinne hiihtänyt henkensä edestä, selässään täysinäinen reppu ruokaa ja olallansa isän luodikko riistan ja muun varalle. Jäljet oli tuuli laassut umpeen heti; kylässä majailevat santarmit olivat varmaan kadottaneet hänet ainakin toistaiseksi näkyvistään.

Miten raskaalta saattoikaan yksinäisen ihmisen elämä tuntua, sen hän nyt tiesi liiankin hyvin. Pitkien päivien kuluessa oli hän lukenut mökin seiniltä kellastuneitten lehtien tekstiä ja tuntenut syvää kiitollisuutta sitä ihmistä kohtaan, joka ne aikoinaan oli hirsien peitteeksi liisteröinyt. Mutta pian hän luuli oppineensa joka sanan ulkoa, ja hän olisi maksanut paljon pienimmästäkin kirjasta, jos hän olisi sellaisen saanut käsiinsä siinä yksinäisyydessä. Sellaisia ei hän ollut ehtinyt reppuunsa varaamaan; sitäpaitsi: hänellä oli tarpeellisessakin yllin kyllin kantamista, liikalastia ei käynyt ajatteleminenkaan.

Myöhään illalla oli hänen ollut lähdettävä liikkeelle kotoansa; tuskin oli emäntäpiika ehtinyt täyttää repun, kun hän jo oli painunut pihalta metsätielle. Santarmien kulkusen oli hän jo selvään kuullut korvissaan; Jumalan kiitos, etteivät he erottaneet häntä mustaa metsää vasten.

Nimismies oli asiasta soittanut isälle heti, kun santarmit olivat hänen luotaan lähteneet liikkeelle määränsä päätä kohti. Hannua etsittiin, oli hän vain sanonut, parasta lähteä heti taipaleelle — heillä oli raskaat todisteet poikaa vastaan.

Näinä viikkoina oli Hannu usein joutunut ajattelemaan sitä iltaa ja nimismiestä, juuri nimismiestä ennen kaikkea. Mikä olisikaan ollut hänen osansa nyt, ellei heillä olisi ollut sellaista miestä sillä paikalla: Shpalernaja — niinkuin kaikkien muittenkin salaisia teitä kulkeneitten miesten. Nimismiestä hän juuri sai kiittää siitä, ettei hänen osansa nyt ollut vieläkin onnettomampi: kylmä selli ja nälkäiset syöpäläiset, jokapäiväinen kuolemanuhka ja epävarmuus.

Täällä ei sentään ollut kylmä, ja syöpäläisistä oli aika mökin puhdistanut vuosia sitten. Uskalsihan Hannu sentään öisin pitää tulta takassa, vaikka hänen päivisin olikin varottava pienintäkin elämän merkkiä: kukapa tiesi, vaikka joku olisi ollut liikkeellä metsässä ja vienyt tiedon santarmien korviin; oli niitä, Herra paratkoon, sellaisiakin suomalaisia heidänkin kylässään.

Oli siinä hänellä aikaa moneen kertaan palauttaa mieleensä mennyt elämänsä ja puuhansa, joihin ei ollut syytä vieraan liiaksi syventyä. Vastikään koulunsa päätettyään oli hän joutunut pääkaupungissa yhteen jääkäri-

miesten kanssa ja antautunut liikkeeseen mukaan koko sydämellään. Aluksi siinä taisi olla — sen hän myönsi itselleen — hiukan seikkailun kaipuuta ja muuta sellaista mukana, mutta pian hän huomasi, miten vakava asia oli, niin, suorastaan vaarallinen, ja niin kypsyi hänestä muutamassa kuukaudessa mies, vaikka kasvot vielä olivatkin lapsekkaat ja vartalo poikamainen.

Isälle hän oli uskonut asiansa heti maalle palattuaan ja huomannut ilokseen, ettei hänellä ollut suinkaan mitään Hannun puuhia vastaan. Hiukan hän vain oli pitänyt puhetta luvuista ja nuoruudesta; olisivat saaneet vanhemmat ja kyvykkäämmät hoidella suuremmat asiat, mutta sitten hän oli jättänyt sellaiset sanat ja ollut mukana hänkin siinä työssä. Yhdessä he olivat puuhanneet omalla kulmakunnallaan kaiken kesää ja syksyä; monta miestä oli jo häipynyt niiltä mailta, ja kaikilla heillä oli ollut sama matkan maali: Saksa, missä peistä taottiin kaksoiskotkan pään menoksi.

He eivät olleet aavistaneetkaan, että ryssillä oli vähintäkään tietoa heidän hankkeistaan. Nimismiehen soitto oli tullut kuin salaman leimaus kirkkaalta taivaalta; tuskin he sitä heti osasivat ottaa todestakaan. Mutta harkinnan aikaa ei ollut hetkeä kauempaa, sen verran toki sentään, että heille selkisi vain Hannun olevan tähtäimessä; isä sai jäädä rauhassa taloon, — hänen puuhistaan ei tiedetty mitään, koska nimismies ei siitä maininnut. Niin oli siis Hannu lähtenyt, ja tässä hän nyt istui ja teki tiliä itsensä kanssa aution tuvan hämärissä.

Tervakset hiipuivat takassa, ja tähtien asento näytti puolta yötä. Hiljaisuus oli risahtamaton; eivät edes hiilet ratisseet arinalla eikä pakkanen paukutellut nurkkapieliä. Ajatuksilla oli hyvää aikaa risteillä milloin missäkin, uni ei ottanut tullakseen, ja vielä oli pitkälti aikaa aamunkoittoon. Olisipa ollut edes joku, jonka kanssa vaihtaa sana, pari. —

Äkkiä erotti Hannun herkistynyt korva suksen sihinää ulkosalta, ja siinä samassa oli luodikko käsillä. Sormi tunnusti liipasinta valmiina laukaisemaan, eikä käsi vapissut, vaikka oven takaa saattoi odottaa mitä tahansa.

Mutta sieltä tuli isä. Hartiat kuumuutta höyryten hän astui sisälle, ja Hannu laski luodikkonsa. He seisoivat molemmat hetken vaieten, ja sitten alkoi nuoremman leuka tärähdellä: niin pitkän matkan oli isä saanut hiihtää yötä myöten hänen takiansa, survoa umpihangessa vanhoin käsin ja jäykin raajoin . . .

Äänettömyyttä kesti vain tuokion: sitten sanoi tulija, mitä hänellä oli sanottavanaan.

Jouluyönä oli Hannun parasta lähteä suoraan meren yli Ruotsin puolelle; vaino oli tiukentunut — yksi miehistä oli jo hirtetty Oulun linnan pihalla. Santarmit olivat yhä kylässä; he kävivät ahdistamassa sen asukkaita melkein joka päivä, jokaisen ullakon olivat he jo tonkineet Hannun takia. Häntä pidettiin hyvänä saaliina, sen näki kaikesta; parasta siis, että hän lähti jouluyönä. Silloin olisivat santarmit ja omat vainukoirat juhlanvietossa hekin ja hän saisi käyttää oikeata tietä ja pääsisi nopeammin eteenpäin. Nimismies oli jo valmistanut väärän passin; isällä oli se mukanaan.

Jouluyönä! — Se ei ollut edes muistunut Hannun mieleen hänen täällä ollessaan; oli yllinkyllin muutakin ajateltavaa, ja mökissä oli, totisesti, varsin vähän sellaista, joka muistutti mieleen joulun. Nyt tuntui se ajatus sitäkin ahdistavammalta; hän oli ennättänyt joskus kaikessa hiljaisuudessa toivoa, että eteen tulisi jotakin, joka tekisi tyhjiksi santarmien aikeet ja hän saisi jäädä oman maan rajojen sisälle. Nyt ei siis sellaisesta voinut olla puhettakaan; hänen oli lähdettävä liikkeelle tuntemattomia kohtaloita kohden, jouluyönä hänen oli lähdettävä, ei auttanut.

Hetken kuluttua kertoo isä vielä lisää uutisia; hän oli halunnut saada sanottavansa julki vähin erin, ettei Hannun kuormaan olisi kertynyt liiaksi kiviä yhdellä erää. — Anna oli tuonut hänelle illalla kirjeen, pappilan Anna. Hannulle ei tyttö ollut sitä uskaltanut osoittaa, mutta häntä se koski, kuinkas muuten. Santarmit olivat käyneet pappilassakin, ja Anna oli kuullut heidän puheitaan; ampua he olivat uhanneet Hannun ensi näkemällä, siksi paljon olivat he harmissaan hänen takiansa.

Kesti kauan, ennenkuin Hannu sai sanan suustaan sen kuultuaan.

— Entä Anna, kysyi hän viimein, miten hän voi ja mitä hän ajattelee tästä kaikesta?

— Tiedäthän sen, mitä hän ajattelee; suree tietysti, kuinkas muuten. Laihtunut hän on,

niinkuin sopii arvatakin, mutta onnea hän sinulle toivotti matkallesi ja sanoi uskovansa, että sinä palaisit miehenä miesten teiltä.

Siitä ei puhuttu enempää; sai olla ensimmäinen ja viimeinen kerta, jolloin isä kajosi poikansa sellaisiin asioihin. Sitäpaitsi huomasi hän, että hänen oli parasta lähteä takaisin taipaleelle: aamu saattoi ehtiä ennen häntä, ja lähtökin tuntui sitä raskaammalta, mitä kauemmin hän viivytteli. Äkkiä, ikäänkuin ei mitään tavatonta olisi ollut tekeillä, hän nousi, tarttui Hannun käteen ja puristi sitä nopeasti ja lujasti.

— Minä sanon sinulle samaa kuin Annakin, virkahti hän. Palaa miehenä ja täytä miehen paikka, mihin joutunetkin. — Tiedät kai, ettei sinun ole poikkeamista kotonasi; kaiken varalta on niin parasta. Evästä löydät Ristiniityn ladon ovipielestä heinien alta, ja tästä saat kaiken, mitä minulla on antaa sinulle mukaan matkallesi.

Hän ojensi passin ja täysinäisen kukkaron Hannulle, katsoi häntä vielä kerran hätäisesti ja astui ovesta. Vasta ulos tultuaan hän pyyhkäisi silmiänsä kädenselällä.

*

Jouluyö. Kuu paistoi hiljaisten maisemien yllä, ja kaikkialla olivat jo tulet sammuneet. Ihmiset nukkuivat, noustakseen aamulla varhain kirkkomatkalle; vain pappilassa valvottiin ja Laajan isännän kamarissa, mutta valoa ei niittenkään ikkunoista näkynyt. Kylä oli hiirenhiljainen; oikea juhlayön tuntu näytti kattavan sitä, ikäänkuin ei poliisin harmaassa talossa olisi majaillutkaan vieraan maan vainukoiria, joitten sydämiä epäonnistunut ajojahti katkeroitti. Mutta sielläkin valvottiin tänä yönä.

Hannu hiihteli kiirehtämättä kylää kohden; hän uskoi hänkin, ettei vaaraa ollut sellaiseen aikaan pelättävissä. Mutta siitä huolimatta se oli haikeata matkantekoa, — ei mitenkään tahtonut jaksaa uskoa, että oli lähdettävä pois näiltä kauniilta mailta ja jätettävä kesken työ, joka oli niin hyvässä alussa ja kantoi varmaan aikoinaan täyden sadon. Mutta lähdettävä oli, lähdettävä hyvästejä jättämättä.

Pappilan vainion laidassa hän pysähtyy ja tarkastaa hetken nukkuvaa taloa. Tekisi mieli kaiken uhallakin mennä yli hankisten sarkojen ja koputtaa erääseen ikkunaan, nähdä tuttu

pää vain hetkisen. Olisi paljon helpompaa sitten taas jatkaa taivalta. Mutta niin ei saa tehdä; ei ole ihmisellä oikeutta saattaa itsensä takia vaaraan toista ihmistä.

Niin hän jatkaa hiihtoansa, eikä hän tiedä, että juuri sen saman ikkunan takana on katsottu häntä kauan ja hellittämättä.

Ei ole hyvä katsella kotiakaan liian kauan; silmä kostuu väen väkisin, vaikka Hannu yrittää purra hammastaan kaikin voimin. Ei, matkaa on jatkettava, ennen aamua on hänen ehdittävä turvallisemmille maille.

Mutta Ristiniityn tiellä hän keksii varjon, joka liikkuu sinne tänne edes takaisin. On hyvä, että hän keksii sen ajoissa: santarmi siellä vaanii, on nähty Laajan isännän vievän jotakin ladolle illansuussa.

Nyt ovat neuvot tarpeen. Ilman evästä ei Hannu ajattelekaan matkalle lähtevänsä, sitäpaitsi suututtaa häntä sanomattomasti tuo mies, joka saapastelee siellä sapeleineen pyhänä yönä. Ei ole hyvä tappaa häntä, ei ole omaisten takia, muuten ei Hannu sillä hetkellä taitaisi häntä säästää, olkoon, että onkin rauhan juhla. Hyvä ei ole käydä häneen käsiksi suoraan edestäkään; mies on saatava tainnoksiin hänen itsensä siitä tietämättä, ja niin, ettei ole vaaraa hänen heräämisestään ennen aamua. Takaapäin on Hannun siis häntä lähestyttävä, vaanittava jonkun pensaan varjossa, kunnes hän tulee ulottuville, ja sitten —

kalikalla niskaan, muu ei auta. Niin on tehtävä. Ja Hannu valitseekin itselleen sopivan vaanimispaikan näreen takaa ja jää siihen odottelemaan toista tulevaksi.

Mutta ennenkuin hän ehtii toteuttaa aikeensa, on santarmi huomannut hänet ja vetänyt siekailematta pistoolinsa esille kotelosta. ”Stoi” kaikuu käskevä ääni, ja mies lähenee lähenemistään. Mutta aikailematta käy Hannukin silloin mieheen käsiksi; se tapahtuu niin äkkiä, ettei toinen ehdi edes hämmästyä. Pistooli laukeaa ilmaan ja sen kajea kaiku kiirii yli maisemien, toistuen kymmeninä kaikuina kohmeisissa hongikoissa.

Mies on vanha ja heikonnäköinen; on melkein sääli lyödä häntä, mutta mikäpä muukaan auttaa Hannua. Hetken päästä voi hänen kimpussaan olla jo kymmenen nuorempaa ja paremman näköistä; ei, nyt ei auta hempeys, nyt on lyötävä sumeilematta. Eikä toinen paljon tarvitsekaan; yhdellä iskulla sekoaa hänen päänsä ja hän vaipuu hangelle ääntä päästämättä.

Hannu löytää repun täytettynä heinistä ja jatkaa taivaltaan kaikin voimin. Ehdittyään

metsän rajaan kuulee hän kaksi peräkkäistä laukausta takaansa ja tuntee luodin melkein sipaisevan korvallistaan. Mutta silloin aukenee jo metsän pimeys suojaavana hänen edessään; sinne ei santarmien ole tulemista hevosineen.

Jouluaamu kohosi säteilevän riemullisena yli kylien. Mutta metsien varjossa hiihteli yksinäinen mies ihmisten asuinmaita kartellen.

Suomen soitto.

Miks', synnyinmaani, laulaa voi
et ilman kyyneltä,
sun soitossasi miksi soi
kuin sävel nyyhkivä?

Sen soinnun tuskantuntevan
saa ääni kantelon,
kun heimon helmen, Karjalan,
näät polon kohtalon.

Maanselästä kun sinisen
Imandran rannan taa,
kun Ruijasta luo Äänisen
vapaaksi Suomi saa,

niin silloin voitonriemukas
taas sävel kirpoaa
sun soreasta soitostas
oi, armas synnyinmaa.

Uuno Talvio.

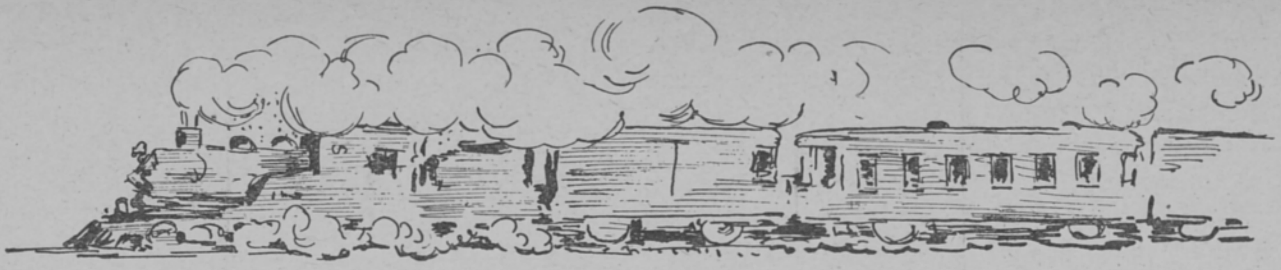

Kaksi kiloa kompasseja

Kirjoittanut Paavo Susitaival.

Siinä me nyt istuimme — "Pommari Jankko" ja minä eräänä helteisenä elokuun päivänä vuonna 1917 — Joensuun rantapuistikon penkillä harkiten, mitenkä turvallisimmin kuljettaisimme arvokkaan lastimme — kaksi kiloa kompasseja ja suuren käärön Pohjois-Suomen karttalehtiä — edelleen määräpaikkoihinsa Nurmekseen ja sieltä osan Hallaan.

Jääkärien värväys oli suurin piirtein salaisen suojeluskuntatyön aljettua lopussa, ja mikäli vielä matkalaisia Saksaan oli, käytettiin mukavampaa meritietä Vaasasta Uumajaan tai, koska Kerenskin järjestämä ohrana ei ollut edeltäjänsä santarmilaitoksen veroinen — rannikkorataa usein aina Tornioon asti. Mutta koska Hallan Ukolle oli tullut sitä runsaammin muita matkalaisia edelleen opastettaviksi, oli Ukko lähettänyt Helsinkiin sanan, että kartat ja kompassit olivat lopussa, joten osakseni oli tullut viedä lasti perille. Vallankumous ryssänmaalla oli nimittäin helpoittanut sotavankien joukkokarkaamisia ja niitä vaelteli sadoittain länttä kohti ja mikäli onnellisesti Suomen rajan ylittivät ja meikäläisiä tapasivat, ohjattiin heidät lähimmälle — Hallan — etapille edelleen passitettaviksi.

Senvuoksi tarvittiin lisää varusteita ja rahaa yhä kasvavan joukon matkaan joudduttamiseksi.

"Yritetäänpä vaihteeksi Nurmeksen junalla, sillä olen jo kyllästynyt näihin hitaisiin sisävesilaivoihin, vaikka siellä ei passien tarkastuksilla hätyytetäkään" — ehdotin toverilleni. Pohdittuamme vielä jonkun aikaa asioita lähdin hyvissä ajoin etelään päin menevän junan lähtöaikana piletin ostoon, sillä urkkijat pyrkivät kyttäilemään varsinkin pohjoiseen päin kulkevien junien lähtöaikoina pilettiluukulla ja meillä ei ollut suurempaa halua herättää heidän mielenkiintoaan, varsinkin, koska Jankko paran "puku" — säkkikankaasta kun oli tehty — varmastikin vetäisi magneetin tavoin kaikkien katseet puoleensa.

"Painutaan viimetingassa asemalaiturille muina miehinä. Matkatavaroitakaan meillä ei karttoja ja kompasseja lukuunottamatta ole — joten luulevat meitä paikkakuntalaisiksi — ja paiskaudutaan junaan vasta sen jo ollessa liikkeessä" — ehdotin puiston varjossa odotelleelle seuralaiselleni ja lisäsin, että ostin II luokan piletit, koska yleensä tällä välillä kukaan ei matkustellut toisessa luokassa, joten saisimme olla rauhassa.

Nopeasti kuluivat jälellä olevat tunnit ja niin painelimme viimetingassa junaan kuin poliisin takaa-ajamat mustalaiset.

Heilautin kompassipussin — ne kaksi kiloa pieniä taskukompasseja oli nimittäin jo Helsingissä kauniisti paketoitu ruskeaan paperipussiin — komeassa kaaressa verkkohyllylle ja toverini paiskasi karttarullakäärön sen rinnalle. Mutta silloin räjähti — nimittäin se kompassipussi — joka pahus hyllyrautaan osuessaan halkesi ja koko komeus kiiltäen ja kilisten valahti penkille sekä lattialle, ja mikä vielä pahempaa, vastakkaisella penkillä istuvan ryssän upseerin, jonka nyt vasta huomasimme, — syliin.

Siinä sitä oltiin — ja komeasti — kiikissä! Ällistyksemme matkatoverimme huomatessamme oli vilpitön ja ryssän silmät olivat myöskin ihmetyksestä pyöreinä hänen töllistellessä kaikkialla kimalteleviin kompasseihimme, mikä "matkatavara" ainakin näin suurissa erissä ja vielä lisäksi paperipussissa ryssän mielestä kai oli varsin harvinaista laatua.

"Poimi!" — kuulin Jankon ärähtävän hampaittensa välistä, — "minä pidän sillä aikaa huolta tästä" — jatkoi hän istuutuen silmä kovana ja käsi takin sivutaskussa, missä kaiken varalta aina pidimme pistooleitamme laukaisuvalmiina, — ryssää vastapäätä olevalle penkille.

Valkeaksi valahti partainen iivana — kaikesta päättäen pohjoisessa suoritettavien linnoitus- tai kartoituspuuhissa olevien ryssien joku korkeampi kiho — kun Jankon tasku, josta nyt selvästi näkyi uhkaavan pistoolin ääriviivat — viipotti ryssää kohti. Sillä aikaa, kun "ystävät" sanaakaan toisilleen puhumatta, mutta silti toistensa tarkoituksen hyvin ymmärtäen "paistoivat särkeä" — tarkastellen toisiaan silmästä silmään — poimin minä kuumeisella kiireellä kompassejamme työnnellen niitä kourallisittain taskuihini, sillä pelkäsin joka hetki junailijan saapuvan pilettejämme tarkastamaan.

"Viedään ukko mukana, niin ei pääse hälyyttämään" — murahti toverini korjaten istuma-asentoaan mukavammaksi. "Kyllä me tämä poika hoidetaan — eikä sitä viitsi näin kesken matkaa junastakaan hypätä."

"Käännäpä, kaveri, vielä tuo karttarullakin toisin päin! Näkyy ryssä sinnekin vilkuilevan, sillä avautuneesta päästä näkyy selvästi sisältö".

Junailija tuli vaunuun juuri parahiksi myöhästyneenä. Vapisevin käsin — mutta ääntäkään päästämättä kaivoi ryssä sotilaspiletin taskustaan. Pian olivat myös omamme saaneet asianomaiset lävistyksensä, ja niin mennä körötettiin pitkin Pielisjokivartta pohjoista kohti.

Vuoroon meistä aina jompikumpi vahti ryssää taskuun kätketyllä pistoolillaan. Ryssä näkyi jo vähitellen tottuneen osaansa ja täysin ymmärtävän tarkoituksemme — että nimittäin tahdoimme hänet vaiteliaaksi seuralaiseksemme ainakin toistaiseksi.

Emme mekään siinä paljon Jankon kanssa keskustelleet. Peliä oli tiukasti jatkettava loppuun asti. Saattoihan ryssällä olla sitäpaitsi pistooli takataskussa.

Pistimme vihdoin tupakaksi ja annoimme ryssällekin viittoillen luvan käyttää savukkeitaan. Näitä taskuistaan kopeloidessaan ja muutenkin ukkoa tarkemmin pintapuolisesti syy-

näiltyämme päättelimme, että äijä oli aseeton tai että hänellä korkeintaan oli ase matkalaukussaan.

Meitä rupesi jo hymyilyttämään ja lopulta ryssääkin näkyi salassa naurattavan koko tilanne. Niin matoivat tunnit toisensa perästä.

Asemilla valppautemme sentään aina parani. Olihan otettava selko, tuliko uusia matkustajia osastoomme, jolloin toimintasuunnitelmaa mahdollisesti olisi muutettava, tai olisiko jossain ryssää vastassa ties kuinka monta pistinniekkaa tavaritshia.

Mutta onnellisesti sivuutimme Lieksankin, joka oli viimeinen vilkasliikkeisempi asema ennen Nurmesta.

Vasta Viekin pysäkkiä lähestyttäessä osoitti ryssä vakavaa halua päästä pois junasta. Katsoimme ikkunasta. Ainoastaan idiootin näköinen sotilaspalvelija maalaisrattaiden kera näkyi olevan isäntäänsä vastassa, mutta pysytteli hevosen luona. Panimme myös merkille, ettei pysäkkirakennukseen- eikä muuallekaan näkynyt johtavan minkäänlaisia puhelin- eikä lennätinjohtoja.

Juna pysähtyi. Ryssä katsoi meihin kysyvästi, mutta vieläkään sanaakaan lausumatta. Odotimme vielä hetkisen. — Vihellettiin. — Silloin nyökkäsimme suostumuksemme merkiksi ja uskomattomalla nopeudella olivat sekä ryssä että matkalaukku asemalaiturilla junan ollessa jo liikkeellä.

Sinne jäi ryssä kiivaasti puhua polittamaan käskyläissotilaalleen ja käsillään jotain selittämään outoa kieltä ymmärtämättömälle hölmistyneelle pysäkin hoitajalle.

”Taitaa selittää pysäkin hoitajalle, mitenkä pahoja miehiä me olemme” — tokaisi seuralaiseni yksikantaan.

Päättelimme, ettei mitään hälytystä ehditä tehdä ennenkuin me jo olemme Nurmeksessa, joten jatkoimme matkaamme aivan rauhallisesti niin pitkälle kuin junalla siihen aikaan yleensä päästiin.

Nurmeksen kauppalassa emme sentään varovaisuussyistä menneet tavalliseen majapaikkaamme — apteekille — vaan livahdimme tohtori Backbergille, missä toimitimme asiamme.

Seurauksena oli, että saimme viettää sen kesäisen iltapäivän tohtorin tuuheiden marjapensaiden keskellä ja vasta hämärissä painua lyhyelle yölevolle saunan lauteille ja sieltä aamun koittaessa edelleen.

Mutta yhden seikan opin tältä matkalta — nimittäin sen, ettei pidä kuljettaa kahta kiloa kompasseja yksinkertaisessa paperipussissa!

SYDÄMETÖN NAINEN

KIRJOITTANUT: AUNI NUOLIVAARA

Sairaalassa kävi tavaton kiireenhuiske. Hoitajattaret liitelivät askareillaan kuin perhoset — ei kuitenkaan kukasta kukkaan, sillä sementtilattia ei ole mikään kukkaniitty. Juhannus oli vietettävä kivimuurin seinien sisällä, tuskallista ja kuumaa! Niin ajatteli Anna Kortekin. Mutta kylläpä hän hämmästyi, kun postia jaettaessa hänelle saapui määräys: hänen oli lähdettävä — ellei hänellä itsellään ollut mitään sitä vastaan — kauas korpeen, pienen kirkonkylän laitamalle erään vanhan neidin katkennutta jalkaa hoitamaan, neidin, joka juuri häntä erikoisesti halusi, koska oli tuttavia, — nimi Elli Rantanen.

Sairaanhoitajatar Anna Korte oli kuin puulla päähän lyöty, sillä ei hän tuntenut mitään tuollaista vanhaa neitiä. Mutta pääsihän siis maalle, joskin korpeen ja joskin tänne jäi ne houkuttelevat juhannustanssiaiset! Hetkisen hän oli kahdenvaiheilla. Tämäpä nyt sattui — juuri kun olisi ollut päätettävä, ottaako vastaan Maurin lopullinen tarjous —! Jokin ääni sydämen sisimmästä — tai äidin vanhanaikaiset periaatteet — olivat pidättäneet häntä tähän asti. Ja nyt —! Hänpä pakenisi pois! Se olikin hienoa! Sitten saisi nähdä, miltä tuntuisi hänestä itsestään, ja minkä elämän Mauri nostaisi!

Näin ollen Anna Korte löysi itsensä juhannusaattona julman pölyisenä ja linja-auton ruhjomana pienestä mökistä — no voihan tuota sanoa huvilaksi, koska se oli niin puutarhan ja kukkien keskellä, joka ikkunakin ruusujen ja pelakuitten peitossa. Ja vanha, laiha, isosilmäinen neiti Rantanen niitten keskellä ilmoitti olevansa tulokkaan kummitäti sekä hänen äitinsä hyvä ystävä. No, mikäpä siinä sitten, — katsottiin heti jalkaa, joka olikin vähän pahaksi päässyt, puhdistettiin se, lastotus jäisi tohtorin tarkastettavaksi, hän tulisi seuraavana päivänä.

”Sinähän elät täällä kuin prinsessa, kummitäti! Ja onko lääkärisi komeakin mies?” pääsi Annalta tyttöheilakoitten vallattomaan tapaan. ”No! Mitä katsot noin nuhtelevasti! Kai häntä saa katsella, jos hän on kaunis, vaikkapa olisikin naimisissa! Se ei merkitse niin paljon ny-

kyään. Katsos, meitä naisia on niin paljon, meille ei aina riitä naimattomia, ja siitä johtuvat monet avioerot. Hämmästyisitkö hirveästi, jos minäkin jonakin päivänä sattuisin sieppaamaan miehen joltakin — joltakin tyhmältä pikku naiselta, joka ei osaisi pitää omastaan kiinni".

"Sinäkin — olisit tuollainen sydämetön nainen?"

"No niin. Säästän säädyllisiä korviasi jutuiltani. Eläkäämme täällä rauhallista idylliaikaa!"

"Tahdotko mennä uimaan? Sitten juomme päiväkahvia."

*

Pihlaja kukki portinpielessä, koivut tuoksuivat ihanasti ja raskaasti suvea ja juhannusta. Ja puutarhan pienen sireenimajan maalatulle penkille voi heittäytyä lepäämään ja ahmimaan tuoksuja, joita runsaat kukkatertut joka puolelta huokuivat lauhkeaan tuuleen. Tuo tuntui miltei pakahduttavan onnekkaalta, kuin jos ei tätä suven ihanuutta oikein jaksaisi sulattaa, tuntui, kuin jos sitä olisi kuin luontokappale liian runsaassa apilapellossa ja ahmisi mehevää herkkuruohoa pakahtuakseen. Läheiseltä apilapellolta kantautui vielä metisenimelää tuoksua. Anna antautui suven lumoihin, kulki kellokukkaa ja päivänkakkaraa tulvillaan kasvavilla pientareilla ja ihaili ruispellon vihnemeren monivivahteista säteilyä auringossa. Hän samosi männiköt ja rantamat, ui ja ulkoili ja päätti unohtaa kaiken muun —.

"Voi kummitäti! Tämä on paratiisi! Ja itse olet kuin hiljainen salolampi, et koskaan hermostu!" sanoi Anna kerran oltuaan 'Unholassa' viikon verran ja nähtyään herttaisen, valkohapsisen lääkärinkin.

"Olenko — hm! Sen ovat sitten kärsimykset saaneet aikaan. Elämä on minua kylläkin koulinnut. Kyllä tässäkin paratiisissa tunnetaan käärme."

"Ja nyt vielä meni jalkasi poikki, täti ressu!"

"Jalka — pyh! Mutta entä kun sydän rinnasta ruhjotaan!" Vanhus istui rullatuolissaan lehmuksen varjossa ja kutoi kiivaasti myyjäissukkaa. Anna loikoi nurmikossa kädet pään alla tarkastellen poutapilviä.

"Mitä sillä tarkoitat, täti kulta?"

"Etkö sitten ole kuullut — historiaani?"

"Äiti kyllä kirjeessään kysyy, kuinka voit, koska kuulemma joskus olet ollut — hermostunut." Äiti oli kirjoittanut sanan — 'kummallinen'.

"Sano vain suoraan, että olin hullu — olinhan mielipuolena neljä vuotta, — heittelin ensin kiviä ikkunoihin. Muistan selvästi, kuinka minua himoitti raastaa kaikki säpäleiksi, kukat ja vaatteetkin."

Anna hätkähti. Vaikka hän oli parkkiintunut sairaanhoitajatar, niin yllätys sai hänet kalpenemaan.

"No älä pelästy!", jatkoi täti, "olen ollut täysin terve jo kolmekymmentäviisi vuotta sen jälkeen tuntematta koskaan halua rikkoa mitään." Hän hymähti.

"Mutta kuinka sitten silloin — täti rakas? En tahtoisi olla epähieno."

"Eräs sydämetön nainen sen sai aikaan — hän vain — murskasi minun sydämeni, siinä kaikki." Täti tutki päivää vastaan pudonnutta silmukkaa kuteestaan. "Sinä olet rakkaan Emmi ystäväni tytär, kerron sinulle kaiken. Emmin tapaista salata kaikki omilta lapsiltaankin! No niin — kotini oli teidän Lehtelänne lähellä oleva pikkutalo, Kivelä. Seitsemäntoista vuotiaana läksin äitini kieltoja kuuntelematta Helsinkiin. Jouduin paitatehtaaseen, joka oli aivan ruotsalainen. Menestyin hyvin, sillä olin tarkka tyttö. Olin siellä kolme vuotta, opin hyvin ompelemaan sekä ruotsia puhumaan. Siinä talossa, missä asuin, oli muuan perhe, jonka lapsia hoitelin joskus pihamaalla ja sitten sisälläkin, sillä rouva oli minulle hyvin ystävällinen, vei minut kesällä heidän huvilalleenkin käymään. Siellä oli minulla, maalaisella, kovin hauskaa, uimme, keitimme saaressa kahvia, olin kuin perheenjäsen ja opin paljon noilta hienoilta ihmisiltä. Sen rouvan veli oli professori. Hän tuli perheineen kerran mukaan tällaiselle retkelle ja hänen rouvansa sanoi ihastuneensa minuun niin kovin, että vaati minut kotinsa hoitelijaksi. Ja kun hän houkutteli minua suurella palkalla ja lahjoilla, jätin tehtaan ja jouduin professorin perheeseen kahdeksi vuodeksi."

"Vanhako silloin olit?"

"Olin kaksikymmenvuotinen, enkä luullakseni ollenkaan ruma tai kömpelö. Ainakin sain osakseni suurta ystävyyttä, kultakellon, leninkikankaita ja muuta. Voin lähettää sievät summat kotiinkin, josta minua siunattiin ja kehoitettiin pysymään kunnollisena eteenkin päin. Rouva oli suurellinen kaikessa: pidettiin

juhlia, ommeltiin liinoja ja verhoja silkistä ja sametista. Tytär puettiin kuin prinsessa. Minä sain tarkastella liinavaatteet, hankkia ja ommella uutta, ostaa ruokatarpeet, hoitaa kukat, järjestää palvelijoitten kanssa siivoukset, pesut ja sellaiset. Kutsuja varten piti minun järjestää tarjoilupöydät ja ihanat kukkapaljoudet, vieläpä tarjoilla vieraille sekä pitää seuraakin joskus, milloin rouva niin määräsi. Hän oli nuorekas ja kaunis, oli paljon ulkona. Hänestä pidettiin ja häntä liehiteltiin.

'Ai ai — Lilli!' varoitti professori usein, 'väsytät itsesi'. Montako yötä tälläkin viikolla olet tanssinut?'

'Vain kolme — tai neljä!' nauroi rouva. Nyt menen lepäämään. Menetkö sinä, kullanmuru, yliopistoon?'

'Mikä tästä elämästä vielä seuraa?' mutisi ukko mennessään luennoilleen. Mutta rouva nauroi ja sanoi siitä kyllä hyvää seuraavan, kun korvaamaton Elli kaikki hoiti kotona. Ja hän taputteli minua ja antoi tuhlaavasti lahjojaan, he olivat hyvin varakkaita."

"Kummitäti! Mikä oli professorin nimi?"

"Yhdentekevää. Mutta arvaas mitä sitten tapahtui? Tytär lopetti koulunsa ja meni kihloihin erään lupaavan tiedemiehen, tohtorin kanssa, joka oli professorin oppilaita ja kävi paljon talossa. Mutta nuori morsian sai ilkeän yskän, hänet määrättiin etelään. Äiti läksi viemään tytärtään Välimeren rannalle. Se tapahtui syksyllä. Keväällä piti sitten sulhasen matkustaa heitä hakemaan — ja silloin varmasti olisi morsian terve. Niin ei kuitenkaan käynyt. — No, professori naisten lähdettyä oli liian rauhaton kotona pysyäkseen, hän järjesti matkan Saksaan. Tällöin minut 'lainattiin' professorinrouvan serkulle, joka oli piispatar. No, vähän ihmetellen pakkasin kapsäkkini ja matkustin piispankaupunkiin. Perillä minut otettiin ystävällisesti vastaan ja sain alkaa siinäkin hienossa kodissa toimitella rouvan avuksi samoja töitä kuin edellisessä paikassa. Ja lisäksi piti minun olla pari tuntia päivässä piispan apuna kansliassa, ensin täytellä kaavamaisia kiertokirjeitä ja postittaa niitä sekä ottaa asiakkailta papereita vastaan. Piispa oli hyvin isällinen ja opetti minua, milloin kirjoitin väärin, innostuipa hän antamaan minulle kirjoitusharjoituksiakin, joten oikeinkirjoituksestani virheet seuloutuivat vähiin, sillä hän kiitti käsialaani kauniiksi. Sitä olin harjoitellut ahkerassa kirjeenvaihdossa äidin ja tuttavien kanssa. Maaliskuussa piispatar kertoi serkkunsa tyttären kuolleen ulkomailla ja että sulhasparka oli lähtenyt hakemaan kuollutta kotimaahan ja tukemaan onnetonta äitiä tämän surussa. Kului sitten aikaa kesän yli syksyyn, kun piispa eräänä päivänä hyvin huolestuneena puhui:

'Veli professorimme vaatii nyt sinua, Elli, palaamaan luokseen, sillä hänen asiansa ovat huonosti, hän ei tule toimeen ilman sinua. Mekin olisimme sinua tarvinneet! Mutta tule takaisin, jos taas niin sopii.' Kiitin ja ihmettelin ja pakkasin taas kapsäkkini palatakseni Helsinkiin. Siellä tapasin valkopäisen professorini kovin masentuneena. Hän käveli rauhattomana edes ja takaisin — yölläkin edestakaisin. Minäkään en saanut unta, sillä kuulin ikäviä. Aamulla vasta isäntäni mainitsi minulle erään osoitteen, kadun, numeron, kerroksen ja oven, mihin minun oli mentävä järjestämään huoneusto — oikein siististi, oikein hyvin — 'kuten vain Elli osaa.' En kysynyt, kenelle tämä asunto pantiin kuntoon, sillä tiesin sen jo. Tyttären sulhanen, se nuori tohtori, ja professorinrouva näet olivat menneet ulkomailla naimisiin — olihan rouva jo ollut yli vuoden poissa ja saanut eron vanhasta, hyvästä professoristaan. Vereni oli jähmettyä ensin sen kuullessani. Mutta en ilmaissut tunteitani kenellekään, en rouva tohtorinnallekaan, kun tämä määräpäivänä saapui järjestämääni kotiin, uuden miehensä kanssa. Annoin hänelle vain avaimet, sanoin kaiken olevan valmiina, palvelustytön keittiössä odottavan t o h t o r i n n a n määräyksiä. Voi olla, että ääneni oli hieman jäykkä ja katseeni synkkä, sillä tuo nainen mielestäni oli sydämetön. Hän heittäytyi kaulaani ja itki. Ja niin erosimme. Vanha isäntäni matkusti sitten jonnekin toisen sisarensa luo — hän ei voinut olla ainakaan aluksi Helsingissä. Ja minä palasin piispantaloon. Omat asiani olisivatkin siellä olleet erittäin hyvässä kunnossa, ellei eräänä päivänä olisi kanslian ovesta astunut sisään kohtaloni — nuoren, hauskannäköisen papin hahmossa. Lyhyesti: parin kuukauden kuluttua olimme kihloissa."

"Vanhako silloin olit, kummitäti?"

"Olin kaksikymmentäkolme täyttänyt, ja meidän piti parin vuoden kuluttua mennä naimisiin, sulhaseni tahtoi ensin lopettaa kandi-

daattitutkintonsa. Sitten hän hakisi papintoimen maalla tai opettajaksi kaupunkiin. Elin onnellisissa tulevaisuudenunelmissa valmistellen kapioitani ja auttaessani vielä piispaa ja piispatarta kykyni mukaan. Kaarlo asui muutaman lehtorin perheessä, jossa hän viihtyi hyvin. Minuakin kutsuttiin sinne usein. Vietin siellä herttaisia iltoja ommellen, lehtorinrouva ja sulhaseni lauloivat paljon, rouva oli etevä pianonsoittaja ja hyvin iloinen. Se lehtori haki sitten johonkin kouluun Helsinkiin ja pääsi sinne. Hän matkusti, mutta rouva jäi vielä jälkeenpäin. Ja niin vierähti vuosi, jonka aikana lehtori asui yksin Helsingissä, ja hänen rouvansa luona asui sulhaseni täyshoidossa. Tuli joulu. Minun piti mennä lehtorilaan sitä viettämään, lehtorikin oli luvannut tulla rouvansa luo jouluksi — ja hakemaan häntä luokseen. Olin varannut lahjoja, olin hyvin iloinen ja hyvin tyhmä —! Kun pääsin hiukan myöhästyneenä piispantalon joulupuuhista irti ja astuin kiireissäni sisään omaan joulujuhlaani — näin sytytetyn joulukuusen takaa Kaarloni ja lehtorinrouvan hellässä syleilyssä, — lehtori ei ollut tullutkaan. Rouva sanoi silloin minulle vasten naamaa ottavansa sulhaseni.

'Onko tämä totta?' kysyin kuin puulla päähän lyötynä.

'Kuten näet' — vastasi tämä pää painuksissa. Katsoin tuon naisen hymyileviin, ylimielisiin silmiin ja tunsin raivoa halua murskata hänen naurava naamansa, sillä tunsin sydämenikin murskautuvan. Sen muistan. Mutta sitten olin kaatunut kuin puu enkä ymmärtänyt mistään mitään — neljään vuoteen, en muuta, kuin että halusin murskata, särkeä — minun oli pakko, vaikken tiennyt mitä varten. Kun selvisin, en enää vihannut tuota sydämetöntä naista, en myöskään rakastanut hänen miestään, Kaarloa, josta sivumennen sanoen tuli myös lehtori, ei toki papinviran toimittajaa.

Jouduin hoitamaan veljeni taloa, kun hänen vaimonsa oli kuollut. Sitä työtä tein kymmenen vuotta, jonka ajan kuluttua veljeni kuoli ja määräsi minut perillisekseen. Samana vuonna möin kaiken, sillä vanhempanikin olivat kuolleet, ja ostin tämän 'Unholan' täältä kaukaa. Täällä olen hoidellut mökkiäni, puutarhaani, Helunaani ja possuani. Naapurit ovat minulle kiltteJä, he eivät tunne tarinaani eivätkä siis ymmärrä minua pelätä."

"Kauanko olet jo täällä asunut, täti pieni?"

"Kohta kolmekymmentä vuotta, veikkonen. Ja kerran, kauan sitten käydessäni äitiäsi tervehtimässä, satuin parhaiksi ristiäisiisi ja pääsin kummiksesi."

"Niin — siitä on nyt kaksikymmentäneljä vuotta?"

"Onko niin — taitaa olla."

Molemmat naiset vaikenivat kauan. Viimein Elli Rantanen, paljon kovia kokenut vanha, isosilmäinen, kuihtunut nainen katsoi tutkivasti nuoren tytön silmiin ja sanoi:

"Ethän sinä, rakas kummityttöni, tahdo olla sydämetön nainen —!"

Anna painoi punehtuneet kasvonsa tuoreeseen nurmeen. Hänen silmistään vierähti kyynelpari ja hän kuiskasi:

"Enhän nyt t a h d o, koetan olla olematta." — Ja hänelle selvisi, miksi kohtalo oli hänet heittänyt tähän pieneen maalliseen paratiisiin, jossa kyllä tunnettiin käärme —.

München

Kansallissosialismin Pääkaupunki.

Kirjoittanut

Armi Hallsten-Kallia.

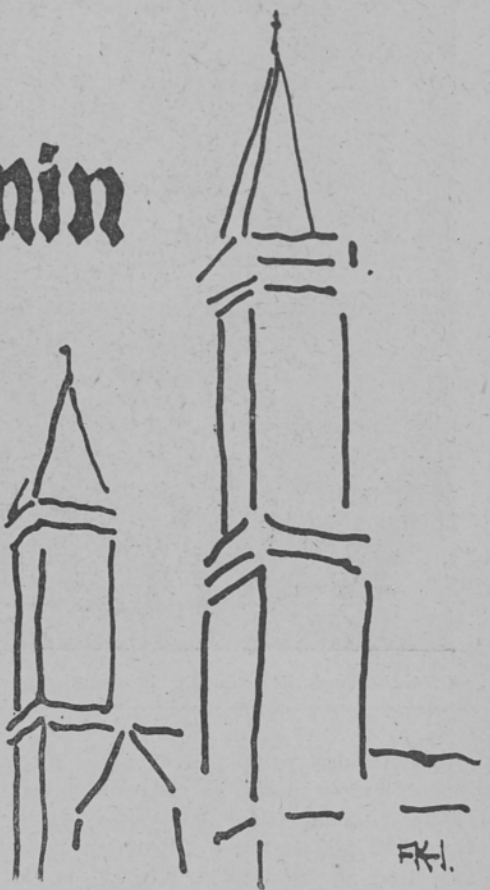

Joskus on kuin erikoinen onni järjestelisi matkojamme. Oleskelu määrätyssä paikassa tuntuu päättyessään kuin eheältä taideteokselta, jonka jokaisen vaiheen tarkastelu tuottaa iloa ja joka näyttää moninaiselta ja rikkaalta kuin elämä itse silloin kuin se parhainta on. Sellaisia olivat kolme päivääni Saksan kansallisen ja yhteiskunnallisen uudistumisen pääkaupungissa.

München oli vuosikymmen sitten, jolloin täällä vaeltelin ensi kertaa, ulkopuolisen mielestä hyvin väsähtänyt kaupunki. Suurkaupunki, joka tuskin jaksoi elää. Sen samoin kuin muunkin Saksan toivo oli silloin alimmillaan — ellei päässyt niille salaisille lähteille saakka, missä vainonalainen kansallinen herätys teki työtään.

Tämän päivän München on omasta arvostaan syvästi tietoinen ja siitä kiinnipitävä suurkaupunki, muun Saksan henkinen äiti. Ovathan täällä yhä monet tärkeät kansallisen ja valtiollisen ja yhteiskunnallisen toiminnan keskukset, täällä on sankarien hauta ja täällä tapaa ehkä eniten niitä, jotka jo varhaisissa vaiheissa liittyivät siihen pieneen joukkoon, joka kokoontui vaatimattomassa Sterneckerbräussa ja jonka jäsen n:o 7 oli Adolf Hitler.

Se korkea viranomainen, jonka sana on täällä toivomani ovet avannut, kupungin kouluneuvos Josef Bauer, on elävä esimerkki ensimmäisten taistelujen ajalta, SS-Oberführer. Nyt ovat hänen hiuksensa vallan valkeat ja taistelujen miehestä on kehkeytynyt seestynyt, viisas, mutta yhäti helposti innostuva kasvatuksen ja työn apostoli. Hänen napinlävessään on sama kultainen puolueen merkki, jonka täällä tapaa niin monilla — ensimmäiset satatuhatta jäsentä ovat siihen oikeutetut, mutta sen yläpuolella on kunniamerkin nauha, jota en ole ennen tavannut, leveä punainen juova, jota reunustaa musta-valkea raita. Niin, en ole ennen kohdannut ketään heistä, jotka olivat mukana, kun marraskuulla 1923 kansallissosialistit marssivat Feldherrenhallelle, missä "kuusitoista miestä kohtasi lyijyinen surma". Toinen, professorismies, jonka apua pohjoismainen kävijä saa auliisti nauttia, kantaa jäsenmerkissään "naurettavan alhaista numeroa", jossain 600 seuduilla. Ja kaupungin suurta lasten- ja nuorisonhuoltolautakuntaa johtaa nuori mies, jonka varhainen yhteiskunnallinen kasvatus tapahtui ensimmäisten, silloin vielä nimetönten Hitler Jugend-järjestöjen piirissä. Miten syvälle tämä kasvatus ihmiseen vaikuttaa, sen saatoin todeta siinä valppaassa, toimintatarmoisessa ja viisaassa sosialisessa hengessä, mikä elävöitti kaikkia hänen sanojaan.

Feldherrenhallen luona kaatuneitten muistomerkki.

Joululehden palstat eivät ole opintomatkain selostuksia varten, mutta se yleisvaikutelma, minkä kiertokäynnit moninaisissa laitoksissa, jotka joko kunnan toimesta tai puolueen järjestöjen merkeissä toimivat nuorison ja työväestön piirissä, on kuitenkin tässä mainittava. Ne viisi vuotta, jotka kansallissosialismilla on ollut aikaa tehdä rakennustyötään yhteiskunnallisella alalla, on käytetty hyvin. Askel askeleelta on luotu järjestelmä, joka tehokkaasti käyttää hyväkseen ja yhdistää yhteistyöhön niin julkiset laitokset ja varat kuin yksityisten jäsenten työhalun ja uhrimielen, joka on suorastaan valtava eri aloilla — siksi, että sitä elähyttää vuoria siirtävä usko ja ehdoton luottamus. Näin on voitu jo voittaa paljon vaurioita, mitä sota ja sen jälkeiset vuodet jättivät jälkeensä. Retki halki Münchenin uusien puutarha- ja siirtolakaupunginosien on tässä suhteessa puhtain ilo, niinkuin on juuri valmistumassa olevan ensimmäisen suuren Hitler Jugendkodin tarkastelu.

Usko työn siunaukseen elää tässä maassa, jossa vuosikymmenen alussa oli lähes 7 miljoonaa työtöntä, ja noin kolmannes koko kansasta — työttömäin perheiden jäsenenä — kärsi tässä suhtessa kipeintä hätää. Miten työtä on ja miten sitä tehdään, näkyy esim. siitä, että vielä pari vuotta sitten 20 pros., viisi vuotta sitten 30 pros. oppipaikkaa haluavista, kansakoulunsa lopettavista nuorista ei sitä mitenkään saanut, usein vasta vuosien odotuksen jälkeen. Nyt ei odottavia näy missään, jopa sattuu, että viimeisen kouluvuoden aikana nuorukainen yhdistää koulunkäynnin ja ammattikasvatuksen ensi vaiheen. Ja millä ilolla se tapahtuukaan! Ajatus työstä kirouksena ja tuskana on voitettu, ja se jo yksistään antaa kansalle uutta elinvoimaa ja kasvattaa sen uskoa.

Tämä München on taiteen vanha vaalija ja suojelija. Eikä se ole entisiä perinteitään unohtanut, päinvastoin se on yhä edelleen Saksan taiteellisiin pääkaupunkeihin laskettava.

On ihmeellinen ilo kulkea uudelleen Pinakoteekin iki-ihania maalauksia tervehtimässä ja nähdä samalla, kuinka koko kansa, rikas ja köyhä siellä kulkee. Glyptoteekin veistokuvien joukossa on saanut kunniasijan maailmankuulu Diskuksenheittäjä, Mussolinin viimetalvinen lahja Saksan kansalle sen johtajan kautta. Kokoelman aarteet tulevat vastaan kuin elävät ystävät, ja sellaisina niitä katsovat vanhat ja nuoret kävijät. Mieluisa vaihtelu on sitten tutkia Saksan taiteen suurta vuosinäyttelyä Saksan taiteen viime vuonna vihityssä talossa. Uusi kansallinen taide on aivan ilmeisesti kehittymässä. Kenties selvimmin se jo ilmenee veistoksissa. Maalauksissa kiinnittää huomiota tosiseikka, että viime vuoden näyttelyn tyypillisiä taistelu- ja joukkokuvia on paljon vähemmän, mutta tavattoman paljon työntekijäin kuvia sekä perheidyllejä — kokonaisia "lapsirikkaita perheitä" kotoisen pöydän ympärillä tai luonnon helmassa. Unohtumattoman herkkä on nuoren työntekijättären, tummansinipukuisen "Werkfraun" kuva. Komennuksen mukaista ohjelmamaalaustako? Ei, vaan elävää ja jaloa kauneutta.

Kaatuneitten kansallisso sialistien hautatemppelit.

Soitanto ja teatteri ovat täällä aina olleet rakkaat. Niinkuin ennen, linnan pihalla maankuulu kvartetti soittaa illalla, välillä nousten kirkontorniin, mistä Haydnin kvartetti jaloimpana kaikuu korkealla päittemme yllä. Vanha Prinzregententheater on sitten viime näkemän muuttunut "kansan teatteriksi", jossa Ilon voima-järjestöllä on suuri sananvalta. Kunnianarvoisessa kansallisteatterissa ja parisataa vuotta vanhassa Residenztheaterissa jouduin näkemään kaksi teosta, jotka kumpikin tavallaan voimallisesti tehostavat uutta aikaa Saksan draamataiteessa. Toinen oli 40-vuotisen Cremersin Richelieu, tiivistetty historiallinen draama, joka teki kardinaaliruhtinaan ihmeen nykyaikaiseksi johtajana, joka uhraa kaiken, ihmisten arvonannon, elämänsä ja terveytensä tehtävälleen, joka on kansakunnan suuruus. Valtava elämys oli toinen suurteos, Straussin uusi ooppera Rauhanpäivä, jonka kansallinen suurnäyttämö esitti järkyttävällä tavalla. Seitsenkymmenvuotinen säveltäjä on löytänyt uuden miehekkään kielen — ensi kertaa onkin mies hänen oopperansa päähenkilönä — ja vaikuttavan aiheen. Rauhanpäivä on se lokakuinen päivä v. 1648, joka päättää kolmikymmenvuotisen sodan hävityksen. Keisarillisen linnoituksen komentaja tietää, ettei hän voi puolustaa linnaa, kaupungin väestö vaatii antautumista, ammukset ovat lopussa, mutta keisarin määräys on ehdoton. Kaikki on valmista — ainoakaan sotureista, joista nuoremmat eivät ole rauhan päivää elämässään kokeneet, ei tahdo lähteä linnoituksesta, joka tulevana tuokiona räjäytetään ilmaan. Komentajan puoliso, Maria, kokee järkyttävän ristiriidan kunnian kovan lain ja rakkauden lain välillä, mutta hänkin tahtoo jäädä sinne, minne kunnia vaatii jäämään. Sytytyslanka palaa jo, kun vihollinen näkyy — komennetaan uloshyökkäykseen, kunniakkaaseen kuolemaan taistelukentällä. Kirkon kellot alkavat soida, ensin tuolla, sitten täällä, kautta koko kaupungin, vihollinen ei lähestykään saarrettua linnoitusta sitä vallatakseen, vaan tuoden rauhansanoman. Rauhan, joka on niin uusi ja outo ajatus, ettei se ensin piiritetyille selviä, mutta johtaa viimein viholliset sotapäälliköt toistensa syliin.

Tämä Rauhanpäivä on kunniallisen sovintorauhan päivä ja sellaisena sen vastakohta, maailmansodan pakkorauha pakottautuu esille jokaisen mielessä. Koko teos henkii rauhan tahtoa, jonka puolesta Saksa on itsensä hilliten ja viisaasti taistellut.

Saksa ei ole turhaan läpikäynyt pitkän sodan kärsimyksiä ja raskaan rauhan ajan kovia vaiheita, uuden herätyksen ja kansallisen ylösnousemuksen ihmettä eikä liioin ryhtynyt pitkäaikaiseen rakennustyöhön heittääkseen pois saavuttamansa ja yhä joka päivän uurastuksessa voittamansa arvot sotaiseen seikkailuun. Se on valmis, jos on pakko, mutta se on rauhantahdossaan luja.

Feldherrenhallen kupeessa on kansallisen nousun varhaisten marttyyrien "kehoittava muistomerkki". Sen ohitse astuvat hiljentyneinä sitä kunnioittavasti tervehtäen kaikki vaeltajat. Sataisina ja tuhantisina joukkoina käyvät vanhat ja nuoret heidän hautatemppeleissään, jotka sijaitsevat vastapäätä vanhoja, klassillisia taideaarteita ja keskellä uuden ajan työtä kuvastavia suuria hallintorakennuksia, Führerhausin vieressä, taisteluajan Ruskean talon lähistöllä. He kaikki kantavat mielissään uhrin kuvaa ja halua toimia yhtä arvokkaasti isänmaan palveluksessa. Mutta heidän mielialaansa kuvastelee myöskin tämä "Rauhanpäivä", vanhan ja rakastetun säveltäjän lahja, joka päättyy suuren kuoron valtavaan hymniin:

Uskalla ajatella,
uskalla luottaa,
uskalla katsoa
taivaista valoa!
Arkaillen astuu tämä polvi
huojuvaa siltaa —
vaan kevyesti kantaa
se tulevat polvet,
valtias, Henki
luoksesi Sun.

Me odotamme olympiakisoja —

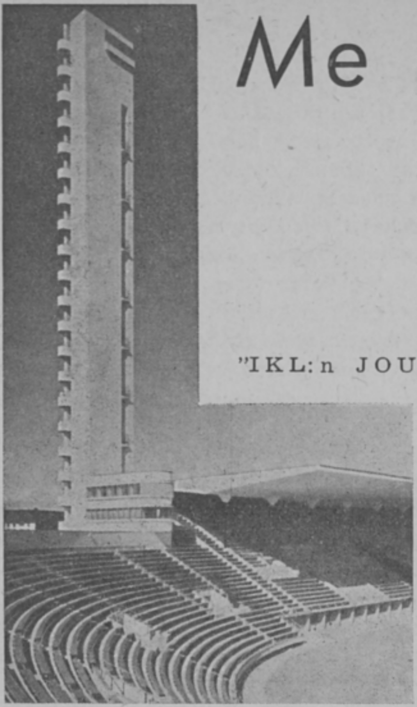

"IKL:n JOULULLE"

kirjoittanut

OLAVI VAROMA

*

Olympiakisat sittenkin Suomeen!

Tuo tieto levisi kulovalkeana erikoisesti Suomen urheiluväen keskuuteen. Olihan vihdoinkin täyttynyt vuosien, niin, lähes kahden vuosikymmenen unelma. Nyt on urheilullisesti suurella Suomella tilaisuus näyttää koko muulle maailmalle, mitä valtiollisesti pienikin kansa pystyy suorittamaan, kun sitä elävöittää terveen ruumiinkulttuurin, urheilun henki. Vähät nyt merkitsee se, että tällä kertaa kisat joutuivat ikäänkuin hätävarana pidetylle maalle. Vähät merkitsee se, että suuret maailmanpoliittiset tapahtumat pakoittivat siirtämään kisat meille, poliittisesti vähämerkityksellisemmälle maalle. Pääasia on: me järjestämme ne, vieläpä urheilullisesti yhtä täyspainoisina kuin mikä muu maa maailmassa tahansa.

Olympiakisoja on totuttu pitämään maailman valionuorison yhteisenä voimanmittelynä. Maailman kaikilta kolkilta saapuu niihin nuoria miehiä ja nuoria naisia, joiden sydämessä asuu vain halu näyttää jokaiselle kilpaveikolle ja -siskolle, jokaiselle katsojalle, mitä voidaan saada aikaan ruumiinkulttuurin alalla. Isänmaan menestyminen, ei kilpailijan oma maine, on jokaisen pyrkimyksenä. Jokainen voitto on voitto isänmaalle voitonseppele sankarin ohimoilla seppele isänmaan urhean sankarin hiuksilla, voitonhuuto riemukas huuto isänmaan kunniaksi. Jokainen tappio antaa velvoittavan käskyn ponnistaa seuraavalla kerralla kaksin verroin, jotta isänmaa on saanut osansa.

Näinä aikoina, jolloin kansakuntien yllä liitävät raskaat ukkospilvet, jotka eivät tunne kansakuntien ristiriitojen ratkaisua sellaisin keinoin kuin mitä tapahtuu Olympian kilpakentillä, on olympiakutsulla oleva entistä suurempi merkitys. Kehoittaahan se ennenkaikkea rauhaan, sovintoon, keskinäiseen kanssakäymiseen alalla, jossa määrää jokaisen yksilön sekä henkinen että ruumiillinen kunto eikä kansakunnan satunnainen asema toisten kansakuntien joukossa, sen suuruus tai pienuus, rikkaus tai köyhyys. Olympiakisojen nuorisoa elähdyttää tämä henki, joka ei tunne alallaan politiikkaa ja tunnustaa vain yksilön etevämmyyden.

Me odotamme Olympiakisoja. Koko Suomi valmistautuu niitä vastaanottamaan. Koko Suomen kansa on valmis uhraamaan niiden hyväksi monasti niukasta toimeentulostaan vielä oman osansa. Me jokainen tunnemme, mikä merkitys jokaisella yksilöllä tällä hetkellä on saamamme suuren tehtävän toteuttamiselle. Ei kenelläkään saa olla aihetta vetäytyä pois yhteisen työmme alta. Sen rinnalla ovat keskinäiset erimielisyydet sittenkin vain "kuudennen luokan kysymyksiä", joilla ei saa olla Olympiakisojen yhteydessä määräävää merkitystä.

Jokaisen maan, kansan ja valtakunnan olemassaolo, toiminta ja kasvu riippuu suuressa määrin jokaisen yksilön ruumiillisesta kunnosta. Tuo ikivanha latinalainen päämäärä: "terve sielu terveessä ruumiissa", on yhtä tavoittelun arvoinen vielä tänään kuin vuosituhansia sitten. Vain terve, karaistunut ruumis voi vaikeimmalla hetkellä kestää raskaat ponnistukset, tarvittaessa taistelutkin oman isänmaansa puolesta. Vain terve ruumis voi jatkuvasti kestää ne monet raskaat sielullisetkin koettelemukset, joita jokaiselle kansalle olemassaolon ankarassa kilvoittelussa saattaa tulla eteen. Vain terveessä ruumiissa voi ihmisjärki tehokkaimmin suunnitella eteenpäin menoa elämänurallaan. Tämän kaiken on Olympiakisojen luoja tuhansia vuosia sitten elävästi tajunnut. Vaikka kisojen muoto ehkä saattaakin olla suuresti muuttunut alkuperäisestään, on henki sittenkin pohjaltaan sama: kasvattaa kansalle terveitä, sekä ruumiillisesti että sielullisesti terveitä yksilöitä, reipasta nuorisoa, joka on kykenevää omalla vuorollaan ottamaan vastuun kansansa elämän johtajapaikoilla.

Vuonna 1940 kutsuu Suomi maailman nuorisoa Olympiakisoihin. Kaikukoon se valtavana kutsuna maailman jokaiseen soppeen. Kiiriköön se ylivoimaisena, pakottavana kutsuna yli kansakuntien. Saapukoon maailman nuoriso kokeneitten johtajiensa opastamana tänne osoittamaan, millainen henki ja ruumiillinen kunto näinä aikoina vie maailman nuorisoa eteenpäin. Me odotamme!

Elokuva julistajana — hyvän ja pahan

On kieltämätöntä, että elokuva varsinkin viimeisen vuosikymmenen kuluessa on valloittanut sangen huomattavan sijan ihmisten harrastuspiirissä. Valkoisella kankaalla elävine heijastuskuvineen on vetovoimaa kaikkiin ihmisiin — ja tuo vetovoima kasvaa yhä suuremmaksi sitä mukaa kuin elokuvan käsittelemien aiheitten piiri laajenee ja elokuva teknillisesti täydellistyy. Elokuvasta on muodostunut kulttuuritekijä, jonka merkitystä taidenautinnon antajana, opettajana ja yleisen mielipiteen muodostajana ei enää voida aliarvioida siitäkään huolimatta, että elokuvien valtaosa edelleen on ajanvietettä, suuressa määrin lisäksi varsin halpa-arvoistakin.

Elokuvaan on siis nykyisin kiinnitettävä huomiota täysin vakavassa mielessä. Sitä on tarkasteltava ja arvosteltava pitäen mielessä, että se on tämän hetken ja varmasti vielä paljon suuremmassa määrässä tulevaisuuden merkittävä ajanilmiö, joka ulottaa vaikutuspiirinsä yhä laajeneville alueille ja yhä suurempiin ihmisryhmiin.

— — —

Jo elokuvan alkuvaiheista lähtien, mykän filmin ensimmäisistä päivistä, siihen on suhtauduttu määrätyllä pidättyväisyydellä, kun on ollut kysymys siitä, voiko elokuvan lukea taiteeksi. Ja vieläkin tässä kohden vallitsee mielipiteitten eroavaisuutta, joskin epäilijöiden luku päivä päivältä näyttää vähenevän. Eikä tarvitse muistaa kuin muutama viime vuosien elokuvista, sellaiset kuin "Hurmio", jokin ranskalainen Baur-elokuva (Rikos ja rangaistus) tai jokin Bergner- ja George-elokuva (Kesäyön unelma — Kotiinpaluu), niin epäilykset haihtuvat: elokuva on kehittynyt omaksi taiteenlaadukseen. Mutta kun näin on, on elokuvaan myös lupa sovelluttaa taiteen yleisen arvioinnin mittapuita, olkoonkin, ettei vielä ole syntynyt varsinaista elokuvaestetiikkaa. Ja tällöin astuu kuin itsestään etualalle kysymys elokuvan ja moraalin suhteesta.

Isänmaan historian ratkaisevien vaiheitten esittäminen nostattaa kansallishenkeä.

Elokuvan osalta on rajankäynti "taide ja moraali" vielä paljolta suorittamatta. Mutta ilmeistä on, että niinkuin kaunokirjallinen teos tai näytelmä voi olla moraalia luova ja uudistava tekijä, niin elokuvallakin nykyisellään on mahdollisuudet sellaiseksi kehittymiseen. Niinkuin näytelmä ja näytelmäkirjailija ja näiden rinnalla esittävä teatteri voivat nousta terveitten moraali-ihanteitten julistajaksi, niin elokuvakin parhaimmillaan voi uudistaa ja kasvattaa ihmistä, avata hänelle uusia, laajoja sisäisiä näköaloja.

Mutta tässä kohden elokuva ei vielä kovinkaan monesti ole käyttänyt oikein etsikkoaikaansa. Ollessaan ennen muuta kaupallinen tuote se on jäänyt aivan liiaksi kiinni pintakiiltoon, siihen, minkä tuottajat ovat nähneet "menevän yleisöön". Näin on suuressa määrin jouduttu ruokkimaan yleisöä moraalin kannalta vallan ala-arvoisin tekelein, koskapa tuottajat kerta kaikkiaan ovat havainneet massan ahmivan elokuvia, jotka ovat mahdollisimman "rohkeita" määrättyyn epäterveeseen suuntaan. Tämän todistamiseksi riittää viitata siihen, että esimerkiksi meillä on ollut pakko turvautua viralliseen elokuvien tarkastukseen, jotta edes pahin kuona saataisiin karsituksi. Nimenomaan amerikkalainen elokuva on runsain mitoin käyttänyt väärin mahdollisuuksiaan luodessaan "keveitä" elokuvia, jotka vallankaan edellisvuosina eivät olleet kaukana pornografiasta. Eivätkä liioin esimerkiksi aikaisempi saksalainen ja ranskalainen elokuva ole olleet vapaita tästä synnistä. Myös suomalainen elokuva on joskus hairahtunut "rohkeisiin" kohtauksiin, mutta sen pahimpana kompastuskivenä ovat sittenkin olleet — juopottelukohtaukset, jotka joskus ovat menneet ällöttävyyksiin saakka. On aivan luonnollista, että elokuvan moraalisesti matala taso jo on ennättänyt aiheuttaa paljon tuhoa. Se on höllentänyt siveellisiä käsityksiä eritoten nuorison piirissä ja monissa tapauksissa on suoranaisen rikoksenkin yhteydessä voitu viitata siihen, että jokin valkokankaan ryövärihistoria tai "rohkea kohtaus" on ollut välittömänä aiheena luonteeltaan heikon nuoren katsojan hairahdukseen. Tällaisissa tapauksissa ei suotta ole sanottu elokuvan olleen pahan palveluksessa.

Edellisestä käy ilmi, että elokuvain valmistajien ja rahoittajien vastuu on suuri. Jos vastuuntunnetta ei ole ja rahan saalistaminen pannaan pääpainoksi elokuvaa luotaessa, niinkuin lukuisat juutalaiset elokuvamagnaatit ovat tehneet, on elokuva huonolla tiellä. Mutta niin pian kuin elokuva-alan miehissä havaitaan vastuuntunnon olevan hereillä, kun he taloudellisia vaikeuksiakin vastaan kamppaillen pyrkivät alallaan eteenpäin puhtain asein, on myös heidän saavuttamansa tulos myönteinen ja heistä tulee esitaistelijoita

Amerikkalaista himphamppua "boksikemuineen". Käy "musikaalisen elokuvan" nimellä!

elokuvan johdattamisessa hyvän palvelukseen. Mahdollisuudet tähän suuntaan ovat rajattomat.

Ensimmäisenä tienä on sellaisten ajanviete-elokuvien luominen, joiden huumori on raikasta ja tapahtumallinen aines lähellä katsojan jokapäiväistä elämää ja hänen harrastuksiaan. Saksalaiset elokuvainvalmistajat ovat tässä kohden löytäneet oikean tien. He osaavat antaa elokuvafarsseissaan katsojille mielenvirkistystä, tervettä, nauruhermot kirvoittavaa iloa runsain annoksin ja näin tyydyttää "asiakkaansa" oikealla tavalla. Ajanviete-elokuvasta avautuu tie taide-elokuvaan, elokuvakomediaan ja elokuvadraamaan. Tässä kohden astuu etualalle kysymys taide-elokuvan hengestä, sen aatteellisesta sisällöstä ja taiteellisesta käsittelytavasta. Tuottajaa ja ohjaajaa kohtaavat vaikeudet ovat monet, sillä puhdas taide-elokuva ei ole kauppatavarana käyvintä. Mutta yksi on varmaa: taide-elokuvan tielle lähdettäessä tuottaa parhaimman tuloksen pysyttäytyminen kansallisella maaperällä. Esimerkiksi suomalainen elokuva ei pysty saavuttamaan merkittäviä taiteellisia voittoja, ellei se pitäydy kotoisiin, kansallisiin aiheisiin ja käsittele niitä niin sanoakseni "suomalaisesti", meidän kansallisen taiteemme perinteiden mukaisesti. Kansallisia aiheita meidän historiamme ja kirjallisuutemme tarjoaa loputtomasti eikä ole suinkaan sattuma, että sellaiset elokuvat kuin aikoinaan "Nummisuutarit", "Koskenlaskijan morsian" ja viimeksi "Jääkärin morsian" ja "Elinan surma" ovat saaneet puutteistaankin huolimatta osakseen elokuvayleisömme jakamattoman suosion. Teknillisen välineistön täydentyessä ja taiteellisen johdon pätevöityessä tämäntapaisista aiheista varmasti voidaan tulevaisuudessakin luoda kotimaisen elokuvan parhaat teokset.

Mutta elokuvan mahdollisuudet eivät rajoitu vain puhtaasti taiteellisiin päämääriin pyrkimiseen ja pääsemiseen. Filmin omalaatuisuus on myös siinä, että sen avulla tehokkaimmalla tavalla voidaan tehdä kaikenlaista propagandaa, koska se voimakkaasti kykenee johdattamaan suurten yleisömäärien mielipiteitä. Tämän neuvostovenäläiset elokuvamiehet huomasivat jo varhain luodessaan mahtavia vallankumousfilmejä ja alistaessaan koko elokuvatuotannon valtiollisen propagandan palvelukseen. Samalla tavoin Nyky-Saksa käyttää elokuvaa valtiollisen ja kansallisen propagandan palveluksessa ja vanhoillinen Englantikin on ryhtynyt lujittamaan imperiumiaan — elokuvan avulla, yleisön "Rule Britannia"-tunteisiin vetoavilla sankarielokuvilla (Bengalin sankarit, Robin Hood). On myös syytä mainita amerikkalaisten elokuvainvalmistajain propagoimiskyvystä, joka tavallisimmin käy nurjaan suuntaan, yhteiskuntajärjestyksen vastaiseksi. Esimerkkinä riittänee viittaus sellaisenaan loisteliaaseen Chaplin-elokuvaan "Nykyaika", jossa jokainen puutos yksilön elämässä ilmeisen tarkoituksenperäisesti pannaan yhteiskunnan syyksi.

Hedelmällisessä propagandatyössä elokuvalle avautuvat laajat työkentät myös kansanvalistuksen, mainonnan, uutispalvelun ja tieteen alueilla. Erityisen havainnollistamiskykyisenä elokuva on loistelias opettaja, tapauksien ja häviävien kansatapojen ikuistaja, tiedemiesten apulainen jne. Suuri merkitys elokuvalla on edelleen maanpuolustuspropagandan tekemisessä (Meidän poikamme-elokuvat ja monet amerikkalaiset laivastoelokuvat).

— — —

Elokuva on "hyvä renki, mutta huono isäntä". Taitavasti, määrätietoisesti ohjaksissa pidettynä se on huvin ja taidenautinnon suojana, opettajana ja propagandavälineenä suurenmoinen tekniikan aikakauden ihmeluomus, mutta niinkuin auto valloilleen päästettynä, ilman ajotaitoista ohjaajaa syöksyy tien oheen, kansanjoukkoon, ja aiheuttaa paljon tuhoa, niin elokuvakin, jos sen vaikutusta ja kehityssuuntaa ei ohjaa vastuunalainen tahto ja määrätietoinen pyrkimys hyvään, suistuu raiteilta ja vajoaa pahan ja turmiollisen julistajaksi. Vielä nykyisellään tuollaista sivuun suistumista on elokuvan alalla aivan liian paljon todettavissa — viikottain vaihtuvista ohjelmistoista suuri osa on rahansaalistajien työpajoista lähtenyttä aatteelliselta pohjaltaan ja moraaliselta tasoltaan sangen kysymyksenalaista tuotantoa — mutta toisaalta antaa yhä lisääntyvä korkeatasoisten taide-elokuvien määrä ja opetus- sekä propagandaelokuvien tason nousu hyviä lupauksia elokuvan tulevaisuudesta.

Oiva Ruusuvuori.

Suuret historialliset elokuvat avaavat näköaloja menneisyyteen.

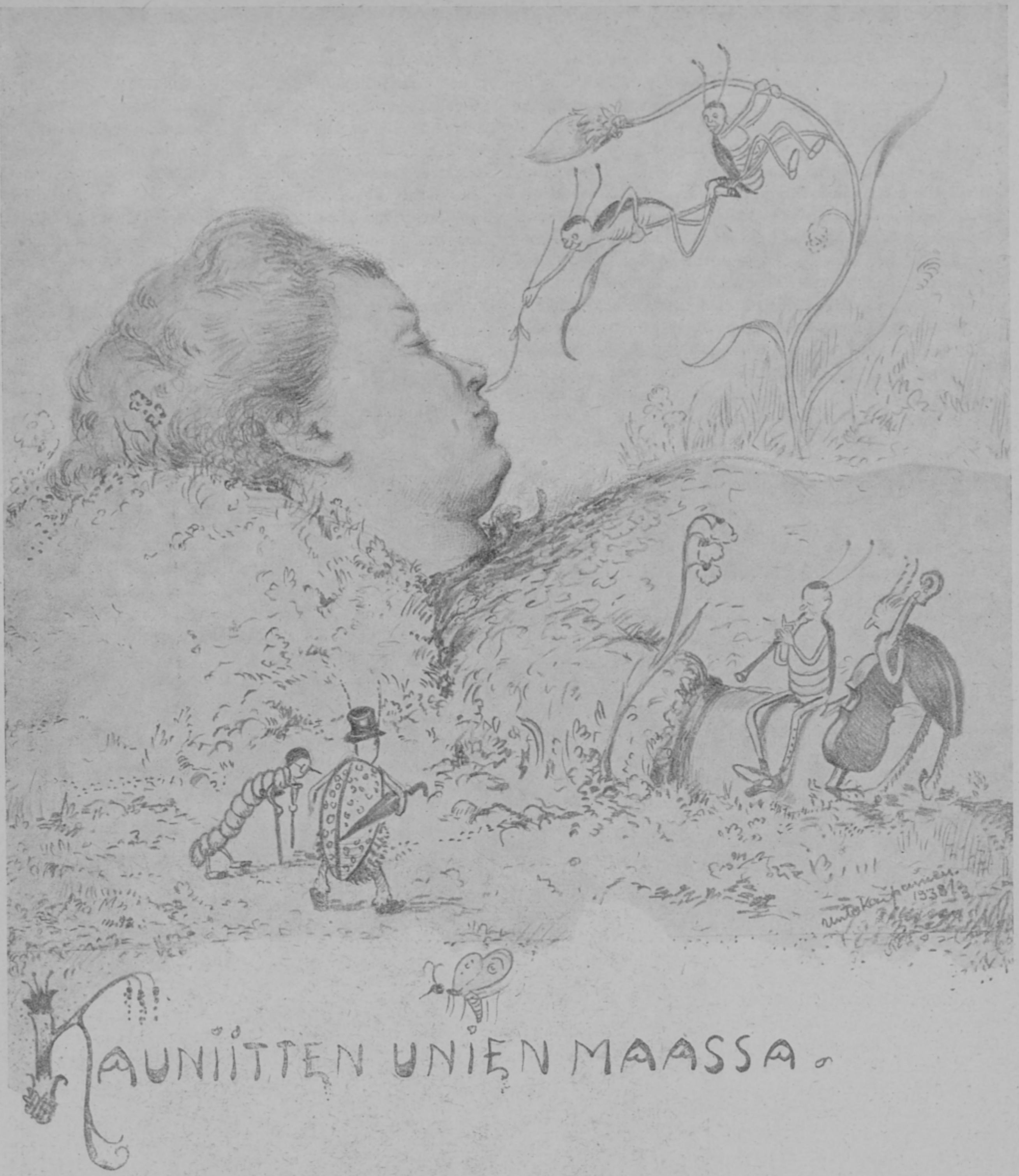

Pikkuinen Marjatta juoksi ja leikki. Aurinko paistoi täydeltä terältään, linnut lauloivat ja mettiäiset surisevat. Kukat tuoksuvat niin voimakkaasti, kuin ne vain Suomen kesässä voivat tuoksua. Marjatta väsyi perhosten perässä juoksemiseen. Hän laskeutui nurmelle lepäämään ja siihen hän — nukahtikin. Iloiset sirkat ja kuoriaiset, jotka kaikki olivat Marjatan hyviä ystäviä, päättivät silloin valmistaa hänelle iloisen yllätyksen ja antaa hänen hetkisen vaeltaa kauniitten unien maassa.

Ensin lähdettiin käväisemään Ahdin valtakunnassa. Merkillistä, että Marjatta saattoi pikkuvarpaankaan kastumatta kulkea pitkin järven pohjaa. Siroliikkeinen, kruunupäinen kuha läksi hänen oppaakseen. Voi, miten ihania kasveja kasvoikaan järven pohjalla. Siellä oli oikea puisto. Tuolla kulki kiiski-pariskunta pikkuvauvoineen. Päiväkävelyllä olivat ja kovasti onnellisia. Äyriäis-herralla sitävastoin oli kova kiire. Junalleko vai minne, sitä ei Marjatta ehtinyt kysyä, kun äyriäinen sateenvarjoineen ja matkalaukkuineen riensi ohitse liikutellen ihmeen vikkelästi monia jalkojaan.

Mutta tuossa tuokiossa Marjatta olikin jo jättänyt merenpohjan ja tullut keskelle suurta metsää. Itse metsän herra kuningas ilmestyi hänelle. Kuningas ei ollutkaan mikään peloittava peikko, niinkuin Marjatta oli luullut, vaan ystävällinen ja herttainen vanha setä. Kruunu päässä ja valtava viitta hartioilla hän tepasteli katselemassa, miten hänen valtakuntansa asukkaat jaksoivat. Viitan liepeitä kannatteli neljä hovipoikina palvelevaa mehiläistä. Kovasti nämä olivat ylpeitä virkatehtävästään. Kaikki metsän asukkaat tervehtivät syvään kumartaen rakastamaansa kuningasta.

Kun oli kuljeskeltu katsomassa kaikki metsän salatut nähtävyydet palattiin takaisin kukkaniitylle ja nytpä Marjatalle järjestettiin hieno näytös. Sirkkojen soittokunta, missä suursirkka soitti ensi viulua, kertut muita soittokoneita, mutta sammakko kontrabassoa, viritti ihmeen ihanan musiikin. Soiton ollessa parhaimmillaan pyrähti paikalle iloinen keijukaisparvi ja alkoi karkeloida. Niin liitelivät keijukaiset, ettei selvää saanut, jalatko vai siivet heitä kannattivat.

Sellaisia uneksui Marjatta nurmikolla nukkuessaan. Jos olet kiltti, voit sinäkin joskus päästä katselemaan kauniitten unien maan ihanuuksia.

MAAILMANMARKKINAT 1938

RUNOILLUT *Esko.*

Vuosi alkoi pahoin entein, —
kaikin keinoin, elementein
Espanjassa jatkui sota,
tuoden tuskaa, turmiota.

Tuo on nähty mielin ankein.
ryssän avuin, tuhotankein
Espanjassa elää aatteet.
hulmahtelee punavaatteet.

Idän aamu muuttui yöksi.
Surmantultaan myöskin syöksi
tykit tantereilla Kiinan.
Kuohui kansat Palestiinan.

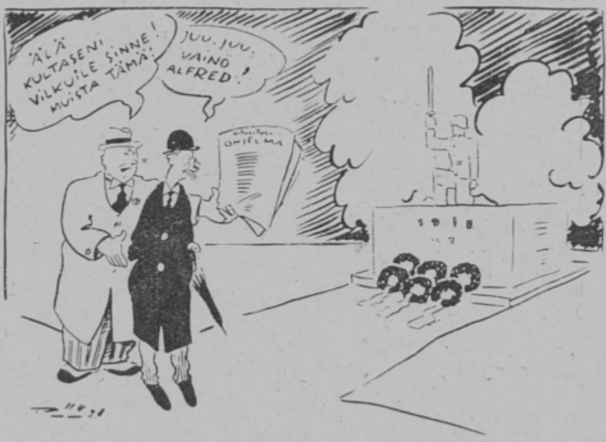

Vihan tuulet vinkui vinhat,
idän iskut kuultiin inhat.
Rajallamme hurme vuoti,
vartijaan jo sattui luoti.

Ajan henki näin siis vaati:
Suomi suunnitelmat laati,
jottei ruostuis Jouon jousi,
— tykkitehtaan harja nousi.

Usko, tahto viel' on vakaa,
kahden kymmenvuoden takaa
kutsui urhomuistot jalot,
patsahilla paistoi valot.

Joukko taajenee tasaisesti . . .

Sevillan polttajain lukumäärä kasvaa — Johtuuko tämä siitä, että Sevilla on yhtä hyvää ulkona kuin sisälläkin? – Tämä selviää Teille, kunhan maistatte!

Sevilla 25 kpl. 4:50

Uuden pään sai etsiskely,
"säipättelyks" "riekittely"
aivan yllättäen muuttui.
— Haag myös haikaraansa suuttui. —

Sitten kääntyy katseet jälleen
Moskovaan,
missä pannaan tämän tästä
"tuulemaan".
Kaippa siellä siksi kestää
kauhuntyö,
kunnes oman pentueensa
susi syö.

Taloustarpeiden kauppa, Otto Lavikko,
PORI. Myymälät: Antink. 12. Puh. 957 ja Hallissa.

Talouskauppa, Pori, Yrjönk. 2
JENNY PAHLMAN. Puh. 114.

A. Erkamo
VIIPURI.
Linnank. 41, puh. 535. Linnank. 39, puh. 835.

A. Sunela
KURKIJOKI.

Parikkalan Kauppa O.Y.
PARIKKALA, puh. 47.

O. Salminen
LAHDENPOHJA, puh. 129.

Emil Kiuru
KÄKISALMI, puh. 180.
Sivuliikkeet puh. 181, 190, 28, Lihakauppa 131.

M. Kakkosen Urheiluliike
JOENSUU, puh. 124.

Antti Huvinen Oy.
LAHTI. Rautatienk. 26. Puh. 2164.

(Varattu.)

Juhava & Hagman O.Y.
LAHTI, Vapaudentie 8. Puh. 2287.

T:mi L. Kuusiniemi
Ruoka- ja Sekatavaraliike
OULU, Asemak. 33, puh. 2879.

Veikko Metsälä, Matkaselkä puh. 7.

Kalle Käkönen, Kirvu.

Tarma Osakeyhtiö, Joensuu puh. 155.

P. Kankkunen Oy., Kitee puh. 3.

H. Saukkonen, Kitee puh. 24.

Viktor Manninen, Kitee Puhos, puh. 10.
SIVULIIKE, Kitee kk., puh. 20.

Värtsilän Kemikalikauppa
VILLE HELVE.

Kemikalio- ja Paperikauppa
LAUTTAKYLÄ, ERKKI SÄRMÄ, LAVIA

Paperi- ja Kemikalikauppa
KIURUVESI, puh. 29.

Kallan Kirjakauppa Oy.
KUOPIO, Kauppak. 20, puh. 67.

T:mi J. H. Roosin kirjakauppa
ILMAJOEN KEMIKAALIKAUPPA.

Porin Kukkakauppa. Puh. 867.

Satakunnan Kukkakauppa, Pori, Antink. 12.
RAKEL LINNALA. Puh. 384.

Ahlrothin Kukkakauppa
PORI, Hallitusk. 1. Puh. 633.

Kukka- ja Siemenkeskus, Oulu.
Isokatu 22. — Pakkahuoneenkatu 13.

Jaakko Kemppaisen Vaatturiliike
OULU. Asemak. 9. Puh. 2012.

Vaatturiliike, U. E. Kähkipuro,
PORI, Isolinnankatu 5. Puh. 187.

Miesten pukimo, Väinö Vesa,
PORI, Yrjönkatu 6. Puh. 676.

Väinö Kuusela, Pori.
Kangas- ja Trikooteosten kauppa - Hallissa, puh. 713.

Porin Trikooteos Oy.
Antinkatu 9. Puhelin 1205.

Kudosteollisuus
VIIPURI, Kannaksenk. 14, puh. 1152.

Maaliskuussa polttopiste oli Wien.
Siellä salkoon hakaristit hissattiin.
Riemu suuri valtas koko Saksanmaan,
— nyt ei ole Itävaltaa ollenkaan.

Hoover tieteen tohtoriksi kerrassaan
tehtiin, vaikkei latinaa hän osaakaan.
Kauniiks kiitti suomenkieltä — huhu ties —
latinaks kun puhui hälle Linkomies.

Porvarit taas kulki noilla
vasemmiston asioilla,
muutosta kun vaati laki.
(IKL — nääs — sitä haki!)

Aloite siis kaattiin nurin.
Marxilaiset sillä kurin
kuulua saa "internaaliin",
kiinni hampain hapankaaliin.

Sota Espanjassa ei herennyt,
näki Franco jo Välimeren nyt,
joten ootimme loppua pikasta.
valon voittoa mainehikasta.

Mikko Kaloisen Höyrysahat
Hauholla ja Tuuloksessa. Puutavaravarasto ja Höyläämö Hämeenlinnassa.

Osakeyhtiö Puuseppä, Oulussa

Leppämäen Veljesten Saha Oy.
KYRÖ as. Puh. Kyrö 52.

Pahvinjalostus O.Y.
TAMPERE.

Hämälän Sähköliike
OULU — ROVANIEMI.

Pohjois-Suomen Sähkö Oy.
SEINÄJOKI. Puh. 100.

Kannaksen Radio ja Sähkö O.Y.
KÄKISALMI. Puh. 188.

Porin Karamellitehdas
Mikonkatu 10. Puh. 375.

Kivekkään Kiviveistämö Oy.
PORI, Maantiek. 40. Puh. 435.

Kause Oy.
Pääkonttori Pori, Antinkatu 33. Puh. 1291.

Rakennustoimisto Heikki Siikonen.
HYVINKÄÄ. Puh. 175.
Erikoisala: maatalousrakennukset.

Lahden Valjas
Aleksanterinkatu 9, puh. 3085.

Sortavalan Vuota ja Nahka Osakeyhtiö
SORTAVALA, puhelin 320.

Hautaustoimisto Saine Osakeyhtiö
PORI, Liisankatu 19 — Puh. 161.

Autokorjaamo ja Autokoulu, V. Söderling,
PORI, Antinkatu 7. Puhelimet 728 ja 799.

Sanni Salonen
LAHTI, Rautatienk. 9, puh. 2352.

Joh. A. Fredriksson
HÄMEENLINNA, puh. 90.

T:mi E. V. Lönngrén
LAUTTAKYLÄ.

Kaupp. P. A. Lyytikäinen
SYVÄNNIEMI.

Lahdenpohjan Herkkula
P. Karsola. LAHDENPOHJA.

L. Ruoholan Hedelmäliike
TAMPERE. Hämeenkatu 14 ja 31.

Emil Parvisen Lihakauppa
PORI, Yrjönk. 7. Puh. 520.

Jussi Turpeinen
Maalaistavarain tukku- ja vähittäiskauppa.
VIIPURI, Uusi Kauppahalli n:ot 30—31, puh. 1372.

P. Hämäläinen
VIIPURI, Uusi Kauppahalli n:ot 67 ja 72, puh. 1459.

Makkara O.Y.
VIIPURI, Harmaidenveljestenkatu 4. Puh. 3432.

O. M. Lidström, Liha- ja Leikkeleliike
OULU, puh. 3374.

Pirkkalan Osuuskauppa r.l.
NOKIA. — Puh. 13.

Kohonen, Liha ja Leikkeliike
SORTAVALA, Turunk. 10. Puh. 509.

Kylmemmilläkin ilmoilla voitte juoda
Samoksen Vichyä ja Crape Fruit'ia,
Tilaukset: TURKU, puh. 1801.

Mallaskosken Tehtaat
SEINÄJOKI. Puh. 68—430.
Valmistaa mallas- ja virvoitusjuomia.

U. Jokisen Parturiliike ja Naiskampaamo
PORI, Antinkatu 9. Puh. 440.

Tähti Elokuvat
Asemak. 4, puh. 3392.

Hitler totes, Rooman että
akseli ei ruostu.
Lähettiläskilpajuoksu
Roomaan myös on juostu.

IKL:n edustajat kokoontui,
vastustajat nyrkkejänsä turhaan pui.
Puhui raitis pohjatuuli palkeisiin,
jälleen uusi virstapylväs nostettiin.

Jo vihdoin kisat Olympian Suomeen suotihin
ja tervetullut sanoma tuo tänne tuotihin.
Nyt alkoi kiire kauhea siis joka alalla.
Ei tiedä Erkki, kummalla hän seisois jalalla.

Juutalaiset ryntäs tänne,
Runciman taas Prahaan,
olympiakylän juttu
pulaan pantiin pahaan.

Meijerhovin kartano, Pieksämäki.
Myy: maito-, metsä- ja maataloustuotteita.

Janakkalan Meijeri O.Y.
TURENKI.

Lähteenmäen Puutarha, Taivassalo.
Kukkia ja vihanneksia saatavana kautta vuoden.

Hotelli Pohjanlinna
Lahdenpohja. Puhelimet: 155 ja 173. Oma keskus.

Hotelli Continental
Viipuri, Rautatienk. 5, p. 196 ja 2292, Ravintola 273.

Elisenvaaran Seurahuone
ELISENVAARA. Puh. 9.

Hotelli Hansa
PIEKSÄMÄKI. Puhelimet 6 ja 188.

Vääksyn Matkailumaja ja Ravintola
VÄÄKSYN KANAVA, puh. 64.

Laurilan Lepokoti ja Täysihoitola
PARIKKALA.

Matkustajakoti ”Turisti”.
OULU, Asemakatu 24. Puh. 2322.

Leipomo ja Kondiittoriliike
IMPI HELMINEN, PORI, Katariinank. 10. P. 219.

Haakanan Leipomo
VIIPURI, Kiviaidankatu 2, puh. 4347.

IKL:n Kahvilähettämö
KUOPIO, Vahtik. 9, puh. 1555.

Kuopion Osuusliike r.l.
Suosittelemme I-luokan Osuusravintolaamme!

Kainuun Karhu
KAJAANI. — IKL-väen kokoontumispaikka.

Laukaan Säästöpankki.
Avoinna 10—14.00.
(Konttorit Laukaan kirkolla ja Lievestuoreella.)

Kultasepänliike Ossian Hopea
PORVOO.

Kello-, Kulta- ja Hopeatavarain Liike
Niilo Pettinen. KÄKISALMI. Puh. 33.

Turun Kultaseppä O.Y., Pori.

Kelloseppä Eino Raunio, Joensuu.

Kultaseppä P. Lappi
SORTAVALA, Torik. 8, puh. 480.

Porin Uusi Kelloliike.
Omist. Lauri Lehtinen, Pori, Yrjönk. 11. Puh. 1177.

K. Viinamäen Kultasepänliikkeet
PORISSA puh. 274. RAUMALLA puh. 59.

Kello-, Kulta- ja Hopeateosten liike
E. A. LAHTI, Oulu, Puistola, puh. 3243.

Seinäjoen Huonekaluliike
SEINÄJOKI. Maanviljelysseuran talo.

Huonekaluliike L. O. Saarinen & kumpp.
SORTAVALA, Turunk. 5—7, puh. 674.

Valokuvaamo Arvi Matilainen
H:ki, Freedrikink. 41, puh. 38351.

Keskusvalokuvaamo,
PORI, Itäpuisto 1. ELLI BLOMQVIST. Puh. 183.

Sähkö Kuvaamo, Oulu.
Kirkkokatu 16. Puh. 2977.

Minne joutui Suomen kansan ymmärrys,
kun sen valtas ketjukirjevillitys?
Postijuhlaa pontevasti vietettiin,
eduskunta kokoontui myös Helsinkiin.

Syyskuun mittaan jännitettiin
riidan jous.
Viimein Lontoon rauhankyyhky
lentoon nous.
Yli merten, mantereitten
viillettäin
ensi kertaa eläissään lens
Chamberlain.

Väri ainut autuuteen nyt
vaikk' on punamultaa,
kaikki, mik' on vallan pääll', ei
sentään ole kultaa! —

Mikä
on
Kestilä?

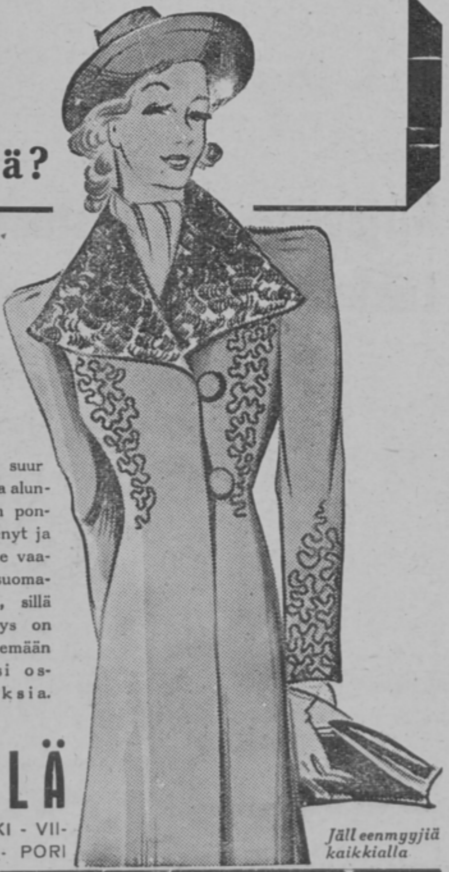

Se on suomalainen suurtehdas, suomalaisuutta alunperin omalla alallaan pontevasti eteenpäin vienyt ja edelleenkin vievä. Se vaatettaa suuren osan suomalaista kansanainesta, sillä sen voimakas kehitys on auttanut sitä pääsemään yhä lähemmäksi ostajien toivomuksia.

KESTILÄ

TURKU - HELSINKI - VIIPURI - TAMPERE - PORI

Jälleenmyyjiä kaikkialla

Varatuomari Allan Larvia.
LAHTI, Hämeenkatu 21. Puh. 2162—2236.

Varatuomari Aarne Morja
PIEKSÄMÄKI. Puh. 76. Toim. avoinn. 10—16.

Asianajotoimisto
ILMARI TALVITIE, SEINÄJOKI, puh. 278.

Varatuomari Holger Lund
Lakiasiaintoimisto, KAJAANI.
Kauppakatu 13, Ipatin kivitalo, 4:s kerros. Puh. 252.

Nastolan Apteekki
UUSIKYLÄ. Puh. 25. Om. E. PITKÄNEN.

Juvan Apteekki
JUVA. Puhelin 4.

Kerimäen Apteekki
KERIMÄKI. Puhelin 24.

Alavuden Apteekki.
ALAVUS. Puh. 20.

Loimaan Apteekki
Omist. P. SIIRAMA, puh. 8.

Eläinlääkäri P. Ryynänen.
HYVINKÄÄ. Puh. 161.

Eläinlääkäri L. A. Syväri.
NUMMI, Saukkola. Puh. 30.

Eino Perttunen
KAJAANI, Kauppak. 38. Puh. 465.

Eva Väyrynen
KAJAANI, Linnak. 18. Puh. 296.

Anni Viitasalo
KAJAANI, Lönnrotink. 7. Puh. 81.

Eino Pitkänen
KAJAANI, Kauppak. 23. Puh. 166.

Gretel Ebeling
KAJAANI, Karolineburg. Puh. 39.

MERKKI

edustaa kestävyyttä ja kauneutta ruostumattomain teräsastiain ja kuparikeitinten alalla. OPA = suomalainen laatutuote.

PELTITEOS Oy.
Helsinki.

RAVINTOLA-HOPEAT

tyylikkäät, hohtavat pöytä- ja kahvikalustot valmistaa alan erikoistehdas.

HOPEAOSAKEYHTIÖ
Helsinki.

Tuleeko lapsenne jo toimeen ilman Teitä?

Eilei — tarvitsette lapsenne suojaksi itse henkivakuutuksen

*

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ
POHJA

Vuosikymmenien kokemuksella:
LAATU HYVÄÄ —
TOIMITUS TÄSMÄLLINEN.
Kaljaa — Mehuja — Virvoitusjuomia

VALLILAN KALJATEHDAS
Puh. 71 011, 72 340.

Näitä liikkeitä suositellaan Kainuussa:
J. A. IPATTI OY.
Hyrynsalmi — Kajaani — Ristijärvi.
MAALAISTEN KAUPPA OY. Kuhmoniemi.
SOTKAMON TALOUSKAUPPA OY. Sotkamo.
SUOMUSSALMEN KAUPPA OY. Suomussalmi.

PITKÄRANNAN PUKUKAUPPA
om. P. JULKUNEN.

Pitkäranta, puh. 138. Sivuliike Salmissa, puh. 10.
Myy: Valmiita vaatteita, jalkineita ja lyhyttavaroita.

E. ERIKSSON
Om:st. AVALL.
Kauppahalli N:o 33, 43 ja 45. Puh. 26 479 ja 73 068.
VANHIN KALAKAUPPA perustettu 1880.
S U O S I T E L L A A N !

Kansallisesti ajatteleva henkilö
ei koskaan unohda autorengasta ostaessaan kotimaista N O K I A laaturengasta.

Auto- ja Moottoriliike Arvidson
omist. A. I. VUOMA.
VIIPURI, Torik. 5, p. 2570.

Kahvila Sukevan Karhu

PAIKKAKUNTALAISTEN JA RETKEILIJÄIN SUURESTI SUOSIMA.

Kultainen Karhu
VIIPURI.

Koko maakunnan suosima viihtyisä
KAHVILA — RAVINTOLA.

IKL:n JOULU
on painettu

Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liikkeen kirjapainossa.

IKL:n jäsenet! Painotöitä tarvitessanne kääntykää ensiksi o m a n k i r j a p a i n o n n e puoleen.

LASIA

akkuna- ja hiottua lasia, kuvastimia, lasitustarvikkeita t u k u t t a i n ja v ä h i t t ä i n.

A. Hj. LEPPÄLÄ
Helsinki. Puh. vaihde 61 177.

Pohjanmaan
Kauppiaiden Osakeyhtiö

Oulu — Vaasa — Rovaniemi — Kokkola
— Kemi — Kemijärvi

Vilja-, siirtomaa-,
kangas-, rauta- ja
lyhyttavaroiden
tukkuliike

Aistikas puku on kantajansa ilo ja
kestävä laatu takaa sen huokeuden.
Puku- ja päällysvaatetilauksissa kääntyte luottamuksella puoleemme.

PUKU-AITTA
Oulu, Pakkahuoneenk. 15. Puh. 2371.

Wiljo Byström & Co

**Laivanselvitys-
Huolinta-,
Vakuutus-,
Kivihiili- ja
Koksiliike.**

Puhelimet: OULU 2155, 2156 ja 2350.
TOPPILA 2266. - HAUKIPUDAS 79.

KAUPPATORIN KEMIKALIO ja
KALLAN KEMIKALIO

ALANSA SUURIMMAT ERIKOISLIIKKEET
KUOPIOSSA.

Ajanmukainen, hyvin lajiteltu kangas- ja leninkiliike.

Ompelutarpeiden liike
omist. A. HURSKAINEN.
OULU, puhelin 2471.

OY. KESKUS JYVÄSKYLÄ.
RUOKATAVARAIN ERIKOISLIIKE.
Tuotantolaitoksia:
MEIJERI — MAKKARATEHDAS — LEIPOMO.
Myymälöitä suositellaan!

A. ANTIKAINEN.
Kemi. Puh. 361.
Naisille:
KAPPOJA JA LENINKEJÄ.
Miehille:
PUKUJA JA PÄÄLLYSTAKKEJA.
Suomalaisista tehtaista.

Älkää unohtako
että ainoa YSKÄNPASTILLI,
joka todellakin auttaa on
Leijona Tervapastilli
OY. MERIJAL, OULU

Rovaniemen Kauppa Osakeyhtiö
ROVANIEMI.

myy tukuttain ja vähittäin hyvin palvattuja PORONPAISTEJA.

H. W. Marjamaan
Suorituskykyinen graafillinen laitos.
KIRJAPAINO
Oulu - Kirkkokatu 33 - Puh. 2193

Seinäjoen Rautakauppa
Torin varrella. Puh. 216.
*
EDULLINEN OSTOPAIKKA.

KAHVILA-RAVINTOLA
POHJAN KARHU
OULU, Asemak. 31 - Puh. 2042
Tunnettu maukkaasta ruuasta ja kahvista. — Tilaukset toimitetaan nopeasti ja huolella.

Virallisesti vahvistettua
Lotta-pukukangasta
valmistaa ja myy:
Seinäjoen Kehruu- ja Kutomatehdas

JUO TERVEYTTÄ
Käytä Junneliuksen kuuluisia Radio-aktiiviseen lähdeveteen valmistettuja virvokkeita, vetemme runsaasti luonnon hiilihappopitoista
UUSI KIVENNÄISVESITEHDAS
Oulu, puh. 20 94 W. Junnelius

Kuortaneen Osuuskauppa r.l.
TÄYDELLINEN SEKATAVARAKAUPPA.
VÄLITTÄÄ MAATALOUSTUOTTEITA.

Helsingin Osakepankki

Helsinki, Aleksanterink. 17.

ARVOPAPERIOSASTO
NOTARIAATTIOSASTO
TIEDONANTO-OSASTO

VAALITTEKO

manalle menneiden omaistenne muistoa?

*

Pitäkää heidän ikuiset leposijansa kauniissa kunnossa hankkimalla pysyvä muistomerkki heidän hautakummulleen.

*

RÄNTÄMÄEN GRANIITTI
Turku, Aningaistentori 3. Puh. 4317.

KANSALLINEN URHEILUVÄKI!

Kaikki hiihto ja reippailuvälineet alan erikoisliikkeestä.

Urheilu-Asu

Jyväskylä. Kauppak. 14. Puh. 2011.

KANTOLAN
KULTASEPÄNLIIKE
TURKU.

Eerikinkatu 8 — Puhelin 941.

Salon seutulaiset ja matkustajat
käyttävät
Lydmannin kahvilaa ja kotileipomon
hyviksi tunnettuja tuotteita Salossa käydessään.

Hugo Helander

TURKU. Perustettu 1904.

- Kangas- ja lyhyttavarain tukku- ja vähittäisliike.
- Tunnetusti yllättävän halvat hinnat!

Karinaisten Säästöpankki

Avoinna joka päivä klo 10—14.

KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ
SAMPO
TURKU.
Asiamiehiä kautta maan. — Rahastot Smk. 100 milj.
Tapaturma-, palo-, metsä, vastuu-, auto-, autokuljetus-, murtovarkaus-, lasi- ym. vakuutuksia.

VAKKA- SUOMESSA
matkustaessanne käyttäkää
LAITILAN APTEEKKIA

ANTAKAA MEIDÄN AUTTAA
kotinne kalustamisessa

OY KALUSTAJA

Simonkatu 2, Heikinkatu 23.

Ravintola KARHU
TURKU — YLIOPISTONKATU 29
Puh. 2224 ja 1852.

**Ensiluokan keittiö.
Silti halvat hinnat.**

Päiväkonsertti klo 13—15.
Iltakonsertti klo 20—20.30

Erittäin käytännöllinen ja halpa läpinäkyvä mustetäytekynä
Saatavana IKL:n KAUPPA Oy:ltä, Helsinki, IKL:n Keskustalo

Lahden
Säästöpankki

— Verraton tallettajalle.

— Edullinen lainaajalle.

TÄYDELLINEN SÄÄSTÖPANKKILIIKE.

Lahti, Rautatienkatu 20, p. 2844.

JUHLAJUOMIA

OIVAn OIVA-oluet,
Oivallinen
Appelsiinijuoma,
POMMAC ja
Vichyvesi.

Oluttehdas OIVA Osakeyhtiö
Puhelimet: Iisalmi 8, Kajaani 121, Kuopio 212
ja Lieksa 84.

Itä-Suomen Sähkö
SORTAVALA, Torikatu 6. Puh. 785.
SÄHKÖ- JA RADIOTARVIKKEIDEN ERIKOISLIIKE.
SUOSITELLAAN!

KAINUUN RAUTAOSAKEYHTIÖ

Kajaani, puhelimet 238—27.

Suosittelee hyvin lajiteltua varastoaan.

AUG. LIPSANEN OY

PORI

Monipuolinen rauta- ja rakennustarpeiden sekä talous- y.m. tavaroiden tukku- ja vähittäiskauppa, mistä virastot, tehtaat, liikkeet ja yksityiset voivat edullisesti tehdä ostoksensa.

Kajaanin Rautakauppa Osakeyhtiö

TUKKU- JA VÄHITTÄISKAUPPA
kaikille rautakauppa-alaan kuuluville tavaroille.

KAJAANI, puhelimet 63 ja 177.

KARHU ja PUIJO tulitikkuja

valmistaa

PORIN TULITIKKUTEHDAS.

HAVIN

Palmusaippuaa
ja
Partatahnaa
SUOSITELLAAN

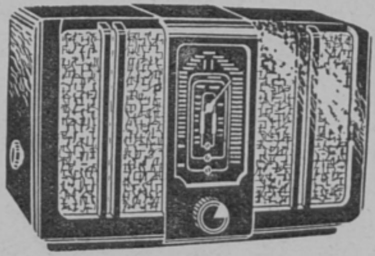

Tätä radiota
myydään 113:- kuukausimaksulla.

SORTAVALAN SÄHKÖ.
Turunkatu 9,
puh. 628.

Jouluostokset

Haapaniemeltä

Messukylä. Puhelin 100

Isänmaalliset kansalaiset HUOMIO!

Yli 20 vuotta olen kokeillut, valmistaakseni hyvän puukon. Onnistuinkin siinä lopulta niin hyvin, että puukkojani nykyisin käyttävät turistit, urheilijat, erämiehet, poromiehet, käsityöläiset, partiolaiset ja kaikki kansalaiset kautta koko Suomen niemen.

Kysykää MERKILLÄNI varustettuja PUUKKOJA kauppiailtanne!

JM
Tavaramerkki

J. MARTTIINI
Puukkotehdas
ROVANIEMI.

TOIMINIMI
August Kyntzell
VAASA
Puh. 2478.

PUUTAVARAN VÄLITYSTOIMISTO.

Lisätkää kirjoitusnopeuttanne käyttämällä hyväksenne uusimpia keksintöjä, mitä on tehty kirjoituskonealalla. **Halda-Norden** koneen teknillisiä etuja ovat m.m.: 1) uudelleen konstruoitu reunake-esteen asetus, 2) isojen kirjasimien vaihtomekanismi on äänetön, kevyt ja värinävapaa, 3) 5 eri rivinväliä: 1, 1½, 2, 2½ ja 3, 4) vaunun liikunta molempiin kulkusuuntiin on äänetön.

KONELIIKE KONTTORIKONE - Helsinki - Keskuskatu 4 - Puh. 23 024

Lahden Rautateollisuus Oy.

LAHTI. Puhelin vaihde 831.

KONEPAJA, VALIMO, TAKOMO, NIKLAAMO ja VAAKATEHDAS.

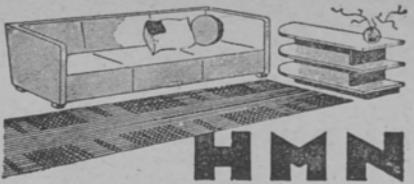

HMN

VARMAA ON, ETTÄ HMN HUONEKALUT kuuluvat edullisimpiin, mitä Teille voidaan tarjota — laadun, mallin, hinnan ja kestävyyden puolesta. — Pistäytykää myymälässämme usein, esittelemme niitä kernaasti. — Tehdas: Lahti, Vuorik. 20. Myymälät: Viipuri, Linnankatu 14. Vaasa, Torinylälaidank. Tampere, Hämeenk. 9. Helsinki, Heikink. 14.

HUONEKALULIIKE MIKKO NUPPONEN

Nykyaikaiset konttorivälineet

myy

KUOPION SYSTEMA

KUOPIO, Vuorik. 23 — Puh. 231

Satakunnan Osuusteurastamo r.l.

PORI. Puh. 1130 — 869 — 1325.

MAAKUNNALLINEN LIHATUOTTEIDEN ERIKOISLIIKE.

MYYMÄLÖITÄ MAAKUNNAN LIIKE-KESKUKSISSA.

A. KOLLANUS

KALJA- JA KIVENNÄISVESITEHDAS

Puhelin 71 524.

* Käyttäkää hyviksi tunnettuja tuotteitamme.

Kuortaneen Säästöpankki

KUORTANE.

*

Avoinna 10—14 joka arkipäivä.

Toimitamme tilauksesta ja varastostamme

Kirjeenvaihdon järjestäjiä, Tilikirjoja, Muistiniteitä, Säilytyskansia y.m.

Kirjansidontaa, joukko- ja yksityistyötä huolella. Aikakauslehtien vuosikertoja sidotaan.

Tarjouksia auliisti.

KIRJATEOS O.Y. Helsinki, Heikinkatu 22.

Ei joulu ole oikein joulunlainen jos jouluieipää leiponut ei Oululainen

LEIPOMO *Oululainen*

LAHTI • KOTKA

Hämeenlinnan Kaupungin Säästöpankki

Perustettu 1846. Toiminut yli 90 vuotta.

Säästövarat Smk. 75.000.000:—

Omat varat Smk. 10.000.000:—

Siis halutessanne säästönne varmaan turvaan sijoitatte ne

HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN SÄÄSTÖPANKKIIN.

Iisalmen Sahat Oy.

PELTOSALMEN JA LUUNIEMEN SAHAT

PUUNJALOSTUSTEHDAS - MYLLY

Myy sahattua ja höylättyä sekä uuni- että ulkokuivattua **SAHATAVARAA, OVIA, IKKUNOITA** y.m. puunjalostustehtaan tuotteita.

Vastaanottaa **VILJANJAUHATUSTA.**

Ostaa **METSIÄ.**

Puhelimet:

Pääkonttori nimihuuto Sahat.

Metsäkonttori 127.

TUHANSIA

laatutavaroita

huokealla

TEMPO

JOKAMIEHEN TAVARATALO

Heikinkatu 6.

Siltasaarenkatu 1.

Helsinki, 1938. Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike.

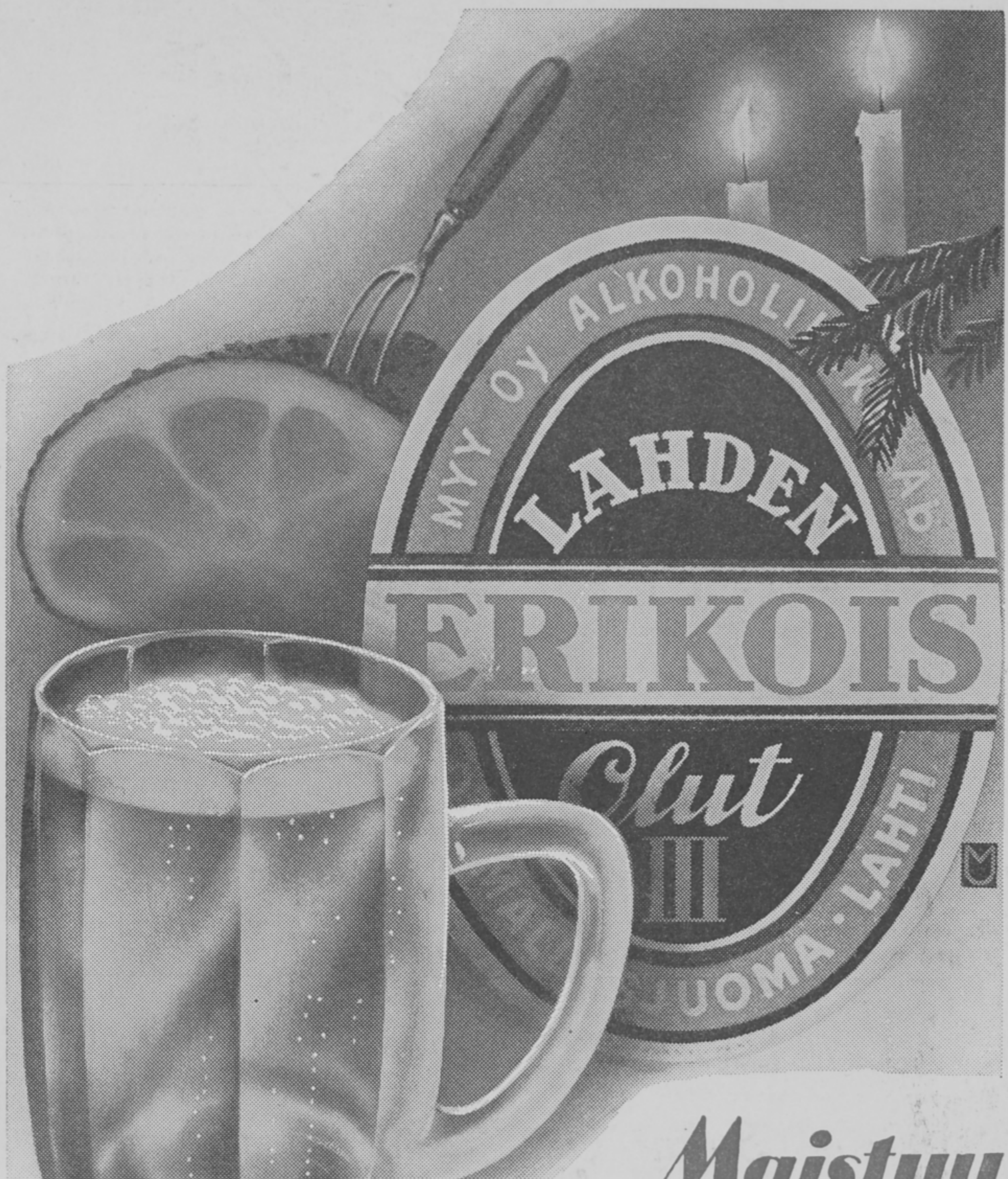

Maistuu:

sulavan-mehevä jouluporsas ja palan paineena Lahden ERIKOIS-Olut, raikas, virkistävä, koko Suomen olut!

O.Y. MALLASJUOMA LAHTI

Helsingin varaston puh. 24 266, 24 670, 24 379 ja 30 408.

MUSTA KARHU

HELSINKI
Keskuskatu 7

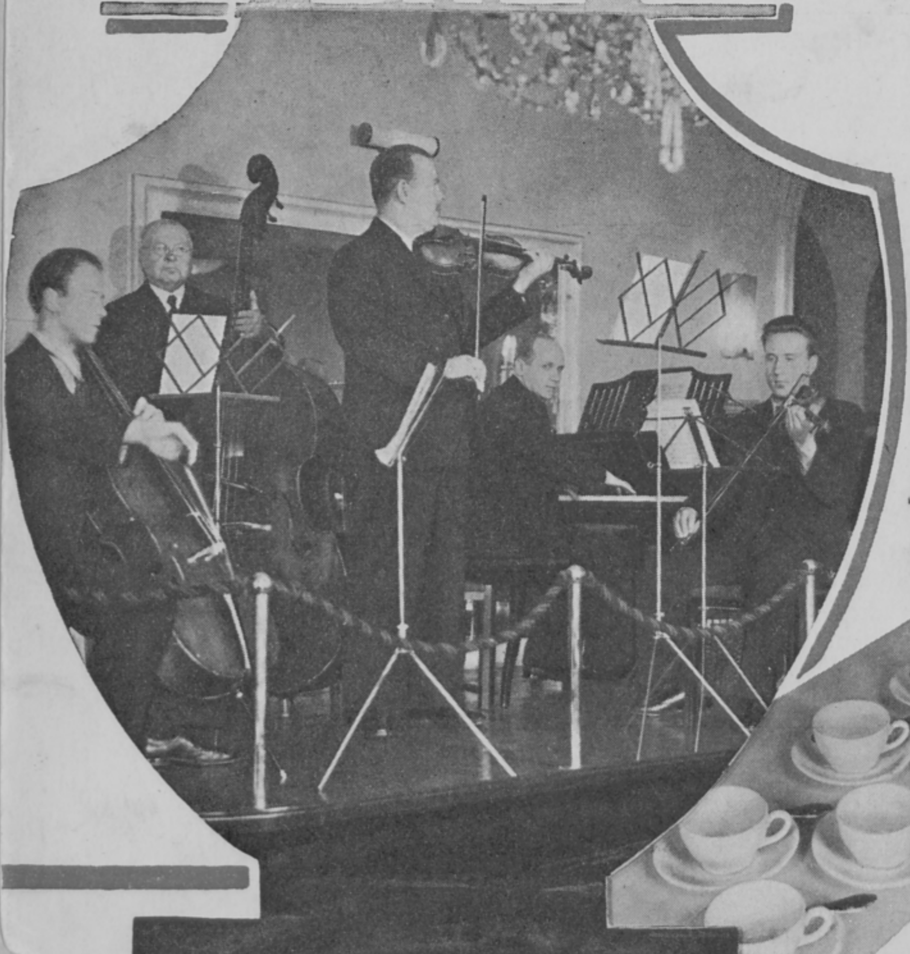

Suomalais-kansallinen
suur-ravintola
keskellä
Helsinkiä

Takavarikoitu 22/11 -38
OIKEUS vapautti

Helsinki. 1938. Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike.